Poštnina plačana v gotovini.

Leto XXI., št. 84

Ljubljana, petek 12. aprila 1940

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon štev. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno 25 din. Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg štev. 7, telefon št. 2455; Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon štev. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Znanke in neznanke

O zavezniških reakcijah na evropskem severu prihajajo sedaj že nekoliko podrobnejša poročila, po katerih si je mogoče ustvariti vsaj približno sliko dejanskega položaja. Za razumevanje nadaljnjega poteka dogodkov nam to seveda še ne pove veliko, kajti računati moramo, da smo šele na začetku novega razvoja v tem predelu Evrope. Poleg znank se pojavljajo vedno nove neznanke, ki se ne omejujejo samo na to novo evropsko bojišče, temveč segajo tudi na druga področja naše celine in še preko nje. To nam izpričuje tesno povezanost celotnega mednarodnega položaja z novo evropsko vojno ki se je že na svojem početku označevala za »vojno presenečenj«.

V nekaterih nevtralnih krogih, kakor na primer v Švici, kjer kažejo z načelnega vidika enako zaskrbljenost zaradi novega razvoja evropske vojne kakor jo iz praktičnejših nagibov kažejo v Belgiji in na Nizozemskem, označujejo novo fazo vojne kot »vojno proti nevtralcem«. Tako n. pr. piše »Neue Zürcher Zeitung« med drugim: »Vojna, ki kaže vedno bolj jasno znake vojne proti nevtralcem, se razvija dalje in sleherni dan nam lahko prinese presenečujoče preokrete, ki tudi najbolj miroljuben narod lahko pozovejo, da pred Evropo izkaže, kdo je.« Podobno zaskrbljenost očitujejo tudi komentarji vatikanskega organa »Osservatore Romano«, ki za primer navaja zlasti Dansko o kateri pravi, da je 31. maja lanskega leta sklenila pakt o nenapadanju z Nemčijo.

Toda pozornost opazovalcev mednarodnega razvoja ne velja samo evropskemu severu. Z velikim zanimanjem zasledujejo povsod zlasti zadržanje obeh evropskih velesil, ki sta še izven konflikta, Italije in Rusije. Glede italijanskega stališča ne dopuščajo poročila iz Rima prav nobenega dvoma. Iz komentarjev italijanskih listov je jasno razvidno, da se je Italija v pogledu najnovejšega razvoja na evropskem severu postavila na nemško stran. Ves italijanski tisk odobrava in opravičuje nemško akcijo ter ne štedi z očitki na naslov zapadnih velesil. V nasprotju s stališčem, ki so ga zastopali v sovjetsko-finski vojni, odklanjajo italijanski listi vsak poskus, da bi se v zvezi z nemško akcijo na severu govorilo o »napadu na male narode«. V splošnem tolmačijo v Rimu preokret na severu kot začetek nove, »bolj razgibane, dasi znabiti še ne odločilne faze vojne«.

Pozornost italijanskih listov pa ni posvečena samo dogodkom na severu, temveč istočasno tudi položaju v Sredozemlju, na evropskem jugovzhodu in Bližnjem vzhodu Kakor poroča rimski poročevalec budimpeštanskega vladnega »Pester Lloyda«, izjavljajo v rimskih poučenih krogih, da je ta istočasna italijanska pozornost na dve strani, na sever in jug, že zaradi tega potrebna, »ker je mogoče, da se severnim podobni dogodki ponove tudi kje drugje«. Italijanski listi so te dni objavili na vidnem mestu serijo člankov nekega ameriškega novinarja, ki zatrjuje, da Weygandova armada na Bližnjem vzhodu ni naperjena niti proti ruskim interesom, temveč da se pripravlja na tako zvano »puščavsko vojno«. Enako pozornost kakor vojski generala Weyganda posvečajo italijanski listi tudi londonski konferenci angleških poslanikov o balkanskih državah.

To so glavne neznanke, o katerih te dni razpravljajo italijanski listi. Poleg drugih je zlasti zbudil veliko pozornost v mednarodni javnosti uvodnik oficioznega »Giornale d'Italia«, ki je o italijanskem stališču v novem mednarodnem položaju zapisal med drugim: »Mesca septembra je bil spopad lokaliziran Italija takrat še ni bila pripravljena, ker je bila zaradi vojn, ki jih je imela zadnja štiri leta, dokaj izčrpana. Zaradi tega je takrat zavzela stališče nevojskujoče se države. Danes pa je pripravljena in lahko govori bolj odločno. Italija ne more biti odsotna, kadar se kujejo velike odločitve. Bilo bi absurdno, ako bi italijanski narod ne sodeloval pri spremembi evropskega in morda svetovnega zemljevida.« Po mnenju nevtralnih opazovalcev je stališče Italije predvsem odvisno od nadaljnjega razvoja dogodkov na Norveškem, odnosno od nadaljnje zavezniške akcije, tako na severu kakor drugod. Z veliko pozornostjo beležijo med tem listi, da se je Italija v sporazumu z Jugoslavijo odločila zapreti Jadransko morje, ker ne želi, da bi se vojne operacije prenesle vanje Te vesti uradno še niso potrjene, ali so bile že v sredo predmet razgovora v angleškem parlamentu.

V poglavju neznank lahko beležimo končno še izjavo bivšega angleškega veleposlanika v Berlinu Hendersona ki je v nekem svojem govoru v sredo dejal, da je pozornost sveta trenutno sicer obrnjena predvsem na evropski sever, da bo pa lahko že v kratkem obrnjena na druge evropske predele. V tej zvezi je treba opozoriti na vesti iz Londona, ki napovedujejo neko novo »pomembno iniciativo« zaveznikov, o kateri trdijo, da bo pomenila odločilen preobrat in skrajšala vojno za več nego leto dni. Napoved je sicer zelo tajinstvena, toda živimo v času, ko ni nobeno presenečenje izključeno.

O stališču Rusije v novem položaju se mnogo ugiblje, točnih vesti pa o tem ni, ako izvzamemo kratko in zelo splošno izjavo ki jo je včeraj zjutraj objavil moskovski radio in ki smatra, da je bila akcija Nemčije v Skandinaviji »popolnoma logičen odgovor« na zavezniške namene. Poročila iz švedskega vira pa govore o sovjetski zaskrbljenosti zaradi novega razvoja in vedo celo povedati, da je opažati neke sovjetske priprave na skrajnem severu, zlasti v bližini Pečenge. Podobne senzacije prihajajo tudi s sovjetsko-rumunske meje. V angleških krogih sodijo, da ni znakov, ki bi govorili za sovjetsko podporo Nemčiji, razen znabiti posredno, v kolikor bi tudi Rusija hotela izkoristiti nove zapletljaje na evropskem severu. O ruski neznanki je govoril tudi angleški zunanji minister lord Halifax, ki je naznačil samo dve možnosti zavezniških odnošajev z Rusijo: ali vojna ali zbližanje, kajti »Angležem je treba gledati na to vprašanje samo v luči glavnega vojnega cilja zaveznikov — poraza Nemčije«. Po mnenju lorda Halifaxa zavise odnošaji zaveznikov z Rusijo »od stopnje, do katere bo Sovjetska unija nudila dejansko pomoč Nemčiji«.

Ob vseh teh znankah in neznankah ne moremo še govoriti o razčiščenju evropskega položaja. Zato je seveda hladna, mirna in stvarna presoja dogodkov še nadalje potrebna, zlasti onim, ki so trdno odločeni, da branijo svojo nevtralnost in z njo svojo neodvisnost in svobodo. V novi preizkušnji živcev so zlasti nevtralcem potrebni najbolj trdni živci!

Churchill o položaju

Nastanek in razvoj najnovejših dogodkov na evropskem severu — Besede na naslov nevtralcev in napoved večjih vojaških operacij na kopnem

London, 11. aprila. s. (Reuter) V spodnji zbornici je podal danes popoldne mornariški minister Winston Churchill ekspoze o udejstvovanju angleške vojne mornarice. Izjavil je med drugim:

Morda današnje moje poročilo ne bo v vseh podrobnostih točno, ležeče pa mi je na tem, da vam podam čim več informacij, kolikor je to v javnem interesu, kakor to žele ministrski predsednik in ostali člani vlade.

Nemški vdor na Dansko in Norveško

Nemški vdor na Dansko in Norveško je bil seveda že dolgo in skrbno pripravljen. Vojaška operacija s tem ciljem se je pričela že v zadnjem tednu marca. Več mescev preje so Nemci že preurejevali večje število svojih ladij za transportne svrhe in mnogo ladij je bilo odtlej zbranih v raznih baltiških nemških lukah, kakor tudi v ustju Labe. **Za vse te dolge priprave smo vedeli, nismo pa vedeli, kdaj bo izveden udar in proti kateri miroljubni državi. Holandska, Danska, Norveška in Švedska so bile vse enako izpostavljene nasilnemu in neizzvanemu napadu.** Katero izmed njih bo Nemčija izbrala in proti kateri bo udarila, je bila samo stvar ugibanja, vse pa so bile vsekakor ogrožene. Ker nemške vlade ne vežejo zakoni ali pomisleki in ker raje udari po slabšem, nego po močnejšem, so bile in so še države ob nemških mejah v stanju velikega razburjanja. Niti tiste izmed njih, ki so šle Nemčiji najbolj na roko, niso mogle biti sigurne, da ne bo izveden napad na njihovo imetje, zlasti pa na njihove zaloge živil.

V ponedeljek zjutraj smo izvedeli, da sta Norveška in Danska izbrani kot žrtvi. Koridor teritorialnih voda ob norveški obali je posebne važnosti za Nemčijo. Ker se ga je že v zadnji vojni posluževala nemška mornarica, zlasti podmornice, smo tedaj povzročili, da je Norveška sama položila v tem koridorju mine, da tako prepreči zlorabo svojih teritorialnih voda. Mi nasprotno smo se do nedavna čuvali, da bi zagrešili tudi samo tehnično kršitev nevtralnosti. Ta naša skrupuloznost nas je stala sicer mnogo žrtev, prinesla pa nam je tudi mnogo časti. **Končno pa smo se le odločili, da preprečimo nadaljnjo uporabo norveškega koridorja nemški mornarici. Zato smo se odločili, da položimo mine v norveških teritorialnih vodah. To smo storili na ta način, da ne bi moglo povzročiti nobene nevarnosti za nevtralno in trgovinsko plovbo.**

Nemčija se opravičuje, da je vdor na Norveško in Dansko le posledica tega, ker smo mi zaprli norveški koridor. Nedvomno pa je lahko dokazati, da so se nemške priprave za ta vdor vršile že več mescev preje in da se je tudi vojaška operacija tako čet kakor tudi ladij začela preje, preden so bile mine sploh položene. **V zadnjem tednu marca je bilo poslanih več praznih nemških trgovinskih ladij, ki prevažajo železno rudo iz Narvika, ob norveško obalo s skritimi kontingenti vojaštva in zalog. Namen teh oddelkov je bil, da zasedejo razne točke ob norveški obali, ki so jih Nemci smatrali zase kot vojaško važne. Tako je prišlo, da je zopet mala miroljubna država postala žrtev napada.**

Za druge nevtralne države je to nov primer, v kakšni nevarnosti so tudi one. Ni naša krivda, če nas nevtralne države prepozno prosijo za pomoč in čakajo do trenutka, ko pride že do napada nanje.

ne ter da stori, karkoli hoče. Pet rušilcev je naletelo na brodovje najnovejših nemških rušilcev, ki so jih podpirali novi topovi, montirani na obalo.

Naša letala so izvedla včeraj na nemške križarke pred Bergenom dva napada. Križarke so pri prvem napadu ravno izkrcavale nemško vojaštvo. Ena izmed križark je bila zadeta. Pri drugem napadu naših letal te križarke ni bilo več opaziti, bodisi da se je potopila, ali pa skrila v kakem drugem fjordu. Drugi napad je izvedlo 16 letal z Orknejskega otočja v skupinah po tri. Vrgla so več bomb po 250 kg in zabeležila najmanj 3 zadetke.

E60 nemških bombnikov

Preteklo noč je 60 nemških letal napadlo Scapa Flow. Najmanj 6 nemških letal je bilo sestreljenih. Naši topničarji pri protiletalskih topovih imajo vedno več vaje in bodo take napade lahko vedno uspešneje odbijali.

Davi je 18 naših letal z zračnimi torpedi napadlo luko v Trondhjemu, kjer naj bi po naših informacijah bila neka nemška oklopna križarka. Ponoči pa je ta izginila, pač pa so letala odkrila neki nemški rušilec, ki je bil v teku napada zadet od zračnega torpeda.

Nismo zavzeli Trondhjema in nobene druge luke ob norveški obali, upam pa, da ste lahko sigurni, da mornarica ne počiva in da opravlja nalogo, ki jo parlament od nje pričakuje. Nesmisel je trditi, da bi lahko mornarica neprestano križarila ob norveških in danskih obalah, ker bi lahko Nemčija ti dve državi zasedla. V admiraliteti smo mnenja, da je angleška mornarica z nemško zasedbo Danske in Norveške zelo pridobila tako v strateškem, kakor tudi v vojaškem smislu. **Sam osebno smatram, da je Hitler napravil ravno tako veliko strateško in politično napako kakor leta 1808 Napoleon, ko je vdrl v Španijo.** Odslej se je podvojila uspešnost zavezniške blokade in proti dejstvu, da se mora odslej nemška mornarica boriti proti ogromni naši premoči ob norveških obalah, ne more Nemčija navesti nobene prednosti zase, razen zadovoljitve brutalne sile.

Zasedba Farörskega otočja

Pravkar zasedamo Farörsko otočje, ki je velike strateške važnosti. Prebivalstvo nas je zelo toplo sprejelo. Na otočju bomo ustanovili oporišča za svoje mornariške in letalske edinice, dokler ne bo Danska zopet osvobojena nemške okupacije.

Položaj Islanda je predmet nadaljnjega proučevanja. Smo pa odločeni, da ne sme priti tja noben Nemec in bomo v danem primeru znali preprečiti nemško izkrcanje.

Skagerak — Kategat

„Razen nekaj križark, rušilcev in prevoznih ladij smo od nedelje potopili tudi več sovražnih podmornic“

Proti koncu svojega govora je Churchill samo z nekaj besedami omenil mornariško akcijo v Skageraku in Kategatu in dejal v tej zvezi:

Potapljali bomo vse nemške ladje, kadarkoli bo prilika nanesla. **Nikakor ne bomo dovolili, da bi Nemčija nekaznovano zalagala svojo armado na Norveškem. Naše podmornice so prizadejale že težke izgube nemškim ladjam in transportom, ki so šli v Skandinavijo. V teh napadih na nemške ladje prepuščamo našim podmornicam popolno svobodo akcijo v vseh primerih, razen, kjer zahteva humanost omejitev. Nemčija je že izdala navodilo, da morajo vse njene trgovinske ladje zapustiti to področje. V tem navodilu se z nemško vlado strinjamo. Upamo, da bomo sovražniku na ta način prizadevali še neprestane žrtve. Doslej je sovražnik izgubil približno 12 transportnih ladij, bodisi s tor pediranjem ali zaplenitvijo. Te številke se nanašajo na operacije v Skageraku, Kategatu,- v Severnem morju ter na napad na Narvik. Razen nekaj križark, rušilcev in transportnih ladij smo od nedelje dalje potopili tudi več sovražnih podmornic. Na podlagi vseh teh izgub smatram, da je bilo nemško vojno brodovje na pomemben način pohabljeno.**

Najbrž so sedanje drzne nemške operacije samo uvod v mnogo večje operacije na kopnem. Verjetno se je pričel prvi pomembnejši del vojne. Nobenega razloga pa ni, da na podlagi vsega, kar se je pravkar zgodilo, ne bi mogli z zaupanjem pričakovati novih dogodkov. Pripravljeni smo na najhujši odpor ter pripravljamo v to svrho svoje največje sile, da zmagamo v borbi, v kateri gre za usodo vsega sveta. Zaupati pa moramo v mornarico ne samo v dobrih dneh, temveč tudi v trenutkih nesreče, ali tedaj, če tri ali štiri dni vlada tišina, in dvomimo, kaj se na morju godi.

Operacije brodovja

Srečanja in spopadi z nemškimi vojnimi ladjami

Ne boste pričakovali, da odkrijem ves zastor, ki pokriva operacije brodovja, ki so še v teku. Pred petimi tedni se je angleška vojna mornarica vrnila v Scapa Flow, ki ga pozimi od potopitve »Royal Oaka« dalje ni več porabljala. Tekom zime smo storili ukrepe, da je bila varnost Scapa Flowa proti letalskim in drugim napadom znatno povečana tako s protiletalskim topovi, kakor tudi z večjimi edinicami letal in drugim orožjem. Odkar je sedaj vojno brodovje v Scapa Flowu, je bilo nanj izvedenih več letalskih napadov. Samo v prvem izmed njih **je bila ena izmed križark močneje zadeta, tako da je bila več tednov v popravilu. Od tedaj dalje ni bila zadeta nobena vojna ladja več, prav tako tudi ne noben vojaški objekt večje važnosti.**

Izguba dveh rušilcev

V nedeljo zvečer je prejelo naše vojno brodovje v Scapa Flowu nalog, da mora biti v stalni pripravljenosti. Izvedeli smo namreč, da je ena izmed nemških oklopnic v spremstvu več križark in rušilcev na odprtem morju in da se vse to brodovje pomika proti severu. Poveljnik brodovja je dobil takoj nalog, da nemške vojne ladje poišče in se zaplete z njimi v borbo. Istočasno je neodvisno od te akcije močno brodovje dobilo nalog, da odplove proti Narviku in tam položi mine. Po načrtu je to izvršilo brodovje ob zori v ponedeljek zjutraj. Naš rušilec »Glowworn«, ki se je ločil od brodovja, je naletel na dva nemška rušilca in še na neko drugo nedoločeno vojno ladjo. Sredi bitke z njimi je »Glowworn« nenadoma prekinil brezžično poročilo in od tedaj dalje nismo nič več slišali o njem. Zelo verjetno je, da je bil v borbi s sovražnikom, ki je bil v veliki premoči, potopljen. Upam, da je nekaj članov posadke rešenih.

Potem se je naše vojno brodovje oddaljilo od Narvika proti zapadu v smislu naloga, da bi preprečilo srečanje z norveškimi vojnimi ladjami in varovalo nevtralnost. V ponedeljek zjutraj je izgledalo, da bodo naše mornariške edinice, ki so polagale mine na severu in glavno brodovje na jugu, zajele nemško brodovje, ki je potopilo »Glowworn«, **vendar se je nemškemu brodovju posrečilo, da se je umaknilo.**

V torek so bile naše vojne ladje zapadno od Bergena izpostavljene stalnim napadom nemških letal. Dve naši križarki sta bili lažje poškodovani, sta pa lahko še nadalje ostali v akciji. **Oklopnico »Rodney« je zadela težka bomba, vendar je bila samo lažje poškodovana** in so bili lažje ranjeni štirje oficirji in trije mornarji. Bomba ni predrla krova. Z ozirom na strukturo ladje je ta izkušnja za nas zadovoljiva. Proti križarki »Aurora« je bilo izvedenih pet zaporednih napadov v strmem poletu, ki pa so se vsi ponesrečili. **Pač pa je bil zadet in hudo poškodovan rušilec »Gurkha«, ki jo je spremljal. Po štiri in pol urah se je rušilec potopil, skoro vso posadko pa se je posrečilo rešiti. Istega dne popoldne je rušilec »Zulu« pri Orknejskem otočju potopil nemško podmornico.**

»Renown« v boju s „Scharnhorstom“

Istega dne je severno od Narvika **oklopnica »Renown« (33.000 t.) opazila nemško oklopnico »Scharnhorst« (26.000 t.), križarko razreda »Hipper« (10.000 t.) ter več rušilcev, ki so se pomikali po morju skozi snežni vihar. Na 18.000 m razdalje je pričel »Renown« streljati. Čez 3 minute je pričel sovražnik odgovarjati. Po 9 minutah smo opazili na »Scharnhorstu« zadetek, nakar je prenehal streljati. Pozneje je streljal samo še iz enega stolpa. »Scharnhorst« se je umikal z veliko hitrostjo. »Renown« mu je sledila s hitrostjo 24 milj, pri čemer so valovi pljuskali preko krova in topov. Čez dve minuti, ko se je streljanje obnovilo, smo opazili na »Scharnhorstu« oblak dima, ter je bil verjetno zopet direktno zadet.** Nato se je pričel zopet z veliko hitrostjo umikati, enako tudi križarka, ki ga je skušala zaviti v oblak dima. Tekom te bitke je eden izmed izstrelkov šel preko krova »Renowna«, ne da bi eksplodiral. Druga granata je povzročila manjše poškodbe. Žrtev med posadko ni bilo. Streljanje je prenehalo v razdalji 29.000 m. »Renown« se nam je javila šele pred nekaj urami, verjetno ker je bila radijska postaja poškodovana.

Zelo srečen bi bil, če bi bil dal te informacije lahko preje, toda pogosto so mornarji v teku borbe tako pozabljivi, da niti ne povedo, kaj se godi, dokler ni operacija končana.

Napad na Narvik, Bergen in Trondheim

Pri napadu angleških rušilcev na Narvik, ki je bil izveden včeraj zjutraj, je imel kapitan poveljnik brodovja rušilcev, ki je preje blokiralo Narvik, polnomočje, da sam presodi, ali naj izvede napad ali

Reynaud o nemških in zavezniških izgubah

Nemci izgubili 6 vojnih ladij in 12 transportnih ladij, Angleži 4 rušilce, Francozi nimajo izgub

Pariz, 11. aprila. br. (Havas). Skoraj ob istem času, kakor Churchill v angleškem spodnjem domu, je danes popoldne govoril v francoskem parlamentu tudi ministrski predsednik Reynaud. Tudi on je govoril o najnovejših dogodkih, vendar je bil njegov govor znatno krajši od ekspozeja angleškega mornariškega ministra.

V poslanski zbornici je vladalo za današnjo sejo izredno veliko zanimanje, ker so vsi že pričakovali, da bo Reynaud govoril o zadnjih dogodkih. Uvodoma je Reynaud enako, kakor včeraj v senatu ugotovil, da je sedaj enkrat za vselej zadelana pot, po kateri je Nemčija prejemala železno rudo iz Norveške. Vsa javnost ve, da so na morju vzdolž norveške obale v teku velike borbe. Francoska vlada bo obvestila narod in parlament prav o vsem, kar se bo v teh borbah dogodilo, pa naj bo dobro ali slabo, čim bo prejela o njih dokončne informacije. Vojne ladje za časa vojnih operacij ne morejo uporabljati svojih radijskih oddajnih postaj v take svrhe. Zaradi tega tudi nima pomena že sedaj govoriti o njihovih akcijah, lahko pa se zaenkrat reče, da je bila nemška akcija spočetka taktično dobra in je dosegla uspeh. S strateškega vidika pa je bila povsem napačna, ker v zgodovini pomorskih vojni nobenega primera, ki bi dokazoval, da so bile take akcije, kakor jih je sedaj Nemčija započela na Norveškem, uspešne.

Ministrski predsednik je posebej demantiral vest o potopitvi francoskega rušilca »Tartuffe«. V borbi proti nemški vojni mornarici so sedaj tudi že norveške vojne ladje, ki so se na vsak način sijajno izkazale.

Po dosedanjih informacijah je nemška vojna mornarica v teh borbah izgubila 4 križarke, 1 podmornico, 1 rušilca in 12 transportnih ladij, britanska vojna mornarica je izgubila 4 rušilce, francoska nobene ladje. Skupno leži sedaj na morskem dnu 22 ladij, 4 angleške in 18 nemških. V pomorskih operacijah sodeluje tudi ena poljska vojna ladja.

Svoj govor je zaključil Reynaud s ponovno izjavo, da bodo o stvari objavljene še podrobne informacije. Zbornica je sprejela njegove izjave z velikim odobravanjem.

Seja je bila nato zaključena.

Francosko vojno poročilo

Pariz, 11. apr. br. (Havas) Vrhovno poveljstvo francoske vojske je objavilo davi 441. vojno poročilo, ki pravi:

Na fronti v Lotaringiji in Alzaciji je noč potekla mirno. Francoska lovska letala so davi v zgodnjih urah sestrelila dve sovražni izvidniški letali.

Pariz, 11. aprila. j. (Havas). Francoski službeni vojaški krogi so danes zjutraj objavili opozorilo, da glede na najnovejše dogodke, ki se razvijajo v Severni Evropi, nikakor ne kaže zanemariti pozornosti za zapadno bojišče, kjer lahko vsak dan izbruhne nov požar. Isti krogi namreč zatrjujejo, da je mogoče zadnji čas opaziti na zapadni fronti na mnogih točkah priprave, ki utegnejo biti znak za bližajočo se ofenzivo.

Weygand še vedno v Parizu

Pariz, 11. apr. br. (Havas). **Vesti, da je vrhovni poveljnik francoske vojske v Siriji general Weygand že odpotoval v Beyrut, so se izkazale za neresnične. Davi se je Weygand sestal z vojnim ministrom Daladierom.**

Finci zopet v Pečengi

Helsinki, 11. apr. br. Finska telegrafska agencija je danes dopoldne objavila, da so se sovjetske čete umaknile iz Pečenge ter da so finske čete že vkorakale v luko. Pri tem ni prišlo do nobenih incidentov.

KRALJ HAAKON ODKLONIL ZAHTEVE NEMŠKE VLADE

Proglas zakonite norveške vlade na norveški narod in poziv k borbi za svobodo in neodvisnost domovine

Stockholm, 11. apr. j. (Havas) Norveški brzojavni urad poroča iz Elveruma, da je izdal predsednik norveške vlade Nyggardsvold danes naslednji proglas na norveški narod:

»Nemška vlada je zahtevala od našega kralja imenovanje take nove norveške vlade, ki bi uživala zaupanje Nemčije in bi bila imenovana sporazumno s Hitlerjem. Kralj ni pristal na to zahtevo, ker bi pristanek izpremenil Norveško v vazalno državo Nemčije. Na Norveškem ne sme imeti oblasti nobena vlada, razen tiste, ki uživa zaupanje norveškega naroda. Nyggardsvoldova vlada, ki že pet let vodi državo v tesnem sodelovanju s parlamentom, je še zmerom edina zakonita vlada v državi.

Ko so nemške čete vdrle na Norveško, sem ponudil odstop svoje vlade, parlament pa je bil takrat enodušnega mnenja, da mora vlada ostati na oblasti. Zdaj se vlada s svoje strani obrača na norveški narod, zahtevajoč njegove podpore v prizadevanju, da se v deželi vzdrži zakonita uprava, spoštovanje do ustavnih zakonov ter svoboda in neodvisnost Norveške. Nemčija je izvršila nad Norveško nasilno dejanje, kakršnih je v zgodovini le malo. Nemčija je navalila na našo državo z bombniki ter drugimi razdiralnimi sredstvi, ki so težko prizadeli norveški narod, katerega želja je zmerom bila, da živi v miru.

Norveška je prepričana, da ves civilizirani svet obsoja to nasilno dejanje ter je prepričana, da je norveški narod pripravljen z vsemi sredstvi boriti se za vzpostavitev svoje svobode in neodvisnosti, ki mu jih je odvzela tuja sila. Morda se vidi trenotno bodočnost Norveške v temnih barvah. Gotovo je, da bo napadalec povzročil v državi velika opustošenja, toda vlada je prepričana, da bo država doživela novo svobodno bodočnost. Zaradi tega je vlada prepričana, da je **celokupni norveški narod odločen še nadalje čuvati dragoceno dediščino svobode ter nadaljevati borbo zanjo, zvest svojim velikim idealom, ki so zmerom navduševali našo državo ter nam prinašali napredek v vseh minulih stoletjih.** Živela domovina! Živela svobodna Norveška!

Vladna deklaracija nosi pripis norveškega kralja Haakona, **v katerem izraža suveren svojo soglasnost z pozivom norveške vlade ter svoje prepričanje, da bo ves norveški narod složno podpiral delo vlade.**

Norveška vlada v Nyberg Sundu

Stockholm, 11. aprila. s. (Reuter) Predsednik norveškega parlamenta Hambro, ki se mudi v Stockholmu, je podal novinarjem izjavo o položaju na Norveškem. Dejal je, da je dobila norveška vojska na severu povelje, da takoj stopi v stik in prične sodelovati z angleško vojsko. Dalje je sporočil, da je bil norveški poveljnik v Narviku polkovnik Smudlo aretiran, ker je stopil v stike z Nemci. Smudlo je bil že preje znan kot prijatelj od Nemcev imenovanega ministrskega predsednika Quislinga. Ko so nemške čete včeraj zasedle Hamar, so prihajali nemški oficirji na čelu čet v uniformah norveških oficirjev ter pozivali norveške vojake, da se vrnejo domov.

Norveška vlada se je sedaj preselila v Nyberg Sund severnovzhodno od Elveruma, 15 milj od švedske meje.

Norveška vlada je ob odhodu iz Osla svoj zlati zaklad in vrednostne papirje spravila na varno v notranjost države.

Kralj hoče ostati pri svojem narodu

Pariz, 11. aprila. br. (Havas) Nemške čete v Elverumu so dobile nalog, naj ujamejo norveškega kralja. Vest o tem je izzvala v norveški javnosti silno ogorčenje. Vlada je ukrenila vse potrebno za varnost kraljeve osebe. **Predlagali so, naj se umakne začasno v inozemstvo, kar pa je odločno odklonil in izjavil, da hoče do zadnjega ostati pri svojem narodu.**

Hude borbe z Nemci na več krajih

Pariz, 11. apr. br. (Havas). Na Norveškem se razvijajo sedaj borbe že na več krajih. Severno od Osla je bila nemška vojska prisiljena k umiku. Okrog Bergena, Trondhjema in Narvika so borbe v teku. Po neki vesti je na drugi strani nemškim pomorskim silam uspelo prodreti v Tromsö in izkrcati tam manjši oddelek vojaštva.

Doslej je bilo mogoče o zadnjih borbah na Norveškem izvedeti naslednje podrobnosti: Bitka pri Elverumu, kjer je bila od Norvežanov obkoljena nemška prednja straža, ki jo je tvorilo več oklopnih in tovornih avtomobilov z 250 nemškimi vojaki, se je zaključila tako, da so bili vsi Nemci pobiti. Po informacijah lista »Dagens Nyheter« so Norvežani sedaj prešli v ofenzivo tudi nekoliko bolj proti jugozapadu in so davi zavzeli Hamar. V Hortenu pri vhodu v Oslofjord, ki so ga pričele davi obstreljevati norveške vojne ladje, se je nemška posadka že predala.

Okrog Bergena in še posebej v bližini Konsvingera se razvijajo hude borbe. Enako je v teku večja borba pri Eitsvoltu. V neposredni bližini Narvika so bili Nemci poraženi pri vasi Skogluntu na državni cesti, ki je speljana preko gora na Švedsko stran. Tam v bližini so Norvežani blokirali tudi železniški predor Syndal, tako da Nemci tudi po železnici ne bi mogli prodirati proti vzhodu.

Nemški vdor na Norveško je sprožil val silnega odpora tudi med Norvežani v inozemstvu. V Parizu in Londonu se Norvežani že javljajo v vojaško službo. V Kanadi se je, kakor je davi objavil norveški generalni konzul v Ottawi, prijavilo že 10.000 prostovoljcev, ki se hočejo boriti za Norveško. Na Norveško samo je v zadnjih 24 urah prišlo več tisoč oboroženih Švedov, ki so se takoj priključili norveškim četam.

Stockholm, 11. aprila. s. (Reuter). Po zadnjih poročilih zbirajo Norvežani sedaj vse svoje razpoložljive čete na severu od Osla. Norveška vojska je razstrelila mostove in zgradila barikade. Nemci prevažajo neprestano iz Danske z letali nove kontingente vojaštva v južno Norveško.

„Zvezani z vsemi, ki so v vojni z Nemčijo"

Stockholm, 11. apr. j. (Havas) Norveški zunanji minister Koht je dal danes v krogu merodajnih osebnosti naslednjo izjavo: »Vsi vemo, da je norveški narod odločen ohraniti svojo svobodo. Niti grožnje, niti zračni napadi, niti bombe ne morejo menjate te odločitve. Mi smo v vojni z Nemčijo ter zaradi tega zvezani z vsemi tistimi državami, s katerimi se Nemčija nahaja v vojni.

Nemčija sili k vojni odločitvi

Curih, 11. aprila. z. »St. Galler Tagblatt« poroča, da je vsa akcija proti Norveški poverjena nemški rezervni armadi, ki se je že delj časa zbirala v severni Nemčiji. Zaradi te akcije ne bo prav nič zmanjšana udarnost nemških čet na zapadni fronti. Tudi če bi prišlo do komplikacij na jugovzhodu Evrope, lahko Nemčija sestavi še novo rezervno armado. Računati je treba s tem, da bo Nemčija skušala sedaj izvesti vsestranski udar proti zaveznikom in to tako na zapadu kakor na vseh morebitnih drugih frontah, ker se hoče z naglo odločitvijo izogniti dolgotrajni gospodarski vojni, v kateri bi naposled podlegla. Zato se v krogih berlinskih nevtralnih opazovalcev utrjuje domneva, da predstavlja akcija na Norveškem samo začetek velike vojaške akcije Nemčije, ki so jo v Berlinu že večkrat napovedovali.

Razpoloženje v Berlinu

Amsterdam, 11. aprila. j. (Havas). Berlinski dopisnik lista »Telegraaf« poroča, da je bilo danes opaziti v Berlinu veliko vznemirjenost zaradi zelo skromnih poročil o razvoju položaja na Norveškem. Velike skupine ljudstva so se vse dopoldne zbirale pred državno kancelarijo. Današnji nemški komunikeji o razvoju vojaških operacij na Norveškem so bili zelo diskretni. Izguba križark »Blücherja« in Karlsruhe« je bila sicer le suhoparno omenjena, vendar pa je to zadostovalo, da se je v nemški javnosti utrdilo prepričanje, da se je borba za Norveško sedaj šele prav pričela. V kancelarski palači se nenehoma vrše konference med osebnostmi nemške vlade.

Stockholm, 11. aprila. z. »Stockholm Tidningen« poroča iz Berlina, da so v merodajnih berlinskih krogih nekoliko v skrbeh zaradi razvoja dogodkov na Norveškem. Prvič niso računali na odpor Norveške same, drugič pa so bili več ali manj prepričani, da bo vsa akcija izvedena tako presenetljivo naglo, da bodo zavezniki postavljeni pred izvršen čin. Z merodajne strani so v Berlinu danes svarili pred pretiranim optimizmom glede nadaljnjega razvoja dogodkov.

Nemci zasedli Elverum

Položaj na Norveškem po poročilih nemškega vrhovnega vojaškega poveljstva

Berlin, 11. apr. br. (DNB). Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi objavilo naslednje vojno poročilo:

Na zapadu ni bilo nikakih posebnih dogodkov. Nemška izvidniška letala so bila znova na izvidniških poletih nad srednjo in severno Francijo ter so dovršila svoje naloge kljub neugodnemu vremenu in ostri protiletalski obrambi.

V teku včerajšnjega popoldneva so se nemške čete brez incidentov izkrcale na danskem otoku Bornholmu. Nemške čete, ki so angažirane na Danskem, so imele včeraj miren dan.

Na Norveškem so bili v teku včerajšnjega dne vsi zavzeti kraji po načrtu utrjeni in akcijski prostor razširjen. Včeraj dopoldne je bil zavzet Eleverum, ki leži 25 km severovzhodno od Hamarja. V Oslu je vladal mir. Vse trdnjave v Oslofjordu so v nemških rokah ter so bile enako kakor tudi druge norveške obalne trdnjave, ki so bile doslej zavzete, pripravljene za obrambo. Norveške oblasti v Oslu so se izrazile pripravljene, da aktivno sodelujejo pri obrambi proti napadom francoskih in angleških letal.

V Narvik so, kakor je bilo objavljeno že v posebnem poročilu, skušale vdreti angleške pomorske sile. Pri uspešni obrambi luke so bili trije angleški rušilci uničeni, četrti pa težko poškodovan. Nemške postojanke so bile po načrtu ojačene. V nasprotju z angleškimi vestmi, da bi bile angleške pomorske sile zavzele Bergen in Trondhjem, je treba ugotoviti, da sta obe luki trdno v nemških rokah. Nikjer tudi ni bil izvršen kak napad nanju.

Nemške letalske sile so bile v teku 10. t. m. intenzivno na izvidniških poletih nad vsem Severnim morjem. Letalci so zbrali važne podatke o položaju in plovbi zavezniških pomorskih sil. Letala, ki so bila na stražnih in izvidniških poletih, so zaradi slabega razgleda le dvakrat prišla v stik s sovražnikom. Neki britanski rušilec je bil zadet z bombami težkega kalibra. V Scapa Flowu je bila neka baterija britanskega protiletalskega topništva in žarometov onesposobljena za nadaljnjo borbo. Angleška letala so ponovno napadla nemške izvidniške formacije, toda brez uspeha. Nad morjem pred Šetlandskimi otoki je bilo sestreljeno britansko letalo tipa Hawker-Hurican. Dve nemški letali se nista vrnili v svoja oporišča.

Nemška lovska letala so bila na stražnih poletih nad Norveško in zapadno obalo Danske, ki sta ju ščitili pred vpadi sovražnih letal. Sovražna letala so se pojavila nad norveško obalo in neko letalo je v nizkem poletu nad norveško luko Stavanger poskusilo izvršiti nekaj akcij, a ni doseglo nikakega uspeha.

Berlin, 11. aprila. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo v današnjih popoldanskih in večernih urah naslednja vojna poročila:

Naknadno se je izvedelo, da je spričo pogumnega podviga nemške okupacijske vojske preko Hamarja proti Elverumu v noči od 10. na 11. aprila nemškim četam uspelo razorožiti več norveških bataljonov pod poveljstvom 80 oficirjev. Pri tem so se polastile nad 400 pušk in 500 konj.

Na vseh zavzetih obalnih točkah je sedaj nemško vojaštvo prevzelo vse obalne baterije, ki so že vse pripravljene za borbo proti sovražniku. V Oslofjordu in Kristiansandu so bile dodeljene tem baterijam posadke potopljenih križark »Karlsruhe« in »Blücher«. Danes so se v Oslu in Stavangerju izkrcali novi oddelki nemškega vojaštva.

V Vestfjordu pri Narviku sta bila danes po odločni akciji nemških oboroženih sil potopljena nadaljnja dva sovražna rušilca. Tako se je s tem število na tamkajšnjem pomorskem področju potopljenih sovražnih vojnih ladij dvignilo na šest.

Lovska in izvidniška letala so bila vse popoldne intenzivno na delu. Nenehoma so krožila vzdolž danske obale ter ob jugovzhodni in južni norveški obali. V zasedenih krajih je bilo razmeščeno tudi že potrebno število protiletalskih baterij, ki so sedaj že vse pripravljene na borbo. Angleška letala so danes napadla Trondhjem, a so bila odbita, ne da bi dosegla kakršnikoli uspeh.

Churchillov nečak ujet

Berlin, 11. aprila. br. (DNB) Uradno poročajo, da je bil v Narviku ujet Churchillov nečak Romili, ki se je izdajal za novinarja. V resnici pa je bil vohun, ki je imel po nalogu angleškega generalnega štaba ugotoviti možnost izkrcanja zavezniških čet na Norveškem. Za to nalogo je Churchill izbral svojega nečaka, ki mu posebno zaupa. Angleška vojna mornarica pa ni imela več prilike, da bi izkoristila podatke, ki jih je zbral Churchillov nečak.

Nemška izjava novinarjem

Berlin, 11. aprila. br. (DNB). Danes popoldne so bili tuji v Berlinu akreditirani novinarji pozvani v zunanje ministrstvo, kjer jim je neki višji uradnik podal razna pojasnila o stališču Nemčije do najnovejših mednarodnih dogodkov.

Predvsem je naglasil, da Nemčija ni v vojnem stanju z Norveško. V spomenici, ki je bila izročena norveški vladi, je nemška vlada izrecno izjavila, da želi samo zaščiti Norveško za dobo vojne, kar docela odgovarja tudi interesom Norveške same. Prav tako tudi v odgovoru norveške vlade ni nikjer omenjeno, da bi se Norveška smatrala v vojnem stanju z Nemčijo, in to niti de jure, niti de facto.

Zastopnik zunanjega ministrstva je prav tako zanikal vesti o tem, da so se pogajanja med nemškim poslanikom in norveškim kraljem razbila. Dosedanja pogajanja res niso dovedla do nikakega uspeha, toda nameravani so nadaljnji razgovori.

Nemške čete po določenem načrtu zasedajo Norveško. Vse vesti, ki jih razširjata Pariz in London o vojaških in političnih dogodkih na Norveškem in okrog Norveške, so izmišljene in tendenciozne. Pariz in London skušata s takimi vestmi samo vznemiriti Norveško in jo slično, kakor svoječasno Poljsko, pognati v vojno proti Nemčiji ter tako ustvariti novo fronto, seveda daleč od svojega domačega praga. V Berlinu so prepričani, da bo trezni norveški narod spregledal te manevre in se ne bo dal zapeljati. Angleži so tokrat že tretjič potopili nemški veleparnik »Bremen«, ki pa se še vedno nahaja najbolje ohranjen na varnem mestu. Dokaz, da je bila nemška akcija na Norveškem upravičena, je dejstvo, da so Angleži že dolgo pripravljali zasedbo Norveške. Pod izgovorom, da gre za pomoč Finski, so že svoječasno poslali v Bergen pet velikih parnikov, polnih orožja, municije, topov, strojnic in drugih vojnih potrebščin. Sedaj so nameravali poslati v Bergen samo še čete, ki bi jih lahko kar na licu mesta oborožili. Z nemškim udarom je bila ta nakana preprečena. Nemške čete so vseh pet parnikov s tovorom vred zaplenile.

Moskva presenečena?

Stockholm, 11. aprila. z. Po zanesljivih poročilih iz Moskve je opažati v merodajnih moskovskih krogih vedno večje ogorčenje nad prodiranjem Nemčije v Skandinavijo. Dočim so moskovski listi slej ko prej skrajno rezervirani in se omejujejo le na kratka poročila službene agencije Tas, naglašajo v moskovskih vojaških in diplomatskih krogih, da je Nemčija začela svojo akcijo proti Danski in Norveški brez vsakega predhodnega sporazuma z Moskvo ki o tem ni bila niti obveščena. Silno pozornost je v moskovskih diplomatskih in političnih krogih izzval današnji štiri ure trajajoči razgovor med komisarjem za zunanje zadeve Molotovom in nemškim veleposlanikom grofom Schulenburgom. Na nemškem poslaništvu so odklonili vsako pojasnilo in vsako informacijo o tem razgovoru, o katerem splošno domnevajo, da je bil izredne važnosti. Ob enem se je v Moskvi izvedelo, da se naglo zbirajo čete v severnih ruskih pokrajinah in da je severnomorsko vojno brodovje v strogi pripravljenosti.

Bukarešta, 11. aprila. s. (Ass. Press) Na sovjetski strani meje v Besarabiji je opaziti večja premikanja sovjetske vojske, zlasti v severnem delu. Mislijo, da so dospele tja sovjetske čete, ki so bile doslej na Finskem. Rumunska vlada je odredila vse potrebno, da v primeru potrebe lahko takoj izvede splošno mobilizacijo.

Resen položaj Švedske

Po francoskem mnenju sta tudi svoboda in neodvisnost Švedske v veliki nevarnosti

Pariz, 11. apr. j. (RSV). Francija z največjo pozornostjo spremlja stališče Švedske do najnovejšega razvoja položaja v Skandinaviji. Stockholm je sicer popolnoma nedvoumno izrazil svojo voljo, da ostane Švedska nevtralna, toda istočasno se hoče Švedska ubraniti tudi vsakega nasilja nad to svojo nevtralnostjo. Švedska je že storila vse potrebne ukrepe. Njeno letalstvo in protiletalska obramba sta pripravljeni. Rezervisti so prejeli vojaške pozive za vsak slučaj. Na drugi strani pa je znano, da je Nemčija poslala švedski vladi spomenico, v kateri razlaga in utemeljuje izkrcanje svojih čet na Skandinavskem polotoku. Nemški memorandum pravi, da zaradi najnovejših ukrepov na Norveškem švedska nevtralnost nikakor ni ogrožena ter da se bodo njene akcije omejile zgolj na norveško ozemlje, kjer namerava Nemčija po zasedbi vzpostaviti nekakšno sebi naklonjeno vlado, po svoječasnem vzorcu Kuusinena na Finskem. To napoved je Nemčija do neke mere že poskusila uresničiti.

V merodajnih francoskih krogih so prepričani, da se bo morala Nemčija v pričujočih okoliščinah podložiti švedskega ozemlja, ako bo hotela oskrbovati svoje čete, ki jih je izkrcala v Narviku. Dejstvo je namreč, da med južno in severno Švedsko ni nobenih uporabnih prometnih zvez. Narvik in vobče vsi deli severne Norveške so samo po morski poti z obalno plovbo zvezani z južno Norveško. In čim bo Nemčija potisnjena z morja — kar se že dogaja, — bo lahko ostala v stiku s severno Norveško samo pač preko švedskega ozemlja. Po mnenju merodajnih francoskih krogov bo Nemčija zaradi tega morala izvršiti nekakšno »nasilje pod krinko« na ta način, da bo Švedsko prisilila k sklenitvi primernega dogovora, ki bo izgledal kot povsem prostovoljno storjen korak med obema državama. Ta dogovor naj bi dajal Nemčiji pravico svobodnega prehoda preko Švedske na Norveško. Vse kaže, kakor da bo Švedska, ki je na vzhodni strani zdaj popolnoma izolirana, morala biti bolj voljna za sklenitev takega dogovora, ker bo pač nemški pritisk nanjo sedaj znatno večji.

Toda navzlic temu, da vse navedne okoliščine kažejo, kakor da se namerava situacija razvijati Nemčiji v korist, je vendar verjetno, da se bo položaj v bližnjih dneh naglo zasukal. Sedanje bivanje predsednika norveškega parlamenta Hambra v Stockholmu je v teh možnostih značilen dogodek, ki najbrže ne bo ostal brez posledic.

Pomorske vojne akcije brez primera v zgodovini

V norveških vodah operira 250 vojnih ladij in 1.600 vojnih letal — Cela serija spopadov

Rim, 11 aprila. o. V svojih poročilih iz Amsterdama javljajo dopisniki italijanskih listov, da sodeluje v velikih pomorskih in letalskih bitkah, ki se razvijajo od včeraj vzdolž vse norveške obale, 150 angleških in francoskih vojnih ladij, 600 letal in 5 matičnih ladij za letala, dočim je na nemški strani v boju 100 vojnih ladij in 1.000 letal. Bitke, ki trajajo že 40 ur, se vodijo na več kakor 100 raznih točkah. Pri tem se uporablja nova pomorska in letalska strategija, s katero se je morda ta največja bitka v zgodovini pretvorila v stotine posameznih spopadov, katerih izid bo odvisen od končnega rezultata kolektivnih prizadevanj vojnih ladij in letalstva vojujočih se sil.

Proti premoči angleško francoskega brodovja je Nemčija vstopila v borbo z vsemi svojimi pomorskimi enotami, katerih številčno inferiornost je nadomestila s podmornicami in letali. Nemci uporabljajo ob tej priliki za boj eskadre velikih letal, ki morejo s kompletnim tovorom bomb razviti brzino 560 km na uro. Nekatera izmed teh letal nosijo samo po dve bombi, katerih vsaka pa je težka po 500 kg. Računajo, da so imeli doslej v tej bitki tako zavezniki kakor tudi Nemci hude izgube in da je bilo vsaj 20 vojnih ladij, med njimi 10 križark potopljenih ali onesposobljenih za borbo.

Bitka v Kategatu se nadaljuje

London, 11 aprila. br. (Reuter) Bitka v Kategatu se je včeraj po zanesljivih vestih iz Marstranda in Göteborga pričela okrog poldneva. Trajala je v prvi fazi neprekinjeno do 20 ure, a ob 22. se je znova razvnela. Še opolnoči je bilo v Marstrandu kakor tudi v Göteborgu slišati detonacije z morja. Rezultati bitke še zmerom niso znani, ugotovljeno pa je, da so bile potopljene najmanj štiri nemške vojne ladje ter več transportnih ladij. Utoniti je moralo več tisoč ljudi.

Ribiči iz Marstranda, ki so s celo vrsto čolnov odpluli na morje da bi pomagali pri reševanju mornarjev in vojakov, so se morali hudo boriti z viharjem. Opazili so dve nemški vojni ladji, ki sta se baš potapljali. Na eni križarki je bilo vse v ognju. Na stotine ljudi se je obupno borilo z valovi. Na obalo so ribiči pripeljali več sto ranjencev, pa tudi mrtvih vojakov in mornarjev.

Neka švedska križarka, ki je ves čas bitke križarila vzdolž švedske obale, je v pretekli noči pripeljala v marstrandsko luko dve nemški transportni ladji. Ena izmed njiju je bila težko poškodovana. Z obema ladjama je prispelo v Marstrand 2500 nemških vojakov, ki so jih takoj internirali.

Po informacijah ribičev iz Marstranda in drugih vesteh je bilo v borbi najmanj 12 vojnih ladij, križark in rušilcev. V borbi so sodelovale tudi angleške podmornice, ker so ribiči opazili, kako so nemški rušilci metali v vodo podvodne bombe. V borbah so vse popoldne sodelovala tudi angleška in nemška letala, ki so se v zraku ponovno spopadla.

4.000 trgovskih ladij izločenih iz prometa

Washington, 11 apr. br. V ameriških pomorskih krogih so nastale velike skrbi zaradi zasedbe Danske in norveških luk po Nemcih ter pripominjajo, da se bo soočilo tega sedaj okrog 4.000 norveških in danskih ladij s skupno tonažo 6 milijonov ton zateklo v nevtralne luke. Izločitev tolikega števila ladij iz svetovnega trgovinskega prometa bo pomenilo ogromno škodo za mednarodno trgovino. Najmanj, kar se bo zgodilo, bo to, da se bodo transportne tarife znatno povišale.

Dunav — kamen spotike

Zaradi ponovnih potopitev nemških parnikov želi Nemčija jamstva za varnost plovbe po Dunavu

Bukarešta, 11. aprila. z. Na Dunavu sta bila potopljena zopet dva nemška tovorna parnika s tovorom žita. Mornarji pripovedujejo, da so slišali močne podvodne eksplozije. Mislijo, da gre za sabotažo. Uvedena je stroga preiskava.

Carigrad, 11. apr. j. (Havas) Blizu izliva Dunava v Črno morje je bilo potopljenih več rumunskih vlačilcev, ki so bili naloženi s tovori za Nemčijo.

Rim, 11. apr. j. (Havas) Italijanski diplomatski opazovalci opozarjajo na izredno važnost, ki jo pripisuje italijanski tisk poročilom, da je bilo na Dunavu potopljenih zopet več ladij, namenjenih s tovorom žita in petroleja v Nemčijo. Vse tri ladje so bile namenjene v Nemčijo in so se zaporedoma potopile tekom včerajšnjega dne. Italijanski tisk sicer nikjer ne daje kakih očitkov za to dejanje zavezniškima državama, pripominja pa, da vse okoliščine kažejo, da gre za sabotažna dejanja.

Berlin, 11. aprila. br. DNB je izdal danes poročilo, da je bil med Jugoslavijo in Rumunijo dosežen sporazum o tem, da bosta skupno zavarovali plovbo na Dunavu proti sabotažnim poskusom.

Budimpešta, 11. apr. br. (Havas.) V krogih tujih novinarjev se je nocoj izvedelo, da je po zanesljivih informacijah nemška vlada poslala madžarski noto, v kateri sporoča, da bo Nemčija smatrala Madžarsko za odgovorno v primeru, da bi se na Dunavu kakorkoli kršila madžarska nevtralnost. Zaradi tega se je madžarska vlada že snoči obrnila na Rim. Rezultati njene diplomatske akcije v Rimu še niso znani.

Vesti o nemški akciji

Sofija, 11. apr. j. (Havas). Berlinski dopisnik bolgarskega lista »Utro« prinaša iz dobro informiranih nemških krogov vest, da bo imela naslednja odločilna nemška akcija smer proti jugovzhodu in sicer bo Nemčija storila preventivne korake proti morebitnemu angleškemu poskusu, da onemogoči plovbo na Dunavu. Dopisnik precizira svojo vest, da bo Nemčija izvršila akcije vojaškega značaja na rumunski obali v Črnem morju. Te akcije bodo takega obsega, da si bo Nemčija lahko zavarovala z Rumunijo svobodno trgovino ter nemoteno trgovsko pot z lukami v Črnem morju, kakor tudi z vsemi drugimi važnimi točkami v jugovzhodni Evropi.

Vznemirjenje v Rumuniji

Rim, 11. aprila. z. Napoved, da bo danes prispel v Rim rumunski zunanji minister Gafencu, se ni uresničila, pač pa potrjujejo, da so **v Rumuniji zaradi najnovejšega razvoja mednarodnega položaja zelo vznemirjeni. Tudi v rimskih nevtralnih krogih, ki so doslej vedno zelo mirno in hladno presojali položaj, izražajo sedaj bojazen, da bi utegnilo na Balkanu priti do sličnih dogodkov, kakor se odigravajo pravkar na Norveškem.**

Diplomatski posveti v Londonu

London, 11. aprila. p. (Reuter). Britanski poslaniki iz podunavskih in balkanskih držav so se mudili danes skoraj ves dan v zunanjem ministrstvu, kjer so se pod vodstvom zunanjega ministra lorda Halifaxa nadaljevala v ponedeljek pričeta posvetovanja o položaju na jugovzhodu Evrope.

Sestreljena nemška letala

London, 11. aprila. s. (Reuter) Poročilo, ki ga je izdalo danes popoldne letalsko ministrstvo, navaja, da je bilo od nedelje dalje od Angležev sestreljenih 19 nemških letal. 5 od teh je bilo uničenih pri napadu na Scapa Flow v ponedeljek, 7 pa snoči. V istem času so izgubili Angleži samo 6 letal, in sicer samo bombnike. Število izgubljenih nemških letal nad Anglijo in Severnim morjem se je povišalo sedaj na 65 za ves dosedanji potek vojne. Nadaljnjih 15 nemških letal je bilo tako težko poškodovanih, da se najbrže niso mogla vrniti v svoja oporišča.

Vremenska napoved

Zemunska: Izpremenljivo, večji del deževno vreme v večji južni polovici. Zboljšanje vremena v severnozapadnih krajih. Padec temperature na severu.

Naši kraji in ljudje

Akademski pevski zbor na turneji

Po lepih uspehih v Sarajevu in Beogradu je včeraj opoldne dospel v Niš, kjer je bil prisrčno sprejet

Beograd, 11. aprila

Akademski pevski zbor iz Ljubljane je takoj pri svojih prvih dveh nastopih v Sarajevu in Beogradu dosegel lep uspeh, da moramo njegovo pot po Jugoslaviji imenovati zmagovito. Naši akademiki so odpotovali iz Ljubljane v nedeljo zvečer. Njihova prva postaja je bila v Sarajevu, kjer so vedno željni lepih kulturnih gostovanj. Tradicionalna bosanska gostoljubnost je bila naklonjena naši akademski omladini. Poleg ožjih slovenskih rojakov, ki bivajo v Sarajevu, se je k sprejemu zbrala elita predstavnikov sarajevskih oblastev. In gledališče je ob pričetku koncerta sprejelo najodličnejšo sarajevsko družbo. Pet let je minilo, odkar je APZ iz Ljubljane poslednjič bival v Sarajevu in to je ravno zadostno razdobje, da so bili naši akademiki spet željno sprejeti. O uspehu samem bo pač najbolje, če povzamemo iz poročila v sarajevskem »Jugoslovenskem listu« nekatere odstavke. In ti pravijo:

»Stari sloves APZ je tudi tokrat napolnil sarajevsko gledališče z najizbranejšim občinstvom. Pevski krožek svojih 60 pevcev je izvajal obilen spored slovenskih romantikov dvojnega sloga: čisto alpsko folkloro ali glasbo z značilnostmi sosednjih narodov, Nemcev in Italijanov. Dvojna je struja slovenskih skladateljev: enih s siromašnejšo glasbeno obliko in drugih z izrazito tendenco čistega artizma. Tokratni obilni spored je vendarle bil pomanjkljiv glede na to, da sta manjkala dva najodličnejša slovenska skladatelja, Lajovic in Adamič. Izostanek te dvojice slovenskih predstavnikov, ki ne pripadata seriji romantikov, je zbudil prvi vtis nečesa, kar je manjkalo in kar bi moralo biti, da bi brez kakršnekoli sugestije estetično uživali sloveči akademski pevski zbor iz Ljubljane.«

Nadalje navaja kritik, da je dr. Bogdan Vidović pozdravil drage goste in da je Slovenski klub iz Sarajeva pokonil lavorov venec z državno trobojko. O izvedbi pravi: »Tenor je povzročil zaradi osebne ambicije posameznikov, da je trpela disciplina zbora, sicer pa je bil tehnično na mestu, zanesljiv v intonaciji in vzdržen do kraja. Najslabša stran je bil drugi tenor s sirovimi grli, ki so ovirala estetsko izvedbo, izvzemši solista Bariton kot kolektiv je potenciral odlike celotnega zbora, ki postavlja APZ v vrsto naših prvih zborov. Baritonski solo ni bil razpoložen, vendar je vzdržal partije, ki jih ni mogoče oceniti s superlativom. Bariton je bil ves čas sporeda zatočišče dirigentu, ki je vedno preko baritonistov skušal doseči, kar je želel. Basisti so bili vedno mehko razpoloženi. Celotni zbor je vzbujal vtis najresnejšega petja. Priti v Sarajevo opoldne in takoj zvečer nuditi obilen spored pevskih skladb, ki zahtevajo višek osebnega razpoloženja, je vendarle mnogo in zasluži popolno pozornost. V primeri z gostovanjem pred petimi leti pa je zaključek naslednji: Zadnji obisk je zapustil občinstvo v Sarajevu kakovostno in kvantitativno stoodstotno pod močnim vtisom česar tokrat ni bilo. Strogo rečeno pa se razume, da APZ tudi dandanes nudi zgled izvrstnega pedagoga v pevski šoli skladb vseh slogov. Občutilo se je tudi, da dirigentu Franceta Maroltu manjka temperament Šablaniziral je gesto, ki je bila tipična pri vseh pesmih in zbora ni imel vedno v rokah zlasti ne v prvih dveh delih. Zahvala velja Slovenskemu klubu v Sarajevu in Akademskemu pevskemu zboru, da smo imeli propagandni koncert in da smo doživeli takšno glasbeno senzacijo. Obisk je najbolje pokazal, kako objektiven in kritičen je okus Sarajevčanov ob največji hvaležnosti za vse prireditve takšnega sloga.«

Iz Sarajeva so naši akademiki-pevci nadaljevali pot v Beograd, kjer so naši ožji rojaki takisto poskrbeli za prisrčen sprejem. Sloves APZ pa je naprej pripomogel, da je bila lepo okrašena dvorana Kolarčeve ljudske univerze razprodana, da so se poleg vsega odličnega občinstva udeležili koncerta najodličnejši predstavniki oblastev, med njimi kraljev zastopnik major Ajdarić, predsednik vlade Dragiša Cvetković in podpredsednik dr. Vladko Maček pa vrsta ministrov in drugih veljavnih mož. Naša pesem iz romantične dobe je sproti užigala in vzbujala mnogo priznanja. Zboru sta bila po prvem delu sporeda poklonjena dva krasna venca prvega so dala beograjska pevska društva drugega pa akademsko pevsko društvo »Obilić«, ki se je vobče potrudilo, da izkaže slovenskim tovarišem vso gostoljubnost. Ko je bil spored končan so morali naši akademiki dodati še tri narodne pesmi, med katerimi je »Gor čez izaro« sijajno poglobila razpoloženje ustvarjeno po res lepem petju naših akademikov. Še prav posebno pa so se naši akademiki odlikovali s »Hercegovsko«, ki je bila zapeta kakor nalašč za občinstvo zbrano v dvorani

Danes dopoldne je APZ nadaljeval pot skozi Šumadijo v Niš, od tod pa ponese slovensko pesem še v ponosno Dušanovo carsko Skoplje.

Niš, 11. aprila

Danes ob 13,30 so člani APZ iz Ljubljane prispeli z brzovlakom v Niš, kjer je prebivalstvo našim pevcem priredilo lep, prisrčen sprejem. Prisotni so bili tudi korporativno zbrani pevski zbori, včlanjeni v župi »Sremac«, ki so v mogočnem zboru zapeli »Iz bratskog zagrljaja«, nato pa je predsednik župe Pera Kosić izrekel gostom toplo, iskreno dobrodošlico. Za sprejem in pozdrav se je zahvalil predsednik APZ g. Trampuš, zbor pa je pod vodstvom dirigenta Marolta zapel Adamičevo »Zdravico«.

Po vsem Nišu se je že pred prihodom zbora raznesel glas o njegovih velikih uspehih v Beogradu in Sarajevu, pa ni čuda, da za koncert vlada izredno živahno zanimanje in je bilo Narodno gledališče, v katerem bo zbor nastopil, že dopoldne razprodano.

A kar je udeležencem turneje še posebno v radost in zadoščenje, je dejstvo, da so v vseh mestih, skozi katera so doslej potovali, našli množico rojakov iz Slovenije, ki jim je obisk elitnega pevskega zbora iz Ljubljane še posebno lepo doživetje, zato pa so se tudi sami potrudili za čim uspešnejšo propagando in čim lepši sprejem. A tudi o domačem občinstvu je treba reči, da je povsod pokazalo izredno razumevanje za slovensko pesem in je bilo vidno zadovoljno s programom in izvedbo.

Slovenski rojaki — francoski vojaki

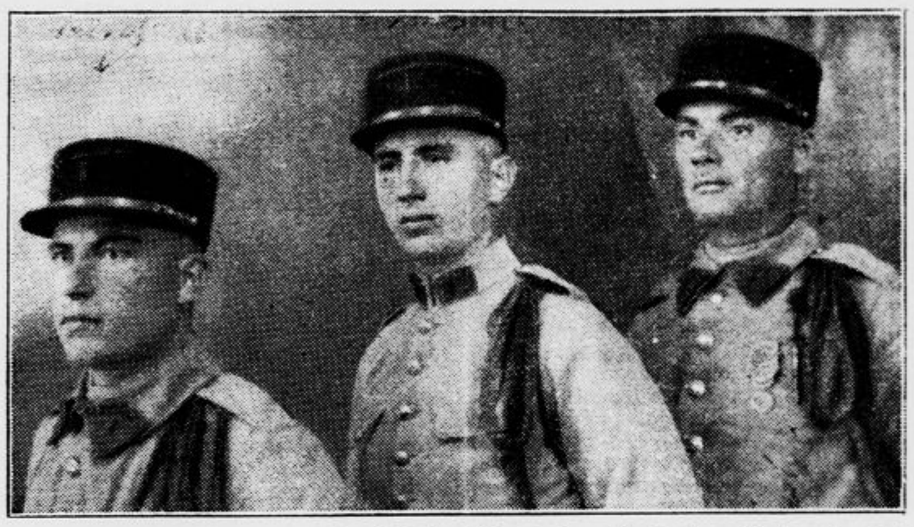

S francoske fronte smo prejeli pričujočo sliko treh naših fantov, ki jim je usoda odmerila, da se kot francoski državljani borijo na Maginotovi liniji. Pišejo nam: »Sprejmite mnogo lepih in prisrčnih pozdravov od Slovencev s francoske fronte. Smo prav v ospredju, ali kakor bi dejali: v kritičnem položaju. Borili smo se že v Afriki. Na žalost nimamo nobenih vesti iz ožje domovine. Francosko brati ne znamo kaj prida in tako smo odrezani od vsega sveta. Priporočamo se za kakšne knjige ali časopisje, da bomo imeli nekaj razvedrila, ki smo ga zelo potrebni. Iskreno pozdravljamo vse Slovence in Slovenke v prelepi domovini, ki je ne moremo pozabiti in nam je vedno pred očmi. Pišite nam na naslov: Tavželj Alojz, ml. 77.745, 1 bat. CA1 — 11 R.E. I. Sektor postal 390«. (Na sliki so od leve na desno: Ljubljančan Alojzij Tavželj, France Prosen iz Št. Jedrti nad Laškim in Anton Fischer iz ptujske okolice)

Vesela zgodba o fotografiranju s puško

Kako se je dal upodobiti junaški Kordunaš

Med junaškimi Kordunaši veselo pripovedujejo naslednjo zgodbico: Kordunaša si ni mogoče predstavljati brez orožja. In tako ni čudno, da je zadnji čas nastala moda, da se Kordunaši dajo fotografirati s puško v roki. Prišel je neki tak junak k lastniku fotografskega ateljeja »Vlaste« v Kostajnici, postavil se je v mogočno pozo. Fotograf je nato na sliki napravil takšno retušo, da se je videlo kakor da je junak prav tisti trenutek, ko je bil fotografiran, ustrelil. Kordunaši so si z velikanskim zanimanjem ogledovali uspelo sliko in tako je brž nastala pravcata manija fotografiranja s puško v roki.

Pa pride nedavno k fotografu tudi neki orjak iz Bosanske Krajine. Seveda je s seboj prinesel puško. Še pojma ni imel, da se da dim kar tako napraviti na sliki in je mislil, da je treba pač res ustreliti. Zato je imel puško nabito, fotograf pa tega še slutil ni. Krepkega junaka je fotograf postavil pred aparat, mu popravil oblačilo in ga lepo počesal, mu namazili brke in mu še popravil desnico na puški. Nato je začel šteti: »En, dva, tri«. Komaj je rekel »tri«, je treščilo, kakor da je udarila strela. Aparat se je prevrnil in z njim vred se je sesedel fotograf, šipe so zažvenketale in se zdrobile, s stropa je padel omet. Fotograf je skoraj premrl od strahu, saj pa je tudi le za las manjkalo, da ga ni podrla krogla, ki je zažvižgala nad njegovo glavo v strop. Junaški Kordunaš pa še z očesom ni trenil, marveč je bil pozneje hudo žalosten, ko mu je fotograf dopovedal, da slika ni uspela in da mora ponovno stopiti pred aparat, toda s prazno puško. Poslej še venomer prihajajo Kordunaši na fotografiranje, vendar je fotograf postal previdnejši in najprej pregleda puške, šele nato počeše svoje junake in jim namazili brke.

Golovški gozd je zagorel

Zaradi nagle intervencije gasilcev prvi pomladni požar na srečo ni napravil večje škode

Ljubljana, 11. aprila.

Pomladno vreme je s svojimi sapami in aprilskimi vetrovi že precej izsušilo tla in danes, nekaj po dvanajstih je grajski čuvaj z dvema topovskima streloma naznanil prvi letošnji gozdni požar.

Okrog enajstih so opazili na pobočju Golovca poleg Rakovnika sumljiv dim, ki se je z veliko naglico širil iz doline proti vrhu obronka. Vnela so se gozdna tla, ki so na pomlad polna posušene trave in odpadkov iglatega drevja. Ker se je ogenj opasno širil in so plameni že oblizovali debla dreves, ki so tod precej na gosto posejane, so telefonsko obvestili poklicne gasilce, ki so takoj prihiteli s svojim novim trenskim avtomobilom pod povelj tvom podvodje g. Rozmana. Na gašenje z vodo kajpa ni bilo misliti in so gasilci z vejami in lopatami skušali zajeziti požar. Ogenj pa je bil le premočan in morali so po strelih z Gradu priti na pomoč še prostovoljni gasilci s svojim avtomobilom. Končno so se pripeljali še gasilci z Barja in vsem trem gasilskim edinicam se je končno porečilo, udušiti požar, ki bi utegnil v polnem razmahu zahtevati velikansko škodo. Morali so prekopati tla in se pošteno z vejami v rokah zoperstaviti nevarnim plamenom. Zaradi nagle in izdatne pomoči gasilcev požar ni prizadejal kdo ve kakšne škode okoliškim posestnikom, katerih last je golovški gozd. Postavili pa so stražo, da se nemara še kaj ne zgodi.

Ne vedo še, kako je ogenj nastal. Najbrž je kakšen izprehajalec vrgel cigaretni ogorek na suha tla. Naj bo to v opomin obiskovalcem gozdov, naj pazijo in ne mečejo ogorkov lahkomiselno po tleh, da se ne bodo podobni požari nadaljevali.

»Lepa Vida« v Gledališču mladih

Drevi bo v frančiškanski dvorani premiera Cankarjeve »Lepe Vide«. To Cankarjevo delo že dali časa ni bilo uprizorjeno. Gledališče mladih ga uvaja, ker si ga je režiser Sintič izbral, da ga tolmači po svoje, iz nujnosti svojega umetniškega pojmovanja. Režiser kot produktiven umetnik tolmači delo scenično in igralsko tako, da doprinese stvari, podpre vsebino, ustvari dramatsko nujen prostor, v skladu z delom, da igralec, režiser in scena izvajajo oni psihološki pritisk na gledalca, katerega avtor s svojim delom zasleduje. Režiser Sintič odgovarja na vprašanja:

Ali je Gledališče mladih pribežališče naraščaja?

Da in ne! V Gledališču mladih smo združeni poklicni režiserji in igralci ne zaradi tega, ker ne moremo uspeti na oficielnih scenah, temveč zaradi tega, ker nas druži novo pojmovanje gledališča. Smo naraščaj, ki stremi za svojstvenim gledališkim izrazom, in nismo naraščaj, ker Gledališče mladih ne predstavlja stopnice v oficielno gledališče.

Zakaj Cankarjeva »Lepa Vida?«

Ker Cankar v tem delu bije v obraz našemu surovemu času, njegovemu brezsrčnemu materializmu, njegovi neduhovitosti, brezupni neveri in razblinjeni plitkosti.

Zakaj je »Lepa Vida« brez igralke?

Ker so bila doslej vedno razpravljanja, kakšna naj bi bila Vida, sem se odločil uprizoriti »Lepo Vido« brez nje. Vsak naj jo vidi z »očmi svoje duše«, kakor jo nosi v sebi. Lepa Vida iz narodne pesmi nam je postala simbol, ne samo hrepenenje po lepoti, temveč tudi lepote same. Cankar sam pa pravi: ... »Lepota je kakor Bog: povsod je in nikjer je ni: nikjer je ni vtelešene, v popolnosti izražene, tako da bi hrepenenju in slutnji ne bilo več prostora. Oko je ni videlo, uho je ni slišalo, jezik je ni izrazil, roka je ni ustvarila. Srce človeka siromaka jo sluti in išče, slutilo in iskalo bo na vekomaj.«

Za predstavo »Lepe Vide« je režiser Sintič pritegnil vse mlade, igralsko kolikor toliko izdelane ljudi tako da bo ta predstava tudi po tej strani izdelana, obenem pa bo revija vseh mladih talentov.

Jože Borko

Pomladno zastrupljanje vran, srak in šoj

Celje, 3. aprila

Mestno poglavarstvo v Celju razglaša, da je banska uprava na predlog ministrstva za gozdove in rudnike z odločbo z dne 13. marca 1940 odredila, da se mora spomladi začeti obširno zastrupljevanje vran, srak in šoj, ki delajo na polju občutno škodo. Po dosedanjih izkušnjah je pokončevanje navedenih škodljivcev najuspešnejše na ta način, da se nastavljajo s fosfoginom zastrupljena jajca. Akcijo zastrupljevanja bo prevzelo Lovsko društvo v Celju z denarno podporo zakupnikov in podzakupnikov lova, ki morajo tudi živahno sodelovati. Podporo je treba nakazati na naslov: Lovsko društvo v Celju s pripombo »Za zastrupljevanje vran«. Da se izvrši zastrupljanje sistematično na vsem področju mestnega poglavarstva, se pozivajo vsi posestniki, da nemudoma zberejo kurja jajca — četudi pokvarjena — in jih pošljejo v zastrupitev Lovskemu društvu v Celju v roke g. Riharda Kraupnerja, trgovca v Celju, Glavni trg. Ko prejmejo posestniki isto število zastrupljenih jajc nazaj, kolikor so jih izročili v zastrupitev, jih naj razdele po njivah, travnikih in robovih gozdov. Zastrupljena jajca, ki so zaznamovana z mrtvaško glavo, je treba položiti v mraku na njive v plitka izkopana gnezda po 2 do 3 komade in jih pustiti tam tako dolgo, da jih vrane ali srake najdejo. O polaganju zastrupljenih jajc je treba sosede primerno poučiti in opozoriti na nevarnost zastrupitve. Za to akcijo naj se vsekakor zainteresirajo zlasti lovci in lovski čuvaji, ki naj vsestransko nadzirajo zastrupljenje in tudi sami pripomorejo k čim večjemu uspehu. O uspehu zastruljanja je treba poročati do konca tega meseca Lovskemu društvu v Celju.

75 let uglednega trgovca

Podčetrtek, 11. aprila

Dne 12. t. m. slavi 75-letnico rojstva naš vrli trgovec in posestnik g. Anton Cvetko. Kot samostojen trgovec se je bil najprej nastanil v Tepanju, kjer si je kmalu pridobil veliko spoštovanje ljudi. Leta

1896. pa je odprl trgovino v svojem domačem kraju Podčetrtku. S pridnostjo in poštenostjo si je ustanovil lepo domačijo. Neutrudna pomoč mu je bila in mu je še danes njegova življenjska družica.

Bil je vedno neustrašen slovenski naprednjak, kar je pomenilo pred 40 leti v nemškutarskem Podčetrtku velik pogum. Zaradi svoje poštenosti in pravičnosti je splošno priljubljen daleč naokrog. Dolga leta je bil občinski odbornik in več let tudi župan tukajšnje občine.

Nepozabne ostanejo njegove zasluge za tukajšnjo gasilsko četo, kateri je načeloval dolgo dobo in za katero je mnogo žrtvoval. Še danes je častni načelnik in častni član čete. Možu starega poštenega kova želimo ob jubileju, da bi še dolgo vrsto let srečno živel ob svoji neumorni gospe soprogi!

— Pri korpulentnih ljudeh se izkaže naravna **»Franz-Josefova«** grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katera se uporablja brez posebne diete. **»Franz-Josefova«** grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. S. br. 30474-52.

Kulturni pregled

»Comédie francaise« v Ljubljani

V soboto bo nastopila v ljubljanskem gledališču skupina igralk in igralcev znamenitega pariškega gledališča »Comédie française«. Prihajajo k nam po velikih uspehih, ki so jih dosegli v Zagrebu, Beogradu in Sofiji, kamor so prinesli slavo svojega imena, lepoto in silo svoje umetniške igre in sijaj francoske kulture, izžarevajoč ne samo iz duhovne vsebine del, ki so jih izvajali, marveč tudi iz gibčnosti in elegance francoskega jezika. Gostovanja »Comédie française« so bila v vseh teh središčnih mestih kulturni in družabni dogodek. Zato moramo s tem večjim zadoščenjem pozdraviti njihov sklep, da se ustavijo tudi v Ljubljani, čeprav obžalujemo, da ni prilike za predstavo Racinovega in Meriméjevega dela, ki so z njo vzbudili toliko občudovanja v drugih kulturnih središčih slovanskega juga.

»Comédie française« v Parizu je nedvomno eno najslavnejših gledališč na svetu. Nastalo je že l. 1680 z združitvijo gledališč »Hôtel de Bourgogne« in družbe »Théâtre Guénegand«. Z večstoletnim delovanjem tega teatra ki ima svoje prostore v Palace Royal v osrčju Pariza, so združene najlepše tradicije francoskega dramskega gledališča od Molièra do današnjih dni. Njegova zgodovina je v veliki meri zgodovina vsega novejšega francoskega prizadevanja na tem področju: od klasicizma preko prvih začetkov meščanske in ljudske drame do romantike, realizma in najnovejših pojavov se prav v »Comédie française« (prej »Théâtre français«) prečiščujejo vsi stili, vse dramatske mojstrovine in preizkušajo največje kreativne osebnosti francoskega dramatskega gledališča.

Tudi v sedanji dobi splošnih in umetniških prelomov je »Comédie française« ostala zvesta varuhinja francoske umetniške tradicije. V njenem repertoarju je še vedno samo to, kar ima nesporno, izven literarnih in režiserskih eksperimentov ustaljeno vrednost. Zato je vse, kar daje »Comédie française«, prečiščeno in naštudirano s posebnim stremljenjem, da pridejo čim bolj do izraza lastnosti francoskega duha. Jezik, ki ga goji to gledališče, je že dolgo časa merilo pravilnosti, okusa in lepote v izgovorjavi, v odtenkih barve in tona bogatega in gibčnega francoskega besedišča.

V Ljubljano žal ne pride celotna skupina, pridejo pa kljub temu nekatere prominentne članice in člani skupine, ki je na prejšnjih gostovanjih v Zagrebu, Beogradu in Sofiji štela Mario Bell, Catharino Fontency, Germaino Rouer, Jeanno Sulit, Françoiso Delille, Jonnela, Chamereuila, Aime Clarionda, De Rigoulta, Juliena Berheana in Louisa Seiguera. Ljubljanski večer ne bo imel v pretežni meri dramatskega značaja, saj bodo uprizorili samo Mussetovo enodejanko »Vrata morajo biti odprta ali zaprta« — komad, ki v njem lahko pridejo do zadostnega izraza vse igralske odlike sodelujočih. Tembolj pa bo ljubljanski večer »Comédie française« pokazal govorilne, recitacijske odlike igralk in igralcev ter tako doprinesel bleščeč prispevek k spoznavanju lepote žive francoske besede. Pesmi Ronsarda, La Fontaiaa, Musseta, Hugoja, Baudelaira, Verlaina in drugih so nedvomno najlepša snov, da se na njihovi bleščeči harmoniji preizkusi melodija francoske govorice, lepota jezika, ki je eden »najbolj obdelanih jezikovnih vrtov na svetu« in v katerem dobiva tudi življenjska banalnost nekaj esprita in bleska.

Pričakujemo, da bo ljubljansko občinstvo razumelo kulturni pomen tega obiska »Comédie française« in sprejelo predstavitelje francoske odrske besede s tistimi simpatijami, ki so doma na teh tleh že izza časa, ko jih je Vodnik izrazil v »Iliriji oživljeni«.

Bevkova „Partija šaha“

Po nekaterih vprizoritvah v Mariboru in v podeželskih krajih je imela Franceta Bevka komedija »Partija šaha« v torek ljubljansko premiero. Če je ta igra plodovitega in pomembnega slovenskega pisatelja vredna vprizoritve v reprezentativni slovenski drami, tedaj je čudno, da ob znanem pomanjkanju izvirnih novitet ni bila že prej sprejeta v njen repertoar.

»Partija šaha« je označena za komedijo, vendar pa v nji ne opaziš preveč izrazitih komediografskih značilnosti. Če ne bi bil tretji v trikotu zakonskega življenja tako klavrna moralna figura, da za razliko z mnogimi salonskimi variantami »trikotnega« motiva vzbuja res da bolj vzdržno veselost in skromno merico smeha, bi bila »Partija šaha« igra bolj dramatičnega značaja. V nji nastopajo skozi tri dejanja samo štiri osebe. France Bevk ni tako rutiniran dramatik, da bi bil mogel — kakor na pr. Begović — zabavati občinstvo ves večer samo z dvema osebama. Če je mogel s štirimi osebami in s tako obrabljenim motivom, kakor je zakonski trikot, vsaj v glavnem zadovoljiti blagohotno občinstvo, je že to avtorski uspeh.

Večina komedij te vrste se suče na meji frivolnosti in tako zvane meščanske spodobnosti; avtor si pomoga iz zagatne premlačenosti snovi s pikantnimi situacijami, ki pa so vedno samo toliko naznačene, da domišljija povprečnega gledalca z lahkoto dostavi ostalo, dokler ga zviti avtor v naslednjem dejanju ne prepriča, da je šel prenaglo »tako daleč«. Taka moderna zabava začne seveda kmalu presedati in če nimajo komedije zelo duhovitega dialoga, prenaglo »tako daleč«. Taka mondena zaskutne.

France Bevk se sicer nekoliko poigrava z vsemi tradicionalnimi začimbami »trikotne« komedije, vendar pa težišče njegovega dela ni v elegantni brezidejnosti salonskih komedij, kakršni so po večini uvozni komadi tuje provenience. Slovenski avtor je hotel dati svojemu delu tudi etično idejo. Ta je v stavku, ki ga izreče njegov Peter Dren o svojem prijatelju Galetu: »Kaj je bolj satansko, kot varati svojega prijatelja?« Ako te vara lastni prijatelj, komu naj še veruješ na svetu? Tu se vse neha. Tu je konec! Prepad!«

Ni li ta očitek še hujši, če ga nasloviš na ženo-mater? Etika prijateljstva je socialno in psihološko manj važna od rodbinske etike. In vendar —. V podobi Erne je hotel Bevk prikazati staro žensko slabost (glede katere se menda strinjata moška sodba in ženski interes): mikavnost greha in nestanovitnost ženske narave. Pisatelj je pokazal, da se barka ženske zvestobe v visokih valovih čutnosti hudo maje, vendar ne utone zlahka. Tako je hotel tudi z Erno podpreti moralno težnjo, ki jo v »Partiji šaha« predstavlja značajni, hladnokrvni in uravnovešeni tovarnar Peter Dren. Teža obtožujoče in komične vsebine se je zvalila na Eda Galeta, to povprečno figuro, ki hoče za ceno najmanjšega tveganja izkoristiti prijateljstvo in prednosti »hišnega prijatelja«. Tu se s precej očitno okornostjo zapleta v mreže in slabo odigra svojo »šahovsko partijo«. Komedija se konča tako, da je »hišni prijatelj« temeljito blamiran in izrinjen iz rodbine (pri tem pa ga Dren vendarle reši iz težke finančne zagate, kar je nekoliko preveč »odrska« gesta). Mož in žena se pomirita in tesneje navežeta z ljubeznijo do otroka.

Tako temperirana trikotna komedija ne bo kajpak pohujševala, ne bo pa menda tudi jemala poguma »hišnim prijateljem« in jih pridobivala za strožjo moralo v prijateljstvu. Delo Franceta Bevka je značilno slovensko nadomestilo za importirane salonske komedije tega žanra in bo v dobri zasedbi vedno zanimalo občinstvo. Če bi režiser tu in tam črtal nekatere razvlečene dvogovore, bi se »Partija šaha« še laže in hitreje pomaknila čez dramatske plitvine.

V režiji Bevkove igre se je po dolgem času uveljavil kot režiser in inscenator Valo Bratina, ki je zlasti v letih mariborskega udejstvovanja vzbujal pozornost s svojimi režiserskimi rešitvami in inscenacijskimi domisleki v vprizoritvah izvirnih slovenskih del. Njegovi smiselni režiji gre hvala, da je »Partija šaha« prišla na oder v dokaj zlikani obliki in obleki. G. Valo Bratina igra tudi vlogo Petra Drena in ji daje dramatski poudarek energičnega človeka, zvitega soproga in trdnega poštenjaka. Vlogo Galeta, tega izlizanega povprečneža, igra g. Drenovec. Ga Mira

Domače vesti

Huda pomorska bitka

V nekem ljubljanskem dnevniku smo včeraj čitali naslednjo vest: »Švedski list »Aftonbladet« poroča, da je norveško vojno brodovje napadlo nemško vojno brodovje, ki je prišlo v luko Elverum ter Nemce od tam pregnalo. V tej bitki je padlo več nemških mornarjev.«

Vse lepo, samo da ta »luka« leži prav na sredi Skandinavskega polotoka in je v zračni črti oddaljena od Atlantskega morja okoli 400 km, od Baltskega okoli 300 km, od Oslofjorda, najbližje slane vode, pa še vedno dobrih 100 km. Obe vojni brodovji sta se tedaj udarili precej daleč od svojega elementa in od svojih oporišč.

»Slovenca« je tudi zelo zaskrbela usoda Faros otokov, o katerih v Londonu odklanjajo vsako obvestilo. Jasno je, da se v Kopitarjevi ulici že zaradi samega imena otočja boje za te otoke. Sodijo namreč, da bi znali ti otoki biti nekaj njihovega. Toda gre za preprosto pomoto. To namreč niso »Faros otoki«, kakor jim pravijo onstran Ljubljanice, marveč otočje Faroer, kar pomeni v prevodu Ovčji otoki. Tedaj le nič skrbi, nič našega ne pojde v zgubo. Kar pa se tiče »dojenčka, ki se je dal presenetiti v spanju«, pa prinašajo gospodje v uvodniku zelo skrušeno pojasnilo, ki močno nalikuje popravku. Habent sua fata . . .

---

* **Edina dama predava na beograjski medicinski fakulteti.** V sredo je imela nastopno predavanje na beograjski medicinski fakulteti gospa dr. Smilja Kostić-Joksićeva, ki je bila od profesorskega zbora izvoljena za docenta za otroške bolezni. Številnemu avditoriju jo je predstavil dekan dr. Kosta Todorović, navajajoč, da je gospa dr. Joksićeva že od vsega početka svoje zdravniške prakse kazala naklonjenost k strokovnemu znanstvenemu delu. Zlasti se je posvetila proučevanju jetike in je postala ena izmed najvnetejših pobornic novih metod za zaščito pred jetiko. Predavateljica je navajala celo vrsto novih dognanj o žrtvah, ki jih zahteva jetika med mladino, in o načinih borbe zoper njo. Jetika je v naši državi zelo razvita. Med tem ko n. pr. v Berlinu umre od 100.000 prebivalcev za jetiko njih 91.3, jih umre v Beogradu 224.7. Jetika sama po sebi ni dedna bolezen, vendar pa ima naklonjenost organizma k njej svojo dedno podlago. Otroci se največkrat okužijo v dihalnih organih. Otroški zdravniki dandanes mnogo lažje kakor kdaj prej postavijo točno diagnozo oblik jetike pri otrokih. Čeprav je tuberkuloza med otroki zelo pogosta, se vendar relativno velik odstotek konča srečno, kakor to izpričuje gradivo otroške klinike iz poslednjih 10 let. Desetletja so iskali sredstvo, ki bi varovalo zoper tuberkulozo in bi bilo enostavno za uživanje. In to sredstvo sta našla dva francoska učenjaka ter se zdaj uporablja v 34 državah in je z njim bilo doslej zaščitenih že nad poldrugi milijon novorojenčkov. Nepobitno dejstvo je, da še v nobenem primeru doslej ni bilo mogoče ugotoviti, da bi bili kateri izmed otrok umrli zaradi omenjenega sredstva. Po 12-letnem delu s tem sredstvom ugotavlja gospa dr. Kostić-Joksićeva, da nudi ta način zaščite pred jetiko mnogo nade kot orožje v borbi proti zlu, zaradi katerega pri nas bolj kakor v mnogih drugih državah trpi naraščaj, vsa bodočnost in vsa nada našega naroda.

* **Ladja »Dubac« izpuščena.** V sredo je priplul v Dubrovnik parnik »Dubac«, last Dubrovačke plovidbe, ki ga je pred nekaj dnevi ustavil angleški rušilec na odprtem morju in ga odvedel na Malto, da ga pregledajo, če ne tovori prepovedane robe za Nemčijo. »Dubac« je bil natovorjen s piritom, katerega je bil naložil na Cipru, namenjen pa je bil v Benetke. Ko so na Malti parnik pregledali, so ga s tovorom vred izpustili in zdaj bo nadaljeval pot v Benetke.

* **Slovenska likovna umetnost na razglednicah.** Društvo slovenskih likovnih umetnikov je dalo razmnožiti po eno delo svojih članov in še nekaterih drugih umetnikov, ki se udeležujejo sedanje jubilejne razstave. Reprodukcije je brezhibno izvršila fototrgovina Janko Pogačnik. Celotna serija, obsegajoča okoli 70 vsakovrstnih reprodukcij izbranih umetnin, se bo prodajala tudi v posebnih ličnih škatlicah, ter bo stala samo 100 din. Te zbirke kakor tudi posamezne razglednice se bodo prodajale v Jakopičevem paviljonu in po vseh trgovinah, kjer se prodajajo razglednice.

* **Članstvu Učiteljskega pevskega zbora »Emil Adamič«** sporočamo, da pevskega tečaja v Trbovljah ne bo, ker se tudi jubilejni koncert Trboveljskega slavčka zaradi odsotnosti dirigenta g. Šuligoja ne bo vršil; pač pa bo v istih dneh, t. j. 19., 20. in 21. aprila pevski tečaj v dvorani »Grafike« (Masarykova cesta) v Ljubljani. Odbor.

* Za sklad prof. dr. Pavla Grošlja so nadalje darovali: dr. Pavel Kanc mlajši 100; dr. Derč Bogdan 100; dr. France Trampuž, odvetnik, Kamnik, 100; dr. Vidmar Drago, 30; inž. Nikolič, Jesenice, 50: Prva kranjska tvornica pletenin in tkanin Dragotin Hribar 100; dr. Bajc Oton 50; dr. Rudolf Sajovic, univ. profesor, 100; Jakelj Gregor, veterinar, Ljutomer, 50; dr. Davorin Kolšek, zdravnik, Velenje, 25; Pogačnik; tovarna lesovine in lepenke, Brezno, 100; dr. Hočevar, Kočevje, 30; dr. Fran Kolterer, specialist za kopališčno lečenje, Rogaška Slatina, 50; dr. inž. Kersnič Viktor, docent, 25; inž. Lobé Feliks, univ. profesor, 20; Barbič Marin, 30; dr. Ljudevit Merčun, primarij, 100; dr. Oton Fettich, odvetnik, 100; Žlender, manufakturna trgovina, 100; Prah, Kranj, 100, inž. Ladislav Bevc 25; dr. Janko Pretnar, profesor, 100; dr. Dereani Ciril, Trebnje na Dolenjskem, 50; dr. Ivan Mazek, advokat, Litija, 10; Anton Verbič, delikatese, špecerija, 100; Stupica Irma, trgovka, 50; Anton Sfiligoj 30; dr, Kansky 200; dr. Lavrič, Rogaška Slatina, 50; Ivan Medic, trgovec, Novo mesto, 50; tovarna zamaškov Jelačin in komp., 100; dr. Zorec Adolf, zdravnik, Ruše pri Mariboru, 20; dr. Kajzelj Vladimir, 30; Slovensko čebelarsko društvo 100; Apnenik Celje 100; Tvornica za dušik, d. d. Ruše, 300 din. Uprava sklada profesorja dr. Grošlja se vsem darovalcem najtopleje zahvaljuje in prosi novih prispevkov.

* **Dr. Anton Debeljak, Tičistan.** Pravkar je izšla lično opremljena knjižica znanega pesnika, prevajalca in kulturnega kronista dr. Antona Debeljaka »Tičistan«. Avtor ji je dostavil pod naslov označbo: »Bajke, basni, pripovedke, — raznih časov razne spletke.« Knjiga mikavnih in duhovitih verzov je namenjena predvsem mladini, a tudi odrasel bralec jo bo čital s užitkom in pridom. Umet. slikar Milko Bambič je opremil knjižico s številnimi prav učinkovitimi linorezi. Opozarjamo na ljubko knjižico vse prijatelje dobrega čtiva; k podrobni oceni pa se bomo vrnili v kulturni rubriki našega lista. »Tičistan« stane din 20 in se naroča pri Josipu Jerasu, Ljubljana, Levstikova 19.

* **Avtomobilisti, pozor!** Kraljevska banska uprava sporoča, da je pričela sekcija za gradnjo državne ceste št. 50 v Celju z izkoličenjem nove trase na odseku Ježica—Domžale. Vsi avtomobilisti in vozniki se opozarjajo, da na odsekih, označenih z rdečimi zastavicami vozijo počasi in previdno, da ne motijo merjenja.

* **Najmodernejša tržnica v Bosni** bo v kratkem dovršena v Banjaluki. Za zgled so vzeli zagrebško tržnico in so žrtvovali okrog 3 milijone dinarjev. Te dni so nabavili stroje za hladilnico. Na odprtem delu bo dnevna tržnica za sadje in povrtnino. Tržnica je nameščena sredi mesta in bo v kratkem izročena prometu. Prebivalstvo Banjaluke je po pravici ponosno na moderno higiensko tržnico, ki jo je že dalje časa želelo.

* **Hvaležnost za plemenito delo.** Že nekajkrat smo poročali, o hvalevrednem prizadevanju Društva prijateljev Slovenskih goric, ki si je skupno s higienskim zavodom v Ljubljani nadelo nalogo, da ponese nekaj zdravstvene kulture tudi v najbolj pozabljene kotičke naše zemlje ob koroški meji. Še zmerom prihajajo zahvalna pisma, ki pričajo, koliko razumevanja je za taka stremljenja med našim narodom, obenem pa tudi, kako velika je potreba pomoči. Tako piše zaščitna sestra Ivanka Košutnikova iz Lokovice: »V imenu vseh mater iz teh krajev se vam zahvaljujem za darila. Posebno veselje je bilo, ker niso pričakovale tako bogatih daril. Zelo težko si pa tudi predstavljam, kako bi matere poučila o negi dojenčka brez Vaših daril, ker so hiše, v katerih ni niti toliko plenic, da bi jim vsaj enkrat pokazala pravilno povijanje.« Podobne zahvale so poslali šolski upravitelj iz Ojstrice, šolski upravitelj iz Pameč pri Slovenjem Gradcu, občina Prevalje in župan občine Črna, ki je zapisal med drugim: »Z zbiranjem darov ste imeli gotovo mnogo truda. A ti darovi so na naše siromašne občane, ki se jih le redko kdo spomni, napravili najboljši vtis.«

* **Ciklon se je nenadno dvignil** v vasi Lukovici pri Sanskem Mostu. Porušil je hišo kmeta Ibrahima Kalenderja. Ibrahim je bil tisti čas z enim svojim otrokom na prostem, v hiši pa je bila njegova žena Alida s štirimi nedoraslimi otroki. Ko je Alida videla, da se podira hiša, je dva najmlajša vzela na roke, drugima dvema pa je rekla, naj bežita iz hiše. Niso pa se mogli več rešiti, že se je nanje sesulo zidovje. Ibrahim je prihitel in čul ječanje izpod ruševin. Kmete je priklical na pomoč in so rešili Alido in dva otroka. Vsi trije so bili poškodovani. Čez čas so spravili izpod ruševin še triletnega Sumra in 2-letnega Ibra. Oba sta bila mrtva. Ruševine so ubile tudi nekaj ovc in kravo.

* **V smrt se jim mudi.** V sredo dopoldne je elegantna limuzina, katere številka še ni znana, pri Sv. Nedelji v Hrvatskem Zagorju treščila v kmetski voz. Voz je odskočil v jarek, konj je obležal mrtev, voznika kmeta Maksa Žugeca pa je sunek vrgel v velikem loku na cesto, da mu je počila lobanja in je dobil hude notranje poškodbe. Prepeljali so ga v zagrebško bolnišnico, kjer dvomijo, da bo okreval. Zagrebški listi beležijo, da posamezni avtomobilisti kar dirkajo po hrvatskih cestah, kakor da se njim samim mudi v smrt. Nesreče so vedno pogostejše.

* **Nevarnima sleparjema na sledi.** Policija in žandarmerija sta se že dolgo zanimali za 32-letnega Ferdinanda Kocuvana, ki je iz okolice Celja doma in se izdaja za trgovskega potnika tvrdke Anglo Scott Textil v Zagrebu. Obiskoval je krojače na deželi, jim pod prav ugodnimi pogoji nudil na prodaj večje količine manufakturnega blaga in kasiral naplačilo. Naročniki pa so zaman pričakovali pošiljke, ko je mož z denarjem že zdavnaj poizkušal srečo bog ve kje. Tako je nedavno osleparil več krojaških mojstrov in trgovcev v Mariboru, nato pa se je pojavil v Kamniku, kjer je od nekega krojača izmamil 1000 din na račun. V Kamniku je poizkusil srečo tudi kot tat, nato pa izginil v Ljubljano. Tu se je naselil v nekem hotelu, a sobe ni plačal. Razen tega, da je prenočnino ostal na dolgu, je tudi sobarico pretental, da mu je zaupala 100 din. V Ljubljani je ogoljufal dva krojaška mojstra, a ko so mu tla postala prevroča, jo je mahnil proti Dolenjski. V Novem mestu je spet opeharil nekega krojača, nato pa odšel v neznano smer. Orožniki na Dolenjskem pa iščejo še drugega nevarnega sleparja in tatu, ki se najrajši zateka v župnišča. To je 38-letni delavec Ivan Rožman iz Ljutomerske okolice, ki je zagrešil več tatvin v okolici Novega mesta, zadnjič pa si je privoščil drzno potegavščino na račun šentjernejskega župnika. Natvezel mu je, da neki zlikovci pripravljajo vlom v župnišče, in župnika ga je hvaležno pogostil. Ko je odšel, pa je prišlo na dan, da je Rožman razbojnik, ki je nedavno sam vdrl v župno cerkev v Št. Jerneju in jo oplenil. Zaradi cerkvenih tatvin je že večkrat sedel, šele pred kratkim je pobegnil iz mariborske kaznilnice.

* **Vampir se je pojavil** na Banovem Brdu pri Beogradu. Razgreta ljudska domišljija je vse zadnje noči videla strahove. Naposled se je grozna zadeva pojasnila in sicer pripada zasluga za to neki intelektualki, ki je tole izpovedala: »Ko sem šla ponoči mimo šole, sem na oknu ugledala smrt. Stal je tam strahotni okostnjak. Zbežala sem domov in strah me je bilo. Nisem hotela podleči praznoverju, pa sem šla naslednji dan spet pred šolo in sem izvedela, da pač ima šola tisti okostnjak za pouk, toda šolski sluga je šaljivec pa je vsak večer postavljal okostnjak k oknu in z njim strašil mimoidoče.« Ljudska domišljija je dodajala svoje in je zdaj vendar uspelo pomiriti prebivalstvo.

* **Uboj pri »zelenem carju«.** Še so marsikod v modi križevački statuti in krokarski obredi z volitvijo zelenega carja. Pred okrožnim sodiščem v Varaždinu so pravkar obravnavali eno takšno krokarijo, ki se je končala s hudim zločinom. Lani je Konrad Stanković iz Varaždina priredil domačo zabavo, na katero je povabil večje število prijateljev, med njimi tudi sorodnika Jakoba in Andreja Stankovića. Ta dva pa sta bila med seboj sprta. Za stoloravnatelja ali za zelenega carja je bil izvoljen Andra Stanković. Ko se je prijavil k besedi njegov brat Jakob, mu ni dovolil zdravice. Kmalu nato se je podal Andra na dvorišče. Jakob se je takoj napotil za njim in ga udaril z velikim nožem v prsi. Andra je kmalu izkrvavel. Na razpravi je bilo zaslišano vse takratno veseljaško omizje. Senat je obsodil Jakoba Stankovića na tri mesece strogega zapora.

* **V nedeljo** s smučmi na Zelenico. Prijave Putnik. (—)

* **Tiskani krepdešin ostanki**, lepi vzorci uporabljivi za otroške oblekce, bluze, rute, kombiniranje oblek itd. dobite m po 15 din v mali Goričarjevi trgovini za Ljubljanico Sv. Petra nasip 29. Na zalogi tudi razni ostanki štofov in pralnega blaga po nizkih cenah. (—)

NA AVTOBUSNI PROGI

Ljubljana — Ribnica — Kočevje — Sušak

upostavimo dne 15. APRILA zopet redni avtobusni promet

LJUBLJANA odhod 6.00 uri — SUŠAK odhod 14.00 uri
SUŠAK prihod 11.50 uri — LJUBLJANA prihod 19.45 uri

»JADRAN« avtobusno podjetje d. d.

II. del senzacijonalnih TIM TAYLORJEVIH pustolovščin v napetem filmu:
Radi dolžine filma predstave ob 16., 19. in 21.15 uri.
KINO SLOGA, tel. 27-30

Tim Taylorjeva sreča

SAMO ŠE DANES — francoski film današnjih dni

ŽENA — VRAG Viviane Romance

Jean Gabin, Charles Vanel, Aimos, Charpin. Rež. Jul. Duvivier. Ob 16., 19., 21. uri.

Film po romanu JEAN VIGNAUDA **SAFIJA** (LE MAISON DU MALTAIS)

Zanimiva zgodba, ki začne v orientalskem Sfaxu in konča v Parizu! — V glavnih vlogah: Pierre Renoir, Luis Jouvet, Dalio, Viviane Romance in drugi odlični francoski igralci. — Predstave ob 16., 19. in 21. uri. **KINO UNION, tel. 22-21**

Iz Ljubljane

u— **Krasen uspeh dijaške akademije.** V petek 5. t. m. je bila v frančiškanski dvorani akademija 8. c razreda III. državne realne gimnazije. Dvorana je bila nabito polna. Ti mladi fantje so se namenili, da po končani maturi obiščejo bratsko Bolgarijo in s tem doprinesejo k zbližanju južnih Slovanov. Da pa omogočijo tudi ubožnejšim dijakom udeležbo, so poleg nabiralne akcije priredili tudi to akademijo. Spored se je pričel z državno himno. Nato se je dijak Košir zahvalil za obisk, zlasti pa za brezplačno sodelovanje konservatoristom Tiranovi Mariji, Poljanšku Ivanu in Lipuščku Janezu, opernemu basistu Orlu Antonu in klavirskima spremljevalcema Hubadu Samu in Osani Jožetu. Naslednja točka je bil septet, ki je najprej zapel Vinka Novaka »Sanak spava« z baritonskim solom Tirana Jožeta, nato pa še koroško narodno »Jes b rad cahajnar biv«. Obe pesmi so bile podani občuteno. Pavel Oblak je nato zelo dobro recitiral Župančičevo pesem »Slap«. Tudi dijak Batista Marko je prav dobro izvajal klavirsko skladbo Friedricha Bacha »Solfegietto«. Pokazal je lep talent. Ljubek Stritarjev prizor »Oba junaka« sta izvajala prvošolec Kandare in osmošolec Tiran. Kandare je z ljubkim nastopom osvojil srca vseh gledalcev. Sledila je glavna točka večera, zborna recitacija II. dela Župančičeve »Dume«, ki so jo izvajali dijaki 8. c razreda in ki jo je po lastni zamisli vodil Tiran. Ta točka je bila izreden užitek, ki je privabil marsikateremu poslušalcu solze v oči. Vsa recitacija je bila smiselno razdeljena na posamezne dele, spremljane z zelo dobro izbrano godbo in podprte s svetlobnimi učinki. Disciplina govornega zbora je bila vzorna, izgovarjava enotna, poudarki smiselni. Sploh so dijaki pokazali izredno umevanje te nedosežne Župančičeve umetnine. Solist Blaganje Savo je bil odličen in je tudi mnogo doprinesel k izrednemu uspehu. Po mnenju vseh obiskovalcev je bila ta točka najboljša in najučinkovitejša, zato je tudi bila zasluženo deležna največjega odobravanja. Po kratkem odmoru je zapel Anton Crel arijo iz opere »Gioconda« in Schumannova »Dva grenadirja«, ki je bila zlasti med številnim dijaštvom deležna velikega odobravanja. Brez dvoma je mladi operni basist zelo talentiran pevec. Poljanšek Ivan je izvrstno zaigral na čelu Čajkovskega »Chanson triste«. Osmošolec Tiran Jože si je z izredno govorno sposobnostjo in s svojo do potankosti izdelano recitacijo Cankarjeve novele »Gospod stotnik« pridobil vso simpatijo publike in obeta, da se bo razvil v odličnega dramskega igralca. Nadarjenemu mladeniču, ki se menda tako namerava posvetiti temu poklicu, bi bilo treba na vsak način omogočiti nadaljnje študije v tej smeri. Sopranistka Tiranova Marija je opravičila svoj sloves in je odlično odpela Rimski-Korsakova arijo blazne Marfe iz opere »Carova nevesta« in arijo Gilde iz Verdijeve opere »Rigoletto«. Orel je bil nato spet deležen velikega aplavza z arijo Kecala iz Smetanove »Prodane neveste«. Kot zadnji je nastopil namesto zadržanega Sladoljeva Lipušček Janez in nam je zapel arijo Cavaradossija iz Puccinijeve opere »Tosca« in arijo Alfreda iz Verdijeve opere »Traviata«. S svojim izvajanjem je pokazal, da je pevec velikega formata in je zaslužil prisrčno odobravanje. Vse točke sta odlično spremljala Hubad Samo in Osana Jože. Požrtvovalnim fantom 8. c razreda čestitamo!

u— **Veliko zanimanje za jubilejno razstavo v Jakopičevem paviljonu.** Društvo slovenskih likovnih umetnikov je s svojo veliko jubilejno razstavo vzbudilo pri umetnost ljubečem občinstvu nepričakovano zanimanje. Obisk te razstave je po povprečnem merilu, ki smo ga vajeni v Ljubljani, rekorden, čemur se ne bomo čudili, če pomislimo, da se razstave udeležujejo skoraj vsi sovenski likovni umetniki. Razstava nam pokazuje nazorno razvoj naše umetnosti v zadnjih štiridesetih letih. Opozarjamo že danes na prvo vodstvo po razstavi, ki ga bo imel v nedeljo 14. t. m. akad. slikar Ivan Vavpotič.

u— **Violinist Robert Soetens** bo imel na sporedu svojega koncerta v ponedeljek 15. t. m. tudi Bachovo Chaconno za violinski solo. To delo je umetnik že velikokrat izvajal na najrazličnejših svojih koncertih. Eden izmed kritikov je ob taki priliki napisal: »Vsak superlativ je nezmožen izraziti stopnjo popolnosti, ko čuje to izvedbo. Dejstvo je da je podal violinist delo živahno, sveže, elegantno, s popolnostjo francoske goslaške šole in z neoporečnim mojstrovanjem vseh tehniških težkoč tega slavnega in prenatrpanega dela. Poleg Chaconne bo Soetens igral še dela Veracinija Cezarja Francka Škerjanca Slavenskega, Debussyja Delannoya in Ravela. Pri klaviriu bo pianistka Suzana Roche. Koncert bo v veliki Filharmonični dvorani v ponedeljek 15. t. m. ob pol 21. uri. Vstopnice so v knjigarni Glasbene Matice. (—)

u— **Gledališče mladih** bo drevi ob 20. imelo v frančiškanski dvorani premiero Cankarjeve »Lepe Vide«. Igro je na svojevrsten način pripravil in jo insceniral Zvonimir Sintič. Govorilni zbor, ki bo imel pri tej uprizoritvi zelo važno vlogo, je naštudiral Jože Borko. Igrali bodo: Kačičeva Mileno, Svetetova mater, Battelino Mrvo, Blanč Poljanca, Kovič študenta, Raztresen Damjana, Starič Dioniza, Stiglic zdravnika, Zemljan Dolinarja. Ker je za predstavo veliko zanimanje, si nabavite vstopnice v prodaji, ki bo danes od 10. do 12.30 in od 15. do 18. Večerna blagajna se bo odprla ob 19.

u— **O draginji in cenah** smo zadnjič pisali, da nekje v Ljubljani prodajajo pravo kremo za čevlje po 7.50 din steklenico. Zato smo tudi namignili, ali v Ljubljani ni kontrole in je protidraginjski odbor pri nas le malo komu znan. Zaradi te notice smo z magistrata dobili pojasnilo, da so bile pregledane špecerijske trgovine prav posebno strogo tudi zaradi kreme za čevlje. Uradno je bilo ugotovljeno, da imajo vse trgovine vidno označene cene in velja krema »Ilirija« št. 70 samo 3.50 din, krema iste znamke št. 80 pa 6 din. Krema znamke »Schmoll« štev. 1 se prodaja po 3.50 din in štev. 2 po 6 din. Te cene veljajo za kremo, ki jo imajo ljubljanski trgovci zdaj na zalogi. Protidraginjski odbor je že večkrat opozoril kupujoče občinstvo, naj vsakega takega trgovca ali prodajalca takoj naznani protidraginjskemu odboru ali policiji. Mestni tržni urad v I. nadstropju Mahrove hiše na Krekovem trgu št. 10, kjer posluje tudi protidraginjski odbor, pa doslej še ni dobil prijave v tej zadevi in zato tudi ni mogel ničesar ukreniti.

u— **Skrajni čas je bil.** V nedeljo so bili delegati, ki jih je zbrala Hubadova pevska župa na svoji redni letni skupščini, izredno presenečeni, ko so zagledali v okviru lepo fotografično reprodukcijo Šantlove slikarske kompozicije slovenskih skladateljev od Gallusa in Mihevca do Kogoja in Osterca. Kolikor tudi so bili na kak večji izdatek nepripravljeni, so vendar takoj pokupili večje število lepe slike, da jo doma obesijo v pevsko sobo, ali da si ž njo okrasi posamezni pevec svoje stanovanje. Hubadova župa si je pridobila od avtorja in lastnika slike edino dovoljenje razmnožitve slike seveda v skromni velikosti 35 x 50. Prav bi bilo, da jo tudi razstavi, da tako opozori na njo vse slovenske pevce in ljubitelje glasbe. Reproducirana Šantlova slika bi morala pri najmanjši naši narodni zavesti krasiti vsako slovensko hišo, imeti jo mora vsaka šola, da jo ob vsaki priliki kaže učencem, ki naj vsaj po obrazu poznajo tudi naše skladatelje.

u— **Že peti mesec** je na repertoarju šentjakobskega gledališča duhovita Nušićeva veseloigra »Uježe«, ki jo bodo ponovili štiriindvajsetič in poslednjič jutri zvečer ob 20.15. Igra je skrbno pripravljena in navdušuje gledalce tako, da so jo mnogi videli že po večkrat. Vse dosedanje predstave so bile popolnoma razprodane. V nedeljo 14. t. m. ob 20.15 pa bo deseta ponovitev zabavne in prav tako vedno razprodane veseloigre »Pekovska«. Vsled vpoklica g. Lavriča bo igral vlogo prof. Lazića v Uježu g. Klemenčič, vlogo Naceta v »Pekovski« pa g. Petrak. Kupite vstopnice v naprej od danes dalje v društvenih prostorih v Mestnem domu, ker jih zvečer pred predstavo ne boste več dobili.

u— **Tombola Rdečega križa** bo na Vnebohod dne 2. maja na Kongresnem trgu v Ljubljani. Tombolske karte po din 5. se že prodajajo. Kupujte tombolske karte, saj je dobiček namenjen za samarijansko službo, ki je v sedanjih časih še posebno vse podpore potrebna.

u— **Strelci ljubljanske strelske družine** se obveščajo, da se začnejo v nedeljo 14. t. m. ob 8. dopoldne na vojaškem strelišču ob Dolenjski cesti redne strelske vaje, ki bodo nadalje vsako nedeljo istotam in ob istem času. Strelce pozivamo k rednemu posečanju vaj. Lovci in prijatelji strelskega športa najvljudneje vabljeni!

Danilova je kakor vedno prikupna in odrsko zanimiva v vlogi Erne, ga Maša Slavčeva pa se je pokazala v ne posebno lahki vlogi služkinje Marte, te nekam skrivnostne figure, ki ji je dal avtor za služkinje kar izredni pomen v Drenovi hiši. Inscenacijsko vprašanje je rešil gosp. Bratina prav zadovoljivo. —o.

Zapiski

SLOVENSKI KNJIŽEVNIKI V ZAGREBU

Danes odpotuje v Zagreb skupina slovenskih književnikov, da vrne obisk društvu hrvatskih tovarišev in se predstavi zagrebškemu občinstvu z izborom svojih pesniških stvaritev. Društvo hrvatskih književnikov, ki prireja drevi v Malem kazališču slovenski literarni večer, je vse storilo, da bi bil uspeh večera kar najlepši. Ne dvomimo, da bo zagrebško občinstvo sprejelo predstavitelje slovenske literature s tisto toplo gostoljubnostjo, ki je vedno odlikovala Hrvate. Tako bosta oba večera — hrvatski v Ljubljani in slovenski v Zagrebu — izpričala trdno voljo obeh bratskih sosedov, da z urejenim kulturnim sodelovanjem nadaljujeta več ko stoletne tradicije srčnega sporazuma med Hrvati in Slovenci.

Priprave za zagrebško prireditev je izvršil za odbor DHK njegov predsednik dr. Ilija Jakovljević. Zagrebški tisk, zlasti še »Hrvatski dnevnik«, je v teh dneh pokazal razveseljivo pozornost slovenskim književnikom. Mestni župan velikega in ponosnega Zagreba bo priredil njim na čast večerjo v Esplanadu.

Po dosedanjih dispozicijah bo najprej pozdravni govor dr. Jakovljevića, nato uvodna beseda prof. Franceta Koblarja. Zatem pa nastopijo v prvem delu večera: Oton Župančič (poezija), F. S. Finžgar (proza) in Pavel Golia (poezija). V drugem delu večera bodo nastopili: dr. Anton Vodnik (poezija), dr. Bratko Kreft (drama), Edvard Kocbek (poezija) in dr. Igo Gruden (poezija).

Včeraj je izšla posebna, slovenski literaturi posvečena številka odlične literarne revije »Savremenik«. S svojo pestro vsebino in zanimivimi izvirnimi prispevki vzbuja splošno pozornost hrvatskih kulturnih krogov in predstavlja največji prispevek zadnjega časa k spoznavanju slovenske literature med Hrvati.

O poteku prireditve bo priobčil naš list referat svojega posebnega poročevalca.

Kdo je K. S. Chandan? V zvezi z našim člankom »O vplivu francoske literature na Balkanu« (Jutro, 10. t. m.) smo prejeli z dobro poučene francoske strani tole pojasnilo: »G. Chandan ni Francoz; on daje tiskati v Franciji svoje knjige, toda jezik, ki ga piše, bi težko imenovali francoskega«. To pojasnilo objavljamo s tem večjim zadoščenjem ker sicer poznamo in cenimo delo francoskih slavistov in nas samo veseli, da g. K. S. Chandan ne poteka iz njihovih vrst.

Šubicev portret dr. Ivana Laha. V našem poročilu o »Drugi knjigi spominov« pokojnega dr. Ivana Laha je pomotoma izostala omemba, da je ta nenavadno zanimiva in za današnje dni prav posebno pomembna knjiga opremljena z lepo reproduciranim portretom njenega pisca, ki ga je narisal naš znani slikar Mirko Šubic. Portret kaže vse značilnosti Lahove fiziogonomije v zreli moški dobi. Ta odlično narisani portret pokojnega pisatelja nedvomno povečuje vrednost »Druge knjige spominov«, ki jo tudi ob tej priliki priporočamo pozornosti naših čitateljev.

Spis o Nevillu Chamberlainu. V času, ko vzbujajo veliko zanimanje usodni vojni dogodki in daljnosežne diplomatske bitke med evropskimi državniki, ki so prevzeli pred zgodovino ogromno odgovornost, utegnejo posebno zanimati spisi o posameznih vodilnih politikih. Zagrebška založba »Binoza — domači pisci« je napovedala v svoji zbirki »Ličnosti i problemi«, ki jo urejuje dr. V. Pavlaković, serijo knjižic o sodobni Angliji, Nemčiji, Rusiji in Franciji. V seriji »Savremena Engleska« je izšla 40 strani obsegajoča brošura V. K. Lančića »Neville Chamberlain«. V nji prikazuje pisec osnove angleške politike in podaja nato politični portret sedanjega predsednika angleške vlade in enega najbolj odločilnih diplomatskih predstaviteljev sodobne Evrope. Spis bo nedvomno dosegel svoj informativni namen.

Stoletnica Alphonsa Daudeta. Francoska kulturna javnost se spominja letos stoletnice rojstva velikega epika Provence, enega izmed predstaviteljev francoske lepe proze v devetnajstem stoletju Alphonsa Daudeta. Slovenska čitateljska publika pozna tega izredno ljubeznivega pripovednika zlasti po nedavno izišli krasni izdaji njegovih »Pisem iz mojega mlina« v prevodu dr. Janka Tavzesa in z ilustracijami Elka Justina. Že pred vojno je izšel v prevodu Otona Župančiča njegov roman »Sapho«, Josip Hacin pa je prevedel znamenitega »Tatarina iz Taraskona«. Ob priliki se bomo vrnili k tej prikupni in pomenljivi osebnosti francoske literature z daljšim člankom.

u— **Dobavo 800 kubičnih metrov bukovih drv** je mestna občina spet razpisala v zadnjem »Službenem listu«. (—)

u— **Društvo zobozdravnikov** poziva članstvo, da se udeleži občnega zbora, ki bo **v soboto 13. t. m. ob 2. v restavraciji pri »Slamiču«.**

u— **Podporno društvo za gluhonemo mladino** se iskreno zahvaljuje neznani dobrotnici, ki je podarila siromašnim deklicam v gluhonemnici sveženj dekliškega perila. Večje zneske so darovali: Avsenek Ivan, industrijec 200; Sitar Ciril, tiskarnar, 200 v skład Vite Zupančičeve; dr. Klinar Herman, ravnatelj KID na Jesenicah, 100; Kolinska tovarna 100 din. Vsem prisrčna hvala!

u— **V tečaj za izdelovanje kožnih rokavic** se sprejema vsak dan od 10 do 12. in od 15 do 17 v hotelu Metropol. (—)

u— **Natančni spored** tretje javne produkcije ljubljanske Glasbene akademije se že dobi v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. Spored stane 3 din in je obenem vstopnica za produkcijo, ki bo v ponedeljek ob 18.15 v veliki Filharmonični dvorani. (—)

Iz Celja

e— **Naraščajski odbor Sokolskega društva Celja-matice** bo priredil v nedeljo 14. t. m. ob 10. strelske vaje na strelišču v Pečovniku. Zbor kolesarjev naraščajnikov bo ob 9. pred mestno telovadnico, zbor ostalih pa ob 9.15 pri kapucinskem mostu. Vaje bodo trajale ves dan. Streljali bodo z zračno, malokalibrsko in vojaško puško. Pridite vsi točno ob napovedani uri! K vajam so vabljeni tudi naraščajniki Sokolskega društva Celja I. in sosednih društev.

e— **Društvo Rdečega križa v Celju** bo predvajalo danes ob 16.15 in v nedeljo 14. t. m. ob 10. in 14. v kinu Domu v Celju prvi hrvatski zvočni in govoreči film »Zgodovinski dnevik«, ki prikazuje med drugim tudi obisk Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginje Olge v Zagrebu in Kupincu.

e— **Celjski šahovski klub** namerava prirediti o binkoštih tridnevni izlet na Plitvička jezera in Sušak. Prijave članov in tudi nečlanov sprejemajo odborniki v kavarni »Evropi«.

e— **Za socialni sklad Sokolskega društva Celja-matice** je nabral društveni starosta br. dr. Milko Hrašovec v spomin pokojnega brata Matka Šmida 400 din. V isti namen sta darovala šef postaje Dravograd- Meža Stanko Rošker in njegova soproga Cilka 100 din. Darovalcem iskrena hvala!

e— **Strelska družina v Celju** bo pričela redne vaje v ostrem streljanju v nedeljo 14. t. m. na letnem strelišču v Pečovniku. Strelske vaje bodo odslej vsako nedeljo in sicer dopoldne za člane, popoldne pa za mladinski odsek.

e— **Žrtev napadalca.** V torek je neki moški v prepiru napadel 30letnega posestnika Ferda Zdolška iz Dobja pri Dramljah in ga zabodel z nožem v levo stran prsi. Težko poškodovanega Zdolška so oddali v celjsko bolnišnico.

Iz Maribora

a— **Prvi slovenski spomenik v Mariboru pride v muzej.** Predvčerajšnjim so delavci odstranili nagrobni spomenik na grobu prvega slovenskega novinarja A. Tomšiča. To je prvi slovenski spomenik v Mariboru. Spravili ga bodo v muzej. Tomšičeve telesne ostanke bodo prihodnji teden izkopali in jih prepeljali na Pobrežje. Narodna javnost pričakuje, da bo pokopan v posebnem grobu.

a— **Akcija za gradnjo obrtniškega in vajeniškega doma.** Predsnočnjim je bila važna anketa, ki jo je sklicalo Slovensko obrtno društvo v zvezi z akcijo za gradnjo obrtniškega in vajenskega doma v Mariboru. Na anketi, ki jo je vodil predsednik Sojč, so spregovorili o potrebi gradnje takšnega doma, ki ima zagotovljene že lepe podporne vire, gg. Kefer, Bureš kot zastopnik zbornice TOI in obrtno pospeševalnega urada, Reicher, Vahtar, Novak in Jemec. Izvoljen je bil pripravljalni odbor, ki ima nalogo, da pripravi vse potrebno za ustanovni občni zbor stavbne zadruge »Obrtniški in vajeniški dom v Mariboru«. V odboru so Sojč, Lešnikova, Jemec, Bureš, Besak, Tichy, Dogša, Reicher Ilich, Vidovič, Novak, Raušl, Kumerc, Fidler, Forstnerič, Vahtar, Ledinek, Koren, Senekovič, Lašič in Šabeder.

a— **Smrt blage žene.** Preminila je v častitljivi starosti 81 let ugledna bivša trgovka, vzorna slovenska žena in mati gospa Amalija Vertnikova. Plemeniti, narodni ženi svetal spomin, žalujočim naše globoko sožalje!

a— **V nedeljo zvečer** bomo imeli v gosteh petorico mladih književnikov iz Ljubljane, članov Umetniškega društva. Kulturno in nacionalno zavedni Maribor vabimo, da se prireditve v Narodnem gledališču udeleži v častnem številu in jo povzdigne v lepo manifestacijo slovenske besede.

a— **Razstava Zoran Mušič in Karel Putrih** v beli dvorani Narodnega doma ostane odprta do vključno 14. t. m.

a— **Naš nogometni derbi.** Iz krogov mladih sportnikov smo prejeli: Premiera nogometnega prvenstva SNZ je pred vrati. Simpatizerji SK Maribora in SK Železničarja z napetostjo pričakujejo tekme med tema dvema starima rivaloma. Njihovo razpoloženje moti okoliščina, da se bosta oba slovenska kluba v tej zanimivi tekmi pomerila na igrišču manjšinskega kluba, ker ugledni nacionalni delavci, ki jim je poverjeno vodstvo SK Maribora in SK Železničarja doslej še niso znali poskrbeti, da bi se mogla tekma odigrati na slovenskem igrišču. Želja sportne in tudi ostale nacionalne javnosti je, da bi se ta nedostatek, ki nam ne služi v čast, vendarle že enkrat odpravil in to čim prej.

a— **V Ljubljani univerzi** bo predaval drevi dr. Svetozar Ilešič o politično geografskih problemih na jugovzhodu Evrope.

a— **Zveza kulturnih društev v Mariboru** bo imela v nedeljo 14. t. m. ob 10. občni zbor.

a— **Oficirji mariborske garnizije** priredijo na čast premeščenih in rezervnih oficirjev, ki dokončujejo vaje, svoj prijateljski večer 13. t. m ob 21. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Vabljeni tudi prijatelji oficirjev in njih rodbine.

a— **Umetniški klub v Mariboru** opozarja, da hodijo v zadnjem času okrog zasebnikov in javnih ustanov ljudje, ki se izdajajo za uboge umetnike slikarje in pevce nabirajo podpore in prodajajo manjvredna dela. Klub opozarja javnost, naj od takšnih ljudi zahteva potrdilo Umetn. kluba, ki ga bo dajal samo resničnim in podpore vrednim umetnikom. Posamezniki se lahko obrnejo telefonično na tel. 26-66 ali 22-15.

a— **Močna narodna postojanka** je že iz predvojne dobe Posojilnica v Narodnem domu. Na 58. rednem občnem zboru so bili izvoljeni v vodstvo: dr. V. Kac, predsednik, dr. L. Boštjančič, podpredsednik, odborniki prof. dr. Dolar, M. Oset, R. Lenart, F. Majer in dr. I. Rosina.

a— **Nove podražitve.** Teletino prodajajo po 10 do 17 din govedino po 10 do 15 din, svinjino po 14 do 18 din. — V kavarnah pa se je podražila kava, čokolada in kakao.

a— **Mariborski peki** so razpravljali o dvigu cene moki, ki je poskočila od novembra za 85 par pri kg. Podražile so se tudi druge surovine v pekovski stroki. Sklenili so, da storijo na pristojnem mestu potrebno za primerno zvišanje cen pekovskih izdelkov.

a— **Ne mešaj bencina s petrolejem.** V Zamušanih je posestnik Tomaž Žnidarič primešal petroleju bencin. Ko je šel s svetilko v hlev, pa je svetilka nenadno eksplodirala. Nastal je ogenj, ki je zajel vso domačijo, ki je zgorela. Škoda je okoli 40.000 din. Slični primeri se v zadnjem času zelo ponavljajo.

a— **Pet dni se je boril s smrtjo** posestnikov sin Kristijan Mrak iz Laporja. Napadalca ata mu prerezala trebuh ter izginila. Mraka so pripeljali v bolnišnico, kjer se je pet dni boril s smrtjo. V noči na četrtek je nesrečnež podlegel poškodbam. Včeraj popoldne je bila sodna obdukcija njegovega trupla.

Gospodarstvo

K ponovni podražitvi pšenice in moke

Naglo naraščanje cene pšenici in koruzi je nujno postavilo v ospredje vprašanje prehrane pasivnih krajev, ki morajo sedaj za drag denar dokupovati pšenico in koruzo. Ponovno smo že poudarili, da visoka cena pšenice ne zadene samo nekmetijsko prebivalstvo, temveč še **v mnogo občutnejši meri ono kmetijsko prebivalstvo pasivnih krajev, ki mora kupovati pšenico in koruzo.** V tem pogledu je značilna izjava, ki jo je podal ravnatelj Zavoda za pospeševanje kmetijskega in narodnega gospodarstva banovine Hrvatske v Zagrebu **dr. Rudolf Bičanić.** V zvezi z anketo, ki jo je priredila Gospodarska sloga na vsem področju banovine Hrvatske o najnujnejših potrebah hrvatskega kmeta in ki je izšla v posebni knjigi, je dr. Bičanić poudaril naslednje:

Povišanje cen ni osnovna zahteva kmetov

Anketa je dokazala, da povišanje cen agrarnih proizvodov ni osnovna zahteva kmetov, kakor se to običajno misli. To je razumljivo, saj mora **50% kmetov v banovini Hrvatski zaradi nezadostnega pridelka kupovati žito.** Anketa je pokazala da se stanje kmetijskega gospodarstva ne bo zboljšalo samo z dviganjem cen temveč v prvi vrsti z zadovoljitvijo najnujnejših potreb raznih delov banovine Hrvatske.

Po ugotovitvah ankete je v banovini Hrvatski preko **2 milijona kmetov z rodbinami, ki lani niso pridelali dovolj žita do nove letine in morajo žito kupovati.** Ti kmetje morajo dokupiti 32 400 vagonov žita, ki si ga lahko nabavijo le v višini 8400 vagonov v žitorodnih delih banovine Hrvatske, ostalih 23 000 vagonov pa mora banovina Hrvatska uvoziti od drugod. Ta količina se še poveča za ono pšenico in koruzo, ki je potrebna za prehrano mest in vojske. Vprašanje dokupa 23.000 vagonov žita za prehrano kmetijskega prebivalstva v pasivnih krajih banovine Hrvatske je eden najvažnejših problemov hrvatske gospodarske politike. **Za teh 23.000 vagonov pšenice in koruze morajo danes hrvatski kmetje glede na znatno višjo ceno plačati okrog 450 milijonov dinarjev, medtem ko je vrednost te pšenice, ki jo je treba uvoziti, pred nekaj tedni znašala samo 400 milijonov din.**

Tudi za Slovenijo je visoka cena pšenici velika obremenitev

Kakor smo na tem mestu že ponovno poudarili, pomeni visoka cena žitu tudi za dravsko banovino veliko obremenitev, saj moramo na leto uvažati iz Vojvodine do 12.000 vagonov pšenice in koruze. Ko je bila lani določena odkupna cena pšenici na 165 din (ladja Tisa), kar je takrat predstavljalo več nego dvojno ceno v primeri s ceno na zapadnoevropskih tržiščih je bila z določitvijo te razmeroma visoke cene Slovenija hudo prizadeta. Če vzamemo za podlago to odkupno ceno pšenice, bi znašala uvozna potreba Slovenije najmanj 165 milijonov dinarjev, brez prevoznih stroškov iz Vojvodine. Pri ceni 235 din pa bi morala Slovenija na leto izdati za dokup pšenice 235 milijonov dinarjev. K temu je treba prišteti še visoke prevozne stroške in znaten uvoz koruze, ki se je prav tako občutno podražila. Slovenija je v žitni produkciji sorazmerno še bolj pasivna kakor banovina Hrvatska in zato je v še večji meri nego Hrvatska interesirana na tem, da se cena pšenice ne dvigne preko mere.

Anketa o prehrani pasivnih pokrajin

V sredo je bila v Direkciji za prehrano v Beogradu konferenca, ki so ji prisostvovali predstavniki Prizada, Direkcije za zunanjo trgovino, kmetijskih zbornic, kmetijskega zadružništva, uradniškega zadružništva itd. Razpravljali so o prehrani pasivnih krajev in o gibanju cen kmetijskim proizvodom. Po mišljenju večine prisotnih je današnja situacija na tržišču kmetijskih proizvodov posledica sedanjega sistema trgovine s kmetijskimi proizvodi. Predmet kritike pa ni bila samo žitna trgovina, temveč se je kritika obračala predvsem na poslovanje Prizada. Govorniki so grajali tudi način izvoza živine.

Na konferenci je bil izvoljen poseben redakcijski odbor, ki ima nalogo sestaviti resolucijo glede prehrane pasivnih krajev, glede reorganizacije trgovine s kmetijskimi pridelki in glede reorganizacije našega izvoza živine ter živinorejske produkcije.

Iz Novega Sada pa poročajo, da so pričele žitne tvrdke zaradi novih davčnih predpisov v velikem številu likvidirati in odjavljati svoje trgovine. V vojvodinskih gospodarskih krogih zatrjujejo, da tudi preostale tvrdke ne bodo mogle več poslovati.

Cena potiski pšenici se je povzpela na 245 din

Novo vznemirjenje mora povzročiti ponovna **nagla podražitev pšenice,** ki je bila včeraj zabeležena na novosadski borzi. Medtem ko je še v sredo potiska pšenica notirala 233—235 din, se je danes tečaj v naglem skoku dvignil že na 243—245 din. Vzporedno se je podražila na novosad ki borzi moka »0« od 340—350 na 350—360 din za metrski stot.

Že včeraj smo poročali, da razmišljajo na merodajnih mestih o nujnih ukrepih proti nadaljnjemu dviganju cene pšenici. Po beograjskih informacijah ni izključeno, da bo izvršen popis vseh zalog koruze in pšenice pri proizvajalcih, zlasti v krajih, ki izvažajo pšenico in koruzo. Odgovornost za sedanjo občutno podražitev najvažnejšega živila za široke sloje prebivalstva skušajo nekateri odvaliti na trgovino, drugi zopet dolžijo kmete, da špekulirajo. Glavni krivec pa je le Prizad, ki je razpoložljive količine pšenice izvozil v inozemstvo in je še prejšnji teden nakladal večje količine za izvoz v Španijo. Razmere na žitnem trgu nam znova kažejo, kakšne posledice lahko nastanejo, če se samo v enem dirigiranem sektorju narodnega gospodarstva nepremišljeno gospodari.

Zaključek trgovinskih pogajanj z Madžarsko

Ob zaključku trgovinskih pogajanj z Madžarsko je bil izdan naslednji komunike.

Trgovinska pogajanja, ki so se vršila od 28. marca v Beogradu med jugoslovensko in madžarsko delegacijo za ureditev trgovinskega prometa med obema državama, so se v sredo končala. Trgovinski minister Ivan Andres in predsednik madžarske delegacije Nickel sta v trgovinskem ministrstvu podpisala tri dokumente in sicer **trgovinski, plačilni in tujsko-prometni sporazum.** Vsi ti dogovori stopijo takoj v veljavo namesto dogovorov z dne 17. decembra 1936. Pogajanja so se vršila v atmosferi iskrenega sodelovanja. Doseženi so rezultati, ki bodo omogočili **pomembno razširjenje trgovine med Madžarsko in našo državo.**

Izjava zunanjega ministra

O priliki podpisa dopolnilnega protokola k trgovinski pogodbi z Madžarsko je dal zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković predstavnikom tiska tole izjavo:

Pogajanja, ki so se zadnje dni vodila v zunanjem ministrstvu glede ureditve tekočih trgovinskih odnošajev med našo državo in Madžarsko ne predstavljajo spremembe dosedanjega pogodbenega stanja niti ustvarjanja novih osnov medsebojne blagovne izmenjave, temveč pomenijo danes že običajno prilagoditev trgovinskih odnošajev potrebam in razmeram časa. Zaradi tega novi dopolnilni protokol ne spreminja obstoječega plačilnega sporazuma in veljavnega sistema kontingentov. Vendar pa je predvidena **možnost zvišanja obsega dosedanje blagovne izmenjave.** Pogoste stike z Madžarsko za čim boljšo dopolnitev medsebojnih gospodarstev je treba iskreno pozdraviti ker je to najboljša pot, da se naši itak prijateljski odnošaji s sosednjo Madžarsko čimbolj vsestransko in bolj urejeno razvijajo.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke od 8. t. m. zaznamuje malenkostno zmanjšanje obtoka bankovcev za 5.5 na 10.394.5 milijona din (lani ob istem času 8845.2) medtem ko se je obtok v zadnji četrtini marca povečal za 209.5 milijona din, Obveznosti na pokaz pa so narasle za 14.5 na 1888.2 milijona din (lani 1778.9); predvsem se je povečalo dobro imetje državne blagajne za 34.2 na 72.1 milijona din, medtem ko so privatne žirovne naložbe nazadovale za 37.1 na 860.9 milijona din (lani 916.7)

Zlata podlaga se je v prvi četrtini aprila povečala za 5.3 na 2051.5 milijona stabilizacijskih din (lani 1915.9) v stvarni vrednosti 3282.4 milijona din. Devize, ki se ne vštejejo v podlago pa so narasle za 43.5 na 916.5 milijona din (lani 426.8). Menična in lombardna posojila pa so nazadovala za 14.9 na 1799.8 milijona din (lani 1685.8).

Eskont bonov za narodno obrambo se je le nebistveno povečal za 2 na 1918 milijonov, medtem ko je postavka eskontiranih zapisov za narodno obrambo ostala nadalje nespremenjena na višini 839.4 milijona din.

Glede na vrednost zlate in devizne podlage v višini 3282.4 milijona din znaša zlato kritje obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz 26.72% (prejšnji teden 26.67%).

Gospodarske vesti

= **Za rudniškega ravnatelja rudnika Pečovnika** pri Celju, ki je last rudarske združbe »Bohemia« v Ljubljani, je imenovan dosedanji obratovodja g. inž. Rudolf Scharlach.

Borze

11. aprila

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno 14.70 — 14.90. Grški boni so se v Zagrebu in Beogradu trgovali 29.75. Tečaji na svobodnem trgu se nadalje ravnajo po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je Vojna škoda pri čvrstejši tendenci trgovala po 445 (v Beogradu po 441 — 441.25). Zaključki so bili samo še v delnicah Trboveljske pri povišanem tečaju 250 — 255.

Devize

Ljubljana. Oficielni tečaji. London 152.90 — 156.10, Pariz 86.40 — 88.70, New York 4425 — 4485, Curih 995 — 1005, Amsterdam 2348.25 — 2386.25, Bruselj 753 — 765. *Tečaji na svobodnem trgu:* London 188.92 — 192.12, Pariz 106.81 — 109.11, New York 5480 — 5520, Curih 1228.18 — 1238.18, Amsterdam 2900.24 — 2938.24, Bruselj 929.98 — 941.98.

Curih. Beograd 10, Pariz 9.08, London 16.0250, New York 446, Bruselj 75.40, Milan 22.52, Amsterdam 236.75, Berlin 176.75, Sofija 5.50, Budimpešta 97.50, Atene 3.20.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 441 — 445 (445), 4% severne agrarne 50 den., 6% begluške 76 den., 6% dalm. agrarne 69 den., 6% šumske 57 den., 7% stabiliz. 93 den., 7% invest. 98 den., 7% Seligman 100 den., 7% Blair 91 — 93, 8% Blair 99 den.; delnice: Trboveljska 250 — 255 (250 — 255), Gutmann 54.50, Šećerana Osijek 200 den., Oceania 600 den., Jadranska 350 den.

Beograd. Vojna škoda 441 — 442 (441 — 441.25), 4% agrarne 53 den., 4% severne agrarne 50.75 den., 6% begluške 76.25 — 76.50 (76.25), 6% dalm. agrarne 69.75 — 70.25 (69.75 — 70), 6% šumske 69.50 — 70.50, 7% invest. 99 den., 7% Seligman 100 den., 7% Blair 92 — 93, 8% Blair 100 — 101, Narodna banka 7575 den. (7575), PAB 192 den.

Blagovna tržišča

Žito

+ **Chicago,** 11. aprila. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 107, za julij 106.3750, za sept. 106.25; **koruza:** za maj 59, za sept. 61.625.

+ **Novosadska blagovna borza** (11. t. m.). Tendenca čvrsta. **Pšenica:** baška, okolica Novi Sad 239 — 241; sremska 235 — 238; slavonska 238 — 240; gornjebanatska 239 — 241; gornjebaška 239 — 241; baška ladja Tisa 243 — 245. **Rž:** baška 195 — 200. **Oves:** sremski 180 — 182; slavonski 182 — 184. **Ječmen:** baški in sremski 64/65 kg 195 — 200. **Koruza:** baška in baška par. Indijia 176 — 178. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 350 — 360; »2« 330 — 340; »5« 310 — 320; »6« 290 — 300; »7« 260 — 270; »8« 177.50 — 182.50. **Otrobi:** baški in sremski 160 — 162.50; banatski 157.50 — 160. **Fižol:** sremski beli brez vreč 445 — 450.

Strateški položaj na severu

Povojni nemški vojaški mornariški strokovnjaki niso mogli v svojih kritičnih delih oprostiti nemški vojni mornarici da ni v svetovni vojni energičneje nastopila in izrabila svojega vojnega potenciala. Posebno obširno je obdelal to zanimivo snov nemški admiral Wegener, ki zastopa tezo, da bi bila morala nemška vojna mornarica med svetovno vojno forsirati okupacijo Danske. S tem bi bila dobila Nemčija v svoje roke ključ v Baltiško morje. Obenem bi prišla pod nemško kontrolo preliva Kategat in Skagerak. Po okupaciji Danske bi morala po mišljenju admirala Wegenerja nadaljevati nemška mornarica operacije proti Norveški ter omogočiti njeno okupacijo vse do Trondhjema. S tem bi bili dobili Nemci med svetovno vojno važna strategična oporišča za nadaljnje operacije svoje vojne mornarice proti angleški obali. Seveda je treba pri tem upoštevati dejstvo, da je bilo takrat razmerje nemške mornarice proti angleški 2:3, v nekaterih vrstah vojnih ladij pa celo 1:1.

Tokrat je razmerje pomorskih sil povsem drugo. Nemčija nima dovolj pomorskih sil, da bi mogla z njimi zavarovati potek suhozemskih vojnih operacij na norveškem ozemlju. Vse dosedanje vojaške izkušnje s sličnimi operacijami so pokazale, da so obsojene na propad, če napadalec ne razpolaga z absolutno premočjo na morju, ali če ni vsaj v stanju gotovo razdobje osigurati neovirane zveze med okupacijskimi četami in domovino po morju. Nemška operacija na Norveškem je bila izvedena v znamenju drzovito-udarnega prepada, čete so bile vkrcane na približno 200 parnikih, ki so čakali na odrejenih mestih blizu norveške obale na znamenje, da zaplujejo v naprej določene norveške luke. Pri operacijah na jugu so podpirale operacije izkrcanih čet v znatni meri tudi nemške letalske eskadrile.

Vodstvo nemških operacij je lahko računalo s tem, da so norveške luke vojaško malo zavarovane in da so njihove vojaške posadke zelo pičle. S kakšnimi močmi razpolagajo zavezniške kontrolne ladje, o tem pa je bilo lahko točno informirano po obvestilni službi kakor tudi na podlagi rezultatov izvidniških poletov nemških letal nad norveškimi vodami. Saj so se zadnje tedne neprestano množila poročila o poletih tujih letal nad norveškim ozemljem. Nemško vodstvo je tudi spretno izrabilo pomladanske viharje v Severnem morju, ki so združeni s snežnimi meteži in gosto meglo. Po dosedanjih poročilih je razvidno, da so se nemške čete izkrcevale v celi vrsti norveških pristanišč v dežju in megli.

Vodstvo nemških operacij bo postavljeno šele sedaj pred najtežjo nalogo cele akcije. Treba bo osigurati zveze med nemškimi ekspedicijskimi oddelki na norveškem teritoriju. Moderna vojna zahteva silne množine vojnega materiala, ki ga je treba sproti dopolnjevati. Dokler ni pomorska zveza popolnoma osigurana proti premoči zavezniške mornarice, tako dolgo so posamezni oddelki nemške vojske v norveških pristaniščih prepuščeni povsem sami sebi. Vprašanje je, koliko časa se bodo mogli držati, če pridejo pod ogenj izkrcanih zavezniških čet. Njihova usoda je povezana z akcijo nemške vojske, ki prodira od juga iz Osla proti severu. Ako se Norvežanom posreči skupaj z zavezniki ustaviti prodiranje južne nemške ekspedicijske vojske, potem preti nemškim oddelkom v Bergenu, Narviku, Trondhjemu in ostalih severnih in zapadnih norveških pristaniščih tragična usoda. O položaju nemške južne vojske, ki prodira od Osla proti severu, je sedaj še težko reči nekaj gotovega. V mnogočem zavisi od stališča Švedske in uspehov zavezniške mornarice v Kategatu in Skageraku. Ako bodo zavezniška brodovja ohranila nadoblast nad tema dvema prelivoma, potem bo postavljeno vodstvo teh čet pred skoraj nerešljive strategično taktične naloge, ako se ne odloči za nove poteze, ki pa že segajo na področje Švedske in predpostavljajo razširitev operacij tudi na to državo.

Že prihodnji dnevi morajo krinesti v tem oziru popolno jasnost.

Iz Trbovelj

t— **Dijaki in dijakinje** trboveljske meščanske šole priredijo te dni ljubko mladinsko igro »Princeska in pastirček«, ki jo bodo uprizorili v Sokolskem, Delavskem in Društvenem domu. Za predstave vlada veliko zanimanje. Vljudno vabimo prijatelje naše mladine, da se čim številneje udeležijo teh mladinskih prireditev. Prve predstave bodo v soboto in nedeljo v Društvenem domu.

t— **Opozarjamo rezervne oficirje,** da je trboveljska sekcija UJRO sklicala za petek 12. t. m. zvečer v rudniški restavraciji sestanek, na katerem bo odbor poročal o perečih zadevah, ki se tičejo društvenega bodočega dela. Sestanek je važen.

t— **Organizacija rezervnih podoficirjev** se bo v kratkem ustanovila tudi v Trbovljah. Pripravljalni odbor poziva vse rez. podoficirje iz Trbovelj, Hrastnika in Zagorij, da se zglasijo pri poverjeniku odbora Kuharju Hermanu, vrtnarju, Trbovlje II.

Iz Ptuja

j— **Literarni večer,** ki ga v soboto ob 20. prirede člani Umetniškega društva iz Ljubljane pod okriljem Ljudske univerze v dvorani Mladike, obeta biti lepa nacionalna in kulturna manifestacija. Vse narodno občinstvo v Ptuju in okolici vabimo k čim številnejši udeležbi.

j— **Naraščajski odsek Sokola** priredi v petek 26. 4. ob 20. v gledališču slovanski večer.

j— **Kolo jugoslovenskih sester** priredi večerne kuharske tečaje za žene in dekleta. Pojasnila daje s. Kocmutova vsak dan dopoldne ob pol 11. v Mladiki.

Kinematografi

Kino Ptuj. Zvočni kino bo predvajal v soboto ob 20. in v nedeljo ob pol 16. pol 19. in pol 21. najnovejši film znane komedije slavnega Dumasa »Kavalirji Nj. Veličanstva«. Za dodatek filmski žurnal.

Potopljeni križarki „Blücher“ in „Karlsruhe“

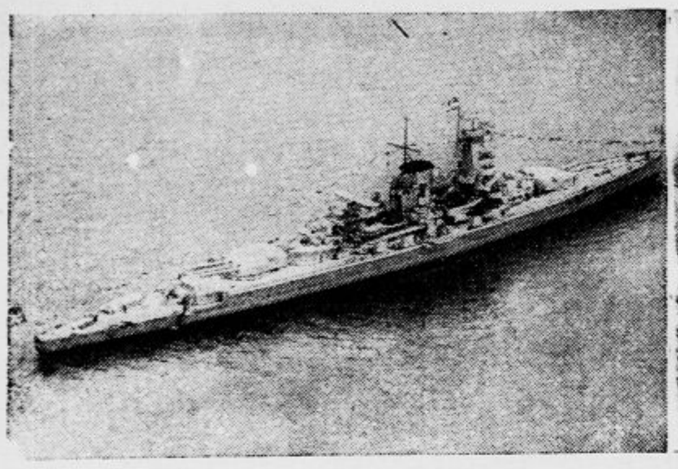

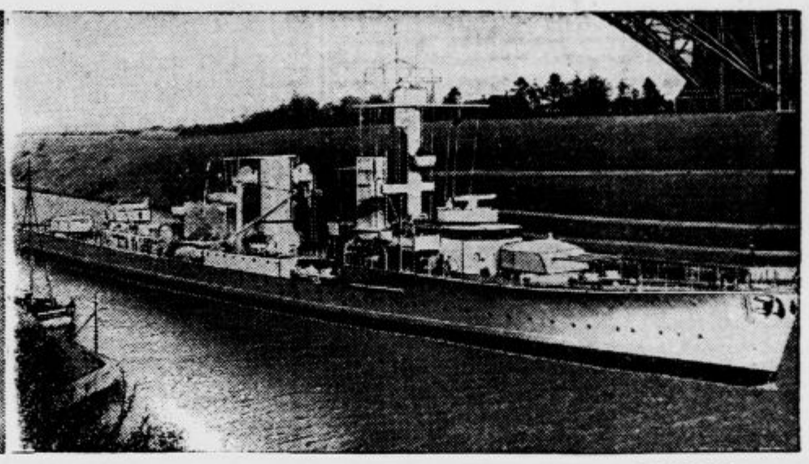

V borbi pred Oslom je bila uničena nemška 10tisoč tonska oklopna križarka »Blücher«, eden najnovejših tipov bojnih ladij, ki so ga Nemci uvrstili v vojno mornarico šele junija 1937. Ta ladja, ki jo prikazuje slika na levi, je merila v dolžino 195 m. Njeni stroji so proizvajali 110.000 k. s., posadka pa je štela 1150 mož — Pri Kristiansundu je bila potopljena lahka križarka »Karlsruhe« (slika na desni). Ta bojna ladja je bila v službi nemške mornarice od leta 1927. Imela je Dieselove motorje, ki so proizvajali 65.000 k. s., njena posadka je štela okoli 600 mož. V dolžino je merila 169 m.

Henleinov zemljevid

Nalepili ga bodo po vseh javnih prostorih na Angleškem

Iz Londona poročajo, da bo tamošnje ministrstvo za informacije izdalo v 300.000 izvodih znani zemljevid, ki so ga češkoslovaške oblasti našle o priliki hišne preiskave 1. 1938. pri voditelju sudetskih Nemcev poslancu Henleinu. Ta zemljevid bo nalepljen po vseh javnih prostorih Velike Britanije ter označen kot »Vojni cilji Nemčije«.

O tem zemljevidu so časopisi že poročali, ko je bil najden v politični prtljagi g. Henleina, toda takrat ni skoro nihče verjel v njegovo resnost in stvarnost. Karta namreč predvideva nemško ekspanzijo v naslednjih postopnih zasedbah: Spomladi 1938 — Avstrija; jeseni 1938 — Češkoslovaška; spomladi 1939 — Madžarska; jeseni 1939 — Poljska; spomladi 1940 — Rumunija; jeseni 1940 — ostali Balkan; spomladi 1941 — Danska, Belgija, Nizozemska, severozapadna Francija in Švica, jeseni 1941 — sovjetska Ukrajina.

Za l. 1948. so bile predvidene aneksije Švedske in Norveške, Velike Britanije in Portugalske, zatem severozapadni konec Španije ter naposled južne Tirolske in Julijske Benečije. Roki so se očividno nekoliko zamešali, ker so se prilike pač izpremenile.

Kvarte za francoske vojake

Francoska vojaška uprava je izdala posebne igralne kvarte, namenjene izključno vojakom in onim osebam, ki so mobilizirane za vojna dela. Te podobice niso obdavčene in so zato znatno cenejše. Igrati pa smejo z njimi samo vojaki in njih vporaba v zaledju je strogo prepovedana. Pri komer izmed civilnih oseb se najde že rabljena igra kvart, bo kaznovan z globo od 12.000 do 36.000 frankov. Ako se take kvarte najdejo v kakem klubu, se globa podvoji. Kdor pa hrani take kvarte v izvirnem ovitku, se mu ni treba bati kazni. Vojaške kvarte so označene kot take na zunanji strani s široko francosko trobojnico.

Kdo je vodil operacije na Finskem

Odlikovani poveljniki sovjetske vojske

Moskovski listi so dne 23. marca priobčili spisek vojakov, častnikov in višjih poveljnikov, ki so se posebno izkazali v vojni proti Fincem ter so zato tudi prejeli visoka odlikovanja. Iz tega spiska je razvidno, da vesti, ki so pripovedovale o mnogih odstavljenih poveljnikih rdeče vojske, niso bile resnične. Tako so iz tSockholma stalno poročali, da je odstavljen in celo ustreljen poveljnik armade Mereckov. V nasprotju s temi vestmi je imenovani poveljeval ves čas leningrajskemu vojnemu okrožju in je bil 23. marca odlikovan »za hrabrost in za vzgledno izpolnjevanje naložene mu naloge« z Leninnovim redom in zlato zvezdo; podeljen mu je bil tudi naslov heroja sovjetske zveze. Isti naslov so dobili tudi poveljnik armade Kulik, poveljnik kijevskega posebnega vojnega okrožja Timošenko in poveljnik inženirskih oddelkov Dudko, dočim poveljnika Zabajkalskega vojnega okrožja Jakovljeva ni med odlikovanci. Najvišje odlikovanje je prejel poveljnik letalskih sil Denisov, ki je poleg naslova »heroj sovjetske zveze«, dobil še drugo zlato zvezdo. V njegovem domačem kraju pa mu bodo postavili bronasti doprsni kip. Po sovjetskih pravilih dobi vsak heroj sovjetske zveze obenem tudi Leninov red in zlato zvezdo. Denisov je kot izredno odlikovanje prejel še drugo zlato zvezdo.

Pes je rešil družino,

sam pa se je zadušil v dimu

V Torunaiu v Belgiji je nekega hišnega lastnika ponoči zbudilo besno lajanje domačega psa. Mož je živali iz postelje zapovedal, naj bo tiho in je hotel dalje spati. Pes je pa lajal in tulil ter praskal na sobna vrata. Končno je gospodar vstal in stopil ven.

Tedaj je v svojo grozo opazil, da je ves spodnji del stopnic v ognju, gost dim se je valil navzgor. Ker ni bilo več mogoče, da bi zbežali po stopnicah na prosto, je stekel gospodar k oknu in začel klicati na pomoč. Ljudje so pritekli in čez čas jim je uspelo, da so s pomočjo vrvi spravili moža, njegovo ženo in tri otroke, ki so spali v sosedni sobi, na prosto. Skušali so rešiti tudi psa, a ni pomagalo, ker je zvesta žival kmalu potem poginila zaradi zastrupitve z dimom.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Pokrajina na Jütlandu

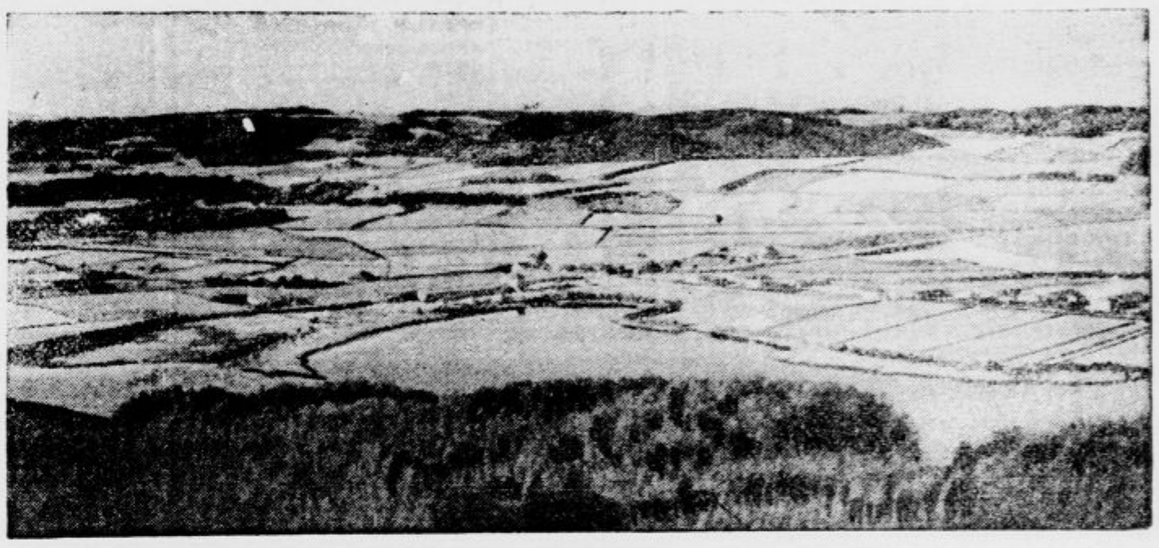

Danska dežela je z malimi izjemami ravna — kakor kaže pričujoči posnetek jütlandske pokrajine, ki ima tipično kmetski značaj

Leto z dvema prestopnima dnevoma

Dr. Oliver Lee, predsednik astronomskega oddelka vseučilišča v ameriškem mestu Evanstonu, trdi, da se doba, ki jo imenujemo leto, v vsakem stoletju zmanjša za pol sekunde med tem ko postajajo dnevi vsako stoletje za eno in tisočinko sekunde daljši. L. 5100. bo naš koledar kazal en dan premalo in potrebno bo vriniti še en prestopni dan.

Atatürkov mavzolej

Na zadnji seji turške ljudske stranke so razpravljali o mavzoleju, v katerem naj bi počival ustvaritelj nove Turčije, Kemal Atatürk. Razni poslanci vladajoče stranke so predlagali, naj bi v Ankari zgradili Panteon po vzorcu pariškega, v tem naj bi počivali veliki turški možje. Ta predlog pa je večina odklonila, češ da zasluži Atatürkovo delo, da bi »sivi volk« imel svoj posebni mavzolej. To mnenje je prodrlo in razpisali so že nagradni natečaj za grobnico, v kateri bo veliki državnik spal poslednje spanje.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da so Nemci zasedli Narvik v 25 minutah in da so prišli tja iz Murmanska, kjer so čakale njih vojne ladje v pripravljenosti;

da je prošle dni na letališču v Malmöju (Južna Švedska) izbruhnil ogenj, ki je bil verjetno podtaknjen. Ogenj je nastal v trenutku, ko so se nemške čete izkrcale v Kodanju;

da zahtevajo Sovjeti od Fincev ustanovitev mešane rusko-finske družbe, ki bo udeležena pri izrabljanju finskih rudnikov s 45 odstotki;

da razpolaga Italija danes z 929 podjetji za vojno industrijo;

da so Angleži v Gibraltarju zajeli del posadke nemške trgovinske ladje »Columbus«, ki je bila na poti v domovino;

da je umrl na posledicah kapi nemški vojaško-tehnični strokovnjak profesor Karel Becker, šef oddelka za oborožitev v nemškem vojnem ministrstvu,

da lahko izdelajo tovarne v Zedinjenih državah na leto 17.500 letal;

da se admiral Byrd ne more vrniti s svoje oprave na Južnem tečaju, ker mu washingtonski kongres ni dovolil nadaljnjih kreditov;

da bodo od 1. septembra t. l. dalje prodajali v Italiji domača avtarkična tvoriva;

da je Amerika od začetka vojne prodala zaveznikom in nekaterim nevtralnim državam 90 ladij s skupno tonažo 364.000 btto reg ton;

da so med Rusijo in Finsko obnovljeni redni diplomatski odnošaji in da bo novi finski poslanik v Moskvi diplomat Paasikivi;

da sta Anglija in Francija v prvih sedmih mesecih vojne kupili v Rumunji dvakrat toliko bencina kakor Nemčija;

da so Angleži naročili v Ameriki 10 tisoč letal, katera bodo oborožili na Angleškem;

da so skandinavske države v strahu pred dogodki, ki so med tem nastopili, poslali svoje zlato in žlahtne kovine v Ameriko.

Lord Swinton,

predsednik trgovske družbe »English Corporation Ltd.,« ki so ji poverjene trgovinske operacije na Balkanu

Telefonski zvonci iz stekla

V Nemčiji, kjer skušajo sirovine, ki jih potrebujejo za vojaške namene in ki jih nimajo preveč, nadomestiti z drugimi surovinami, je poštna uprava odredila, naj se telefonski zvonci izdelujejo v bodoče iz stekla. Prvi aparati s takšnimi zvonci bodo že kmalu v praktični rabi.

Največje evropsko letališče

V Magliani, kakšnih 100 km jugozapadno od Rima in blizu prostora bodoče rimske svetovne razstave, so začeli graditi letališče za kopna in povodna letala. Letališče bodo dogradili 1942. in bo največje v Evropi. Zvezano bo z vrtilnim mostom preko Tibere z razstaviščem.

Konec spomenika neodvisnosti v Pragi

Praški župan je moral odrediti, da se v mestni reprezentančni hiši odstrani bronasta tabla, ki spominja na 28. oktober 1918. Tistega dne so v Pragi proglasili neodvisnost bivše češkoslovaške države in kmalu potem so Masaryka izvolili za državnega predsednika.

ANEKDOTA

Göttingenski kirurg Langenbeck je imel smisel samo za svojo stroko in z njenega stališča je vse gledal. V nekem svojem predavanju je dejal: »Na svetu sta samo dve vrsti ljudi: ena: ki se daje operirati, in druga, ki sama operira!«

VSAK DAN ENA

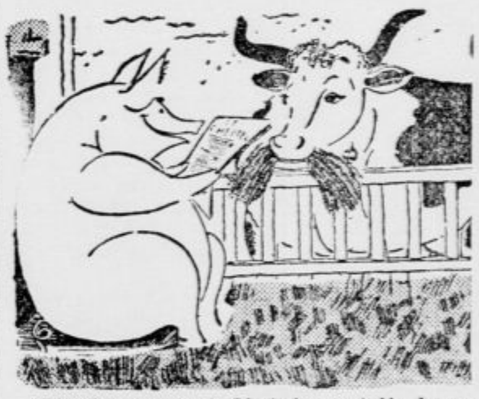

»Ugodna novica! Obetajo se trije brezmesni dnevi na teden!...«

(»Tevere«)

Tri sličice iz Norveške

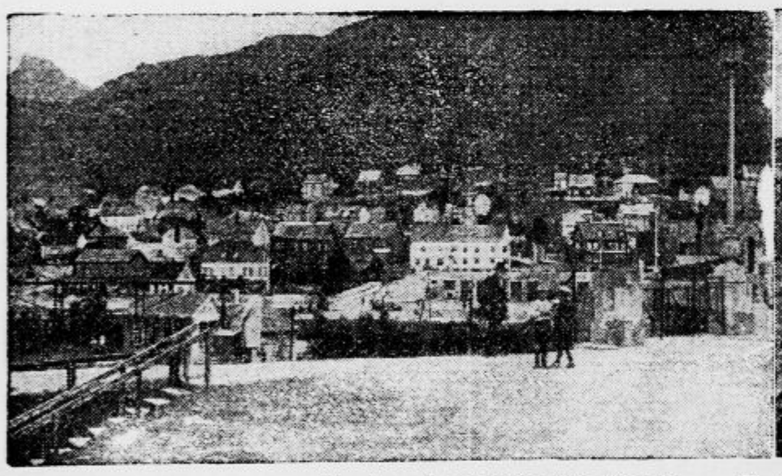

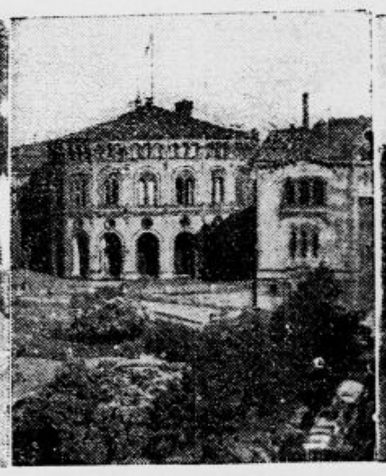

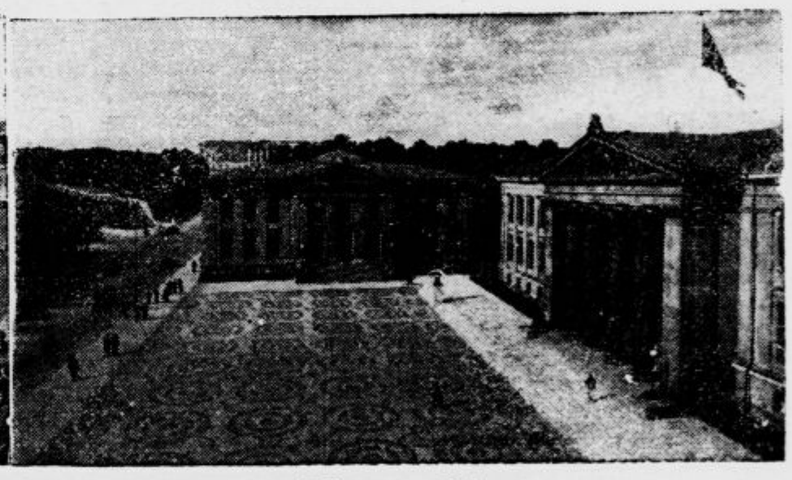

Na levi: Pristanišče Narvik — V sredi: Norveški storting (parlament) — Desno: Univerza v Oslu

MICHEL ZEVACO: 85

Don Juan

ROMAN.

Ti štirje možje so bili francoski kralj, Essé in Sansac — dva mlada plemiča, tovariša in strežaja njegovih razuzdanstev — in grof de Loraydan.

Amauri de Loraydan se je to pot prvič vračal v svojo hišo, odkar je bil zaklenil Klotarja Ponthuškega v skrito čumnato, da bi tam umrl od gladu.

Ni se mogel ubraniti mrzlega potu, ki mu je rosil lase. Vendar je z vročično vnemo odprl vrata v častno dvorano ter gostobesedno dejal:

»Ponižno prosim vaše veličanstvo za zamero. Nič ni pripravljenega za dostojen sprejem...«

»Ho, ho,« se je zasmejal Franc I., »dober podložnik, ki ima dva milijona liber premoženja, mora znati vsak čas prirediti svojemu kralju dostojen sprejem...«

Loraydan se je sključil v dve gubé, prestrašen po teh besedah, ki so mu napovedovale nemilost; in njegova prijatelja Esse in Sansac sta se pri tisti priči odmaknila od njega, kakor da bi bil okužen.

»Nu, saj ne mislim tako hudo,« je smeje se nadaljeval Franc I. »Upam, da najdeš v svoji kleti vsaj steklenko španskega vina, ki ga je tvoja služinčad pozabila... meni v korist!«

»Sire!« je zajecljal Loraydan, pijan od groze.

Služinčad!... Brisard, njegov edini sluga, jo je predstavljal komaj za silo. In kleti so bile zdavnaj suhe, zlati kozarci in kristalni kelihi, ki jih je oče tako visoko cenil, so bili zdavnaj zastavljeni posojevalcem. Loraydan je v mislih preklel samega sebe, ker ni bil uganil, da se bo kralj spotoma želel ustaviti pri njem. S Turquandovim denarjem bi bil pač lahko ukrenil vse, kar je bilo treba, da bi se ta obisk obrnil njemu v čast.

»Odkod naj vzamem steklenko španskega vina?« je obupno pomislil.

Nato je odprl vrata v častno dvorano, rekoč:

»Sire, storil bom vse, kar morem. Vaše veličanstvo naj izvoli vstopiti.«

Komaj je, bolj mrtev kot živ, izrekel te besede in odprl vrata, da spusti kralja, Esséja in Sansaca naprej, je obstal kakor vkopan:

Častna dvorana je bila žarko razsvetljena!...

Od koga? Zakaj? Kako? dOkod se je bilo vzelo teh dvajset ali trideset belih voščenk, ki so gorele v srebrnih svečnikih? Loraydan ni mogel verjeti svojim lastnim očem.

Kralj, ki je bil ta čas pristopil k mizi, je veselo vzkliknil:

»Oh, Loraydan, Loraydan, kaj vraga nam pripoveduješ? Na mojo vero, večerja, ki si jo pripravil, bi spravila še puščavnika v izkušnjavo...«

In res! Miza je bila pogrnjena z bleščeče belim, bogato izvezenim, s čipkami obrobljenim prtom, kakršne si videval samo pri najrazsipnejših vladarjih. Okrog mize je stalo dvanajst stolov in pred stoli je bilo pripravljenih dvanajst dragoceno izdelanih priborov iz suhega zlata; mizna plošča se je šibila pod slastnimi jedili na pladnjih iz dragih kovin, v skledah iz finega porcelana in brušenega kristala; vmes so se iskrile vitke, plemenito oblikovane steklenke z žlahtnimi vini. Postavljenih je bilo dvanajst čas — enajst srebrnih in ena zlata, ki je bila večja od drugih. Eden izmed dvanajstorice stolov je bil prekrasen naslanjač, ki je stal na vzvišenem odru.

Franc I. je takoj sedel v ta naslanjač; ni se mogel zmotiti.

Nato je mignil Esséju, Sansacu in Loraydanu, naj store takisto.

Essé in Sansac sta ubogala, Loraydan pa je dejal:

»Sire, vaše veličanstvo naj mi dovoli, da stojim. Moja dolžnost je, da vam strežem.«

Franc I. je prikimal. Nato je s prijateljsko karajočim glasom velel:

»Če tako misliš, odslovi svoje ljudi, ki nas gledajo in poslušajo. Prihodnjič pa ne maram, da bi tvoji sluge vedeli, da sem prišel semkaj ob uri, ko mora biti vsak dober mož v zakonski postelji.« Pri teh besedah se je Franc I. glasno zagrohotal.

Loraydan je poskočil in naglo vrgel oči po dvorani. Tedaj je zagledal nekaj, česar še ni bil opazil:

V ozadju širne dvorane je stalo osem slug v paradnih livrejah kakor osem negibnih kipov.

In tedaj je Loraydan uganil!

Spoznal je, kateri čarovnik je bil uresničil te pravljične sanje!

Med temi osmimi služabniki, samimi visokimi, krepkimi, širokoplečimi postavami, ki bi se bili zlahka uprl celi četi kraljevih Švicarjev, je bil spoznal dva ali tri obraze, ki jih je bil videl pri Turquandu...

Da. Beranžerkin oče, ki je bil davi zvedel iz Loraydanovih lastnih ust, da se bo kralj zvečer plazil okrog njegove hiše, je bil vse to pripravil, sluteč, da se bo hotel kralj ustaviti v Loraydanovem dvorcu.

Turquand je sovražil Franca I. kot brezvestnega zapeljivca in ponočnega zalezovalca žensk.

Toda Turquand je hotel, da bi postal njegov bodoči zet vsemogočen na francoskem dvoru. Modri, zamišljeni Turquand je bolje od najspretnejšega dvorjana vedel, kako se prikupiš vladarju... takšnemu, kakršen je bil Franc I.

Ko je Amauri de Loraydan vse to premislil, je takoj našel svojo običajno hladnokrvnost, svoj ponos in svojo samozavest.

Odmašil je eno izmed steklenk in nalil kralju, ki se je že loteval jedi, govoreč:

»Priznaj, Loraydan, kar po pravici povej, da si me pričakoval.«

»Sire,« je rekel Loraydan, »svojega kralja zmerom pričakujem. Vendar priznam, da sem se v dnu srca nocoj še posebno nadejal te visoke časti. Kajti vaše veličanstvo mi je blagovolilo napovedati, da pride v Vrvarsko ulico...«

»In tvoj dvorec je tu kar najprikladnejša izhodna točka, jeli?« je s polnimi usti rekel Franc I.

Loraydan je videl, da je bil storil v kraljevi milosti nov, velik korak naprej. Toda v svoji napuhnjenosti je prisodil vso slavo samemu sebi ter pozabil, da je zanjo dolžnik Turquandu.

„Prenešene plače“ v Angliji

Kako krije Anglija vojne stroške — Daljnosežen predlog slovitega gospodarskega znanstvenika Keynesa

London, 7. aprila

Sedanja vojna stane Anglijo dnevno nekako šest milijonov funtov (poldrugo milijardo dinarjev). Za bodoče proračunsko leto računajo, da bodo znašali vojni stroški okrog dve milijardi funtov (500 milijard din). To so ogromne številke tudi za bogati britanski imperij. Zanimivo je, kako jih finančni minister skuša dobiti iz narodnega premoženja.

Davki so prvi vir, ki se ž njim polnijo državne blagajne. Ali davčno breme težko pritiska na to deželo? Ljudje ne godrnjajo in redko kdaj govore o davkih. Revnejši jih ne občutijo hudo, bogatejši vidijo v svojem premoženju odgovornosti in dolžnost do države. In vendar so davki tu zelo visoki. Osnovno pravilo je, da od vsakega funta, ki je za kogarkoli kakršenkoli dohodek, odvzame država 7 šilingov, t. j. več ko tretjino. Pač pa so olajšave za male dohodke. Letni zaslužek do 135 funtov je popolnoma prost vseh davkov, poročenemu država navrže še 45 funtov prostih obdavčenja: če ima otroke, še za vsakega otroka 50 funtov. Pri višjih letnih dohodkih se obdavčenje dviga zelo strmo, posebno strmo pa še pri zelo visokih, ker ti so povrh podvrženi še »naddavku«. Tako se n. pr. od letnega dohodka 5.000 funtov (1.2 milijona din) plača v državno blagajno približno 2.000 funtov, od 10.000 funtov pa 5.268 funtov. Zelo visoke so takse na dediščino in to brez ozira, če dedujejo otroci ali le daljni sorodniki. Posredni davki pa so zelo majhni. Malenkostno so obdavčeni čaj, sladkor, tobak. Težki so davki na alkohol. Avtomobilske takse so se v zadnjem času zvišale.

Poleg davkov zalagajo državno blagajno **notranja posojila.** V novembru je finančni minister naznanil prvo tako posojilo v času nove vojne: na trg je vrgel dvoje papirjev: »Savings Certificates« (varčevalne obveznice) po 15 šilingov (180 din) in obrambne obveznice »Defence Bonds« po 5 funtov. Prvi so bili namenjeni za široke sloje z malimi prihranki, da se jim da prilika, da z malimi vsotami prispevajo k državnim dohodkom, drugi za premožnejše. Po petih letih se vrednost varčevalnih obveznic zviša na 17 šilingov in po 10 letih na en funt. Vrednost obrambnih obveznic se ne zvišuje, zato pa nosijo 3% obresti. Ker so ti papirji prosti obdavčenja, je vsota, ki jo more imeti posameznik naloženo v njih, omejena. Uspeh tega posojila je bil nad pričakovanje velik: v sto dneh je bilo podpisanih sto milijonov funtov (25 milijard din).

V marcu je bilo otvorjeno novo **300-milijonsko posojilo.** Nekaj dni za tem je bilo čezmerno podpisano »oversubscribed«. Ta uspeh je bil bolj pomemben, ker tudi to posojilo nosi le 3% obresti, dočim donaša denar, naložen v podjetjih, zlahka večji dohodek. Pokazalo se je, pri tem, da ljudstvo popolnoma zaupa angleškim državnim financam. Vidi pa se tudi, da finančno ministrstvo trdno drži v rokah vajeti, na katerih vodi narodno gospodarstvo, čeprav ima opraviti s tako visokimi številkami, kakor še nikdar v zgodovini.

Zelo verjetno pa je, da sedanji davki in prostovoljno ljudsko posojanje državi skupaj ne bodo zadostovali za ogromne vojne stroške. Seveda je še veliko bogastva v tej deželi in davki bi se lahko še zvišali, ljudje bi jih tudi še prenesli, čeprav ne več s tako lahkoto. Namesto tega pa je predlagal profesor Keynes nov originalni načrt, kako rešiti te probleme. Keynes je profesor ekonomije na cambridgeski univerzi, med zadnjo vojno pa je bil v finančnem ministrstvu, tako da pozna te probleme s praktičnega in toeretičnega vidika.

Keynes računa, da bi ostali davki približno enaki, kakor so zdaj, in da bi javnost letno prispevala s prostovoljnimi državnimi posojili 400 milijonov funtov (sto milijard dinarjev). Ostane še vedno pol milijarde, ki jo mora država nekje dobiti. On predlaga, da se ta vsota zbere v obliki **»prenesene plače«.** Gotov odstotek onega dela zaslužka, ki presega minimalni dohodek, naj bi se naložil pri kakem udruženju, bratovščini, hranilnici ali podobno, kjer bi po vojni bil na razpolago lastniku, za časa vojne pa le v primerih nujne potrebe (bolezni, smrti ali podobno). To ne bi bil nikak davek v novi obliki. Lastnik plače ostane njen lastnik, le potrošiti jo bo smel šele po vojni, ko se mu bo izplačala iz posebnega zaklada, ki ga bodo ustvarili s tem, da odvzamejo premoženje (capital levy) onim, ki bodo to zlahka prenesli.

Posebna važnost se pripisuje temu načrtu radi tega, ker bi na splošno znižal kupno moč širokih slojev. Geslo vojnega gospodarstva je: povečati produkcijo in zmanjšati konsum. S povečano proizvodnjo se običajno poveča tudi kupna moč delavstva: več jih je zaposlenih, nadure so dobro plačane, včasih se tudi plače povišajo radi pomanjkanja izurjenih delavskih moči. Tako imajo ljudje več denarja za kupovanje in posledica je, da cene narastejo. To še posebno v primeru če je vsa produkcija vsmerjena na proizvodnjo orožja in je uvoz omejen na najnujnejše, izvoz pa kolikor mogoče povečan, da nastane v trgovinah pomanjkanje blaga. Ko se cene dvignejo, jim slede delavske plače, ki se naravno tudi zvišajo, posebno ker nezaposlenost upada; temu spet slede višje cene. Tako nastane nevarno nihanje, zlo, ki se mu je treba za vsako ceno izogniti: inflacija. Ona polni državne blagajne in žepe vojnih dobičkarjev, toda ljudje, ki pošteno delajo, uvidijo končno, da jim vse visoke plače niso zalegle za nič več kakor za golo vsakdanje življenje.

Da se izognemo inflaciji, izvaja Keynes dalje, lahko omejimo svoje shrambe ali pa svoje žepe. Omejiti shrambo pomeni uvesti nakaznice, in sicer uvesti jih za prav vse stvari, s katerimi lahko zapravimo denar, kajti čim je kaka koristna stvar, katere nakup ni omejen, jo bodo ljudje kupovali namesto drugih stvari, če imajo dovolj denarja. Zato je šla Nemčija tako daleč pri svojih nakaznicah, da je več ali manj vse nakupovanje omejeno. V prvem hipu se to zdi absurdna doslednost, toda le s takšno skrajno doslednostjo postanejo nakaznice učinkovite. Keynes se strinja samo z nakaznicami, kakršne imamo v Angliji že zdaj: za sladkor, zabelo, meso in druge najbolj potrebne življenjske potrebščine, ker je prav, da ima vsakdo pravico do enakega deleža na njih po nizki ceni. Kar pa je preko tega, so okusi in potrebe tako različni, da ni prav, da se ljudem v svobodni deželi odvzame izbira. Naj po mili volji kupujejo, kar se jim zdi najboljše, le preveč denarja ne smejo zapraviti, zato se morajo zadrgniti žepi, za kar služi načrt »prenesene plače«.

Keynes trdi, da je njegov načrt najboljša rešitev socialnih problemov, da stremi za izenačenjem in zbližanjem prevelikih ekonomskih razlik in obenem ohrani pravice in interese posameznika. Njegove tri temeljne točke so: 1) izplačilo dela plače se prenese na povojne čase, ko bo vsakdo vesel, da bo imel prihranke, ki bodo v veliki meri pomagali v težki povojni preureditvi gospodarstva, posebno pri nezaposlenosti, ki za takrat zopet grozi; 2) večje obdavčenje letnega dohodka nad 250 funtov (60.000 din); kar pa je zaslužkov pod to številko, naj prispevajo k vojnim stroškom le s »preneseno plačo«; 3) obdržati primeren najnižji življenski standard, višji ne nižji kakor je bil do zdaj.

Kot osnovni najnižji dohodek, ki naj bi bil prost vseh dajatev, je Keynes določil 25 šilingov (420 din) na teden za samce in 45 šilingov (540 din) za poročene. Vsi dohodki, ki presegajo te številke, so podvrženi državnim dajatvam, deloma v obliki »prenesene plače«, deloma v obliki davkov. Kombinirani ostotek teh dveh dajatev se strmo dviga, čim višji je dohodek. Pri 300 funtih (75.000 din) letnega dohodka se odvzame še 60 funtov (15.000 din) pri 2.000 funtih (500.000 din) že 400 funtov (100.000 din) pri 20.000 funtih že 15.000 funtov itd.

Velikega pomena v Keynesovem načrtu je, da predlaga družinske doklade, kar pomeni važno socialno reformo, ki se je zdela predraga v mirnem času, ki pa je zdaj bolj potrebna, ker pri višjih cenah življenjskih potrebščin zavisi vse od tega, koliko jih je pri mizi. Za vsakega otroka naj bi se plačalo na teden 5 šilinov (60 din), kar bi posebno pomagalo mnogoštevilnim družinam z nizkim dohodkom.

V javnosti je vzbudil Keynesov načrt največjo pozornost. Časopisi so mu posvečali dolge kolone, na radiu so razpravljali o njem kot o najvažnejšem vprašanju. V parlamentu so se že oglašali za in proti njemu. Vlada se še ni izrazila ne zanj in ne proti njemu. V kratkem bomo najbrže slišali spet kaj o njem, ker se bližamo koncu proračunskega leta in finančni minister bo moral naznaniti, kakšni so njegovi načrti za bodočnost.

Lynx

Kralj v gledališču

Beograd, 11. aprila. p. Nj. Vel. kralj Peter je snoči prisostvoval izvedbi »Fausta« v beograjski operi. Z njim je bil guverner general Kosić. Občinstvo je kralju priredilo dolgotrajne ovacije.

Dr. Maček v avdienci

Beograd, 11. aprila. p. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je sprejel danes opoldne v Belem dvoru v avdienci podpredsednika vlade dr. Mačka ter ga po avdienci pridržal pri obedu.

Odvetnik dr. Lenac v Zagrebu umorjen

Zagreb, 11. aprila. o. Snoči nekoliko po 21. je bil pred hišo v Vinogradski ulici št. 9. umorjen zagrebški odvetnik dr. Zdravko Lenac. Ko se je vračal domov v Vinogradsko ulico št. 21, je pristopil pred hišo št. 9. k njemu neznan mladenič ter oddal nanj štiri strele iz revolverja v hrbet. Dr. Lenac se je takoj zgrudil na tla. Pasanti so mu priskočili na pomoč ter ga odpremili v bolnišnico usmiljenih sester, ki je v neposredni bližini, vendar pa je že med potjo umrl.

Policija je ugotovila, da so bili streli, s katerimi je bil dr. Lenac umorjen, oddani iz revolverja kalibra 9 mm. Razen tega je dognala, da je imel morilec pomočnika. Ko je namreč neka ženska v trenutku napada skočila proti morilcu, da bi mu pogledala v obraz, je prihitel z nasprotne strani ulice drug mladenič ter jo sunil od zadaj v noge in na ta način preprečil njeno namero.

Zagrebški odvetnik dr. Lenac je aktivno sodeloval v četniškem udruženju, zadnje čase pa v pokretu Zbora, ki ga vodi Dimitrije Ljotić. Na zboraški listi je tudi kandidiral pri volitvah 11. decembra 1938.

Iz učiteljske službe

Beograd, 11. aprila. p. Učitelj Albert Ivanić je bil na lastno prošnjo premeščen iz Črnuč v Ljubljano, učiteljica Magdalena Rajšp v Kamniku je bila imenovana za šolsko tajnico pri tamkajšnjem sreskem načelstvu.

BELEŽKE

Aktivnost JNS v vrbaski banovini

Jugoslovenska nacionalna stranka je priredila zadnje dni v vrbaski banovini več shodov in sestankov. Prvi je bil v nedeljo v Banjaluki. Govorili so bivši minister Ignjat Štefanović ter bivša poslanca Ješa Protić in dr. Mirko Došen. V ponedeljek so govorili vsi trije na shodu v Prijedoru, v torek pa v Bosanskem Novem. V sredo je bila sreska konferenca v Bihaču. Napovedane pa so še shodi v Mrkonjićgradu, Bosanskem Petrovcu in Bosanskem Grahovu.

Muslimanska politika

»Nova pravda«, glasilo ministra dr. Kulenovića, objavlja članek vrhovnega verskega poglavarja naših muslimanov reisul-uleme Spaha, ki uvodoma pravi da redno čita ta list. »Nova Pravda« — pravi g. Spaho — hodi pota, ki jih ubirajo muslimani, odkar so se organizirali. Boljše bi bilo, da bi novi pridevnik »Nova« odpadel in da bi bil list nazvan samo »Pravda«. Apeliram ponovno na muslimane, naj bodo složni in edini v teh resnih dneh. Iskreno želim, da bi vladala med našimi muslimani tudi v naprej sloga, kakor za časa delovanja mojega pokojnega brata dr. Mehmeda Spaha. Enako želim, da bi imeli muslimani v svojega novega voditelja dr. Kulenovića prav tako neomejeno zaupanje, kakor so ga imeli v mojega pokojnega brata«.

V zagrebških političnih krogih tolmačijo izjavo reis-ul-uleme Spaha kot dokaz, da se je povsem odločil za politiko dr. Kulenovića, ki se bori za avtonomijo Bosne in Hercegovine, in da ne odobrava akcije bivsega ministra dr. Behmena, ki bi rad zrušil dr. Kulenovića in prevzel vodstvo muslimanov v svoje roke. Dr. Behmen uživa pri tem podporo gotovih krogov JRZ in je bila na zahtevo iz Beograda tudi dvignjena prepoved izhajanja njegovega lista »Pravda«. Prepoved je izreklo državno tožilstvo v Sarajevu z utemeljitvijo, da ima pravico izdajati list s takim naslovom samo skupina ministra dr. Kulenovića, okoli katerega je zbrana večina muslimanov.

„Völkischer Beobachter“ o razpoloženju v Beogradu

Glavni nemški dnevnik »Völkischer Beobachter« objavlja pod naslovom »Angleško izsiljevanje preti jugovzhodu z gospodarskim kaosom« in s podnaslovom »Največje razburjenje v Jugoslaviji« dolgo brzojavko iz Beograda, v kateri pravi med drugim:

»Izročitev grozilne angleško-francoske note norveški in švedski vladi pomeni ne samo za države na severu, temveč tudi za one na jugu uvod v novo borbo za ohranitev stroge nevtralnosti in neodvisnosti. V Beogradu so si na jasnem, da bo sledil izsiljevalnemu manevru na severu sličen manever tudi v jugovzhodnih državah, če se ne bodo v Oslu in Stockholmu dovolj energično uprli zahtevam Londona in Pariza. V Beogradu ne pripisujejo posebne važnosti posvetovanju angleških poslanikov iz jugovzhodnih držav z angleškimi državniki, ker mislijo, da bosta zapadni sili imeli zaenkrat dovolj posla na severu. Kot izsiljevalno sredstvo proti jugovzhodnim državam smatrajo v Beogradu predvsem možnost, da bosta Anglija in Francija poskušali omejiti uvoz kolonialnega blaga v te države. V Parizu in Londonu pa pozabljajo, da bodo jugovzhodne države lažje prenašale morebitno pomanjkanje kolonialnega blaga, kakor pa da bi pristale na omejitev svoje trgovine z Nemčijo. Angleški manever z ustanovitvijo državne družbe za trgovino z jugovzhodnimi državami je vzbudil v Beogradu samo pomilovalne nasmehe.«

O usodi Suzorja

Poročali smo, da so bila te dni v vladi posvetovanja o končni ureditvi vprašanja Suzorja. V smislu uredbe o banovini Hrvatski se ima to vprašanje rešiti s posebno uredbo vlade. Ogromna večina delavskih organizacij v Srbiji in Sloveniji, a tudi ono organizirano delavstvo v banovini Hrvatski, ki ne pripada HSS, je za očuvanje Suzorja, seveda v reorganizirani in močno decentralizirani obliki. Tudi minister za socialno politiko dr. Budisavljević zastopa to stališče. S strani HSS pa se zahteva likvidacija Suzorja, odnosno izločitev Hrvatske iz njegovega območja. Ob priliki beograjskih posvetovanj piše »Hrvatski dnevnik« o tej stvari:

»Hrvatski delavci in zasebni nameščenci stalno zahtevajo, da se to vprašanje vendar že enkrat spravi z dnevnega reda. Oni se odločno protivijo centralističnim tendencam in zahtevajo za Hrvatsko popolnoma samostojnega nosilca socialnega zavarovanja. Z nehrvatske strani se pripominja, da bi bilo to baje na škodo delavcev in zasebnih nameščencev iz Hrvatske. Hrvatski delavci in nameščenci so prijetno ginjeni zaradi te skrbi za njihove interese. Toda oni smatrajo, da so sami najbolj poklicani, da se za nje brigajo.«

Ideal zdrave mladine

»Naša volja«, glasilo jugoslovensko vsmerjene slovenske mladine, objavlja uvodnik »Jugoslovenska ideja« in ga zaključuje takole:

»Danes se zdi, da je jugoslovenska misel poteptana. Toda jugoslovenska misel živi naprej z nezmanjšano silo v dušah mladine, ki vidi v Jugoslaviji svojo življenjski ideal, v njeni izgraditvi pa svojo življenjsko nalogo. Ta mladina veruje v Jugoslavijo, v njeno poslanstvo in v njene naloge. Jugoslovenska ideja ne more biti nikoli prevara, nikdar laž, ampak samo ustvarjajoča sila večnega zakona, da iz malega raste veliko, iz slabega nastaja močno.«

Ne nosite v Nemčijo skrivaj denarja!

Včerajšnja graška »Tagespost« poroča:

Inozemec Alojzij Prelesnik se je hotel v Gradcu vpisati na pravno fakulteto. Prišel je preko meje 16. marca ter je ob carinskem postopku odločno zatrjeval da nima s seboj nikakršnega zneska v nemškem denarju. Pri telesni preiskavi pa se je izkazalo, da je hotel prenesti s seboj 1350 mark, za katere ni imel dovoljenja nemške devizne centrale. Znesek so takoj zaplenili, Prelesnika pa zaprli. V sredo se je njegov prestopek obravnaval pred sodiščem v Gradcu. Mladenič se je zagovarjal, da ni poznal nemških deviznih predpisov, kar pa mu je le malo pomagalo. Svetnik deželnega sodišča dr. Pottotschnik ga je obsodil na dva meseca zapora in na 1500 mark globe, odnosno na nadaljna dva meseca, ako bi globe ne plačal. Pri njem najdeni znesek je zapadel v korist državne blagajne. Ker je moral Prelesnik takoj nastopiti prisojeno kazen, je izgubil en semester.«

Kako so Nemci obvestili Dance o zasedbi

Nemški listi objavljajo besedilo letakov, ki so jih metali nemški letalci v torek zjutraj pred zasedbo Kodanja in Danske povsod nad danskim ozemljem. Letaki so bili tiskani v danščini in se glase:

»Največji vojni hujskač zadnjih stoletij, ki je steril človeštvu že toliko nesreče med zadnjo svetovno vojno, Churchill, je izjavil javno, da se ne bo dal več zadrževati od »zakonitih določb o na papirju zasnovani nevtralnosti«. On je pripravljal udarec proti danski in norveški obali. Pred nekaj dnevi je postal odgovorni šef vseh angleških vojnih operacij. Nemška vlada je doslej budno zasledovala načrte tega moža. Sedaj pa ni mogla več mirno gledati, kako pripravlja novo bojišče, kjer naj bi se izdivjali goni angleško-francoskih vojnih hujskačev. Norveški in danski vladi so že skozi mesce znani podvigi g. Churchilla in njegovi načrti. Stališče, ki sta ga zavzemali do vseh teh načrtov ni bilo skrivnost za nemško vlado. Dognano je, da danska in norveška vlada nista bili voljni, pa tudi ne v stanju odločno se upreti tem angleškim načrtom.«

»Zaradi tega — stoji v letaku dalje — se je Nemčija odločila prehiteti angleški napad in prevzeti z vso svojo oboroženo silo čuvanje nevtralnosti kraljevin Danske in Norveške. To čuvanje bo izvrševala ves čas sedanje vojne. Zaradi tega so danes zasedle močne nemške edinice najvažnejše vojaške objekte v Danski in Norveški. O teh ukrepih je bil že dosežen sporazum med dansko in nemško vlado. Na njihovi podlagi je zajamčen nadaljnji obstoj kraljevine Danske, njene vojske in vojne mornarice.«

Izgube norveške in angleške mornarice

Po norveških uradnih poročilih sta bili potopljeni v borbi z nemškimi modernimi visokomorskimi rušilci pri napadu na Narvik norveški obrežni oklopnici **»Eidsvold«** in **»Norge«.** Zgrajeni sta bili pred 40 leti. Imeli sta po 3645 ton in vozili po 16 milj (30 km) na uro. Dolgi sta bili po 95 m in in široki po 16 m. Šteli sta po 270 mož posadke. Oboroženi sta bili vsaka z dvema topovoma, kalibra 210 mm, s šestimi topovi 152 mm in 8 topovi kalibra 76 mm. Na krovu sta imeli tudi po dva protiletalska topa. Bojna sposobnost teh dveh ladij je bila majhna.

Kakor je sporočil včeraj Churchill, sta bila poleg še preje navedenih angleških ladij potopljena v norveških vodah še torpedna rušilca **»Glowworm«** in **»Gurkha«.** Poslednji je pripadal razredu velikih visokomorskih torpednih rušilcev, katerih je imela Anglija ob izbruhu vojne 18 v službi, 18 pa v gradnji. »Gurkha« je bil zgrajen leta 1937. in je imel 2400 ton. Njegovi stroji so razvijali 44.000 konjskih sil ter je vozil z brzino 36 in pol milje (68 km) na uro. Oborožen je bil z 8 topovi kalibra 120 mm, s 4 protiletalskimi topovi kalibra 40 mm in 8 težkimi protiletalskimi strojnicami. Poleg tega je imel na krovu še 4 cevi za lansiranje torpedov. Dolg je bil 108 m in širok 11 m .Posadke je imel 240 mož. Torpedni rušilci tega razreda so krščeni po imenih raznih plemen in narodov, kakor »Afrid«, »Tribal«, »Tartar« itd. Temu razredu je pripadal tudi rušilec »Cossac«, ki je pred tedni izvedel operacijo proti nemški pomožni ladji **»Altmark«** in osvobodil na njej ujete angleške mornarje.

Rušilec **»Glowworm«** je pripadal flotilji rušilcev razreda »G«. Imenuje se tako po prvi črki imen osmih, leta 1935. zgrajenih torpednih rušilcev. Imel je tonažo 1345 ton. Njegovi stroji so razvijali 34.000 konjskih sil in je mogel voziti brez pristanka 6000 milj (10.000 km). Vozil je lahko z brzino 36 milj (65 km) Dolg je bil 98 m in širok 10 m. Posadke je imel 145 mož. Oborožen je bil s 4 topovi kalibra 120 mm, 8 težkimi protiletalskimi strojnicami in 8 cevmi za lansiranje torpedov.

Ob pričetku vojnih operacij lanskega leta je imela Anglija v sestavu svoje vojne mornarice 176 torpednih rušilcev s skupno tonažo 226.524 ton. Doslej je bilo tekom vojnih operacij potopljenih **10 angleških torpednih rušilcev** s tonažo 1340 do 1690 ton, skupaj okrog 15.000 ton.

*

Število potopljenih nevtralnih ladij

Agencija »Britanova« objavlja naslednje službene podatke angleškega informacijskega ministrstva o številu potopljenih nevtralnih ladij, v kolikor so ti podatki preverjeni od prizadetih nevtralcev samih. Po tej statistiki, ki sega do 10. t. m., je Norveška izgubila 52 svojih trgovskih ladij v skupni tonaži 120.000, ž njimi pa 392 mornarjev in drugih oseb; Švedska 33 ladij (69.433 ton) z 262 ljudmi, Danska 28 ladij (64.372 ton) z 290 ljudmi, Nizozemska 18 ladij (85.554 ton) z 191 ljudmi, Grčija 13 ladij (61.760 ton) z 78 ljudmi, Finska 7 ladij (16.629 ton) z 11 ljudmi, Italija 7 ladij (34.560 ton) s 56 ljudmi, Belgija 4 ladje (12.560 ton) in enega človeka, Estonska 2 ladji in dva mornarja, Jugoslavija 2 ladji in enega mornarja, Litva eno ladjo in enega mornarja ter Japonska eno ladjo brez človeških žrtev.

Vedno češči klici po koncentraciji

»Trgovinski glasnik« objavlja uvodnik z naslovom »Zunanji položaj zahteva koncentracijo vseh pozitivnih narodnih sil«. Najprej opisuje članek razpoloženje v beograjski javnosti po prihodu prvih vesti o tragičnih dogodkih na severu, nato pa nadaljuje:

»Danes so uprte oči vsega jugoslovenskega naroda na razvoj mednarodnih dogodkov, ki je v mnogočem podoben razvoju položaja leta 1914., ko so Nemci okupirali Belgijo. Danes se ustvarjajo nova bojišča, vodijo se velike borbe in smo na pragu totalne vojne. Spričo vsega tega je mogoče ugotoviti v naši javnosti enodušno reakcijo, ki zahteva od vseh odgovornih in merodajnih činiteljev, da nas čim bolje pripravijo za vse eventualnosti. V tem so složni vsi, ki ljubijo to državo. Nastopil je čas, ko vsa javnost enodušno zahteva, da preidemo preko malih ambicij in kratkovidnih pogledov na naša notranja vprašanja. Osvoboditi se moramo vseh simpatij in antipatij do te ali one osebe, do te ali one politične stranke in skupine. Jugoslovenska javnost danes enodušno zahteva, da se likvidirajo razne »vladne kombinacije«. Njihov čas je prešel. V današnjem trenutku je nujno potrebna koncentracija vseh političnih sil, ki imajo zaslombo v širokih narodnih masah. Naša javnost imperativno zahteva koncentracijo vseh pravih in resničnih narodnih sil za skupno upravljanje naše države in vseh državnih poslov. Interesi države zahtevajo, da se to delo prične takoj. Za bodočnost in usodo države morajo prevzeti odgovornost vse stranke, ki predstavljajo razpoloženje naroda, predvsem pa one, ki so dokazale svoj zdravi politični organizem v polpreteklih dobah.«

Tudi zagrebški »Obzor« smatra, da so usodni dogodki v Evropi vidno opozorilo vsem političnim ljudem, da nikdar nista bila sloga in sodelovanje Srbov, Hrvatov in Slovencev bolj potrebni nego danes. Skupna država je nam vsem najbolj zanesljivo jamstvo za svobodno življenje in narodni razvoj. Vsak sklop izven Jugoslavije bi Srbe, Hrvate in Slovence neizbežno potisnil v podrejen položaj in oni bi ne bili niti gotovi svojega narodnega obstanka. »Obzor« omenja stremljenja za koncentracijo in poudarja, da je vsekakor čas najti pota in način za čim čvrstejše in skladnejše sodelovanje med predstavniki Hrvatov, Srbov in Slovencev. Splošni dogodki, ki se razvijajo z vse večjo brzino, ne smejo najti Hrvatov, Srbov in Slovencev nesložnih niti v enem od osnovnih vprašanj Jugoslavije.

Občni zbor jeseniške podružnice NSZ

Krasen napredek narodne delavske strokovne organizacije na Jesenicah

Jeseniška podružnica NSZ je imela v nedeljo dne 7. aprila t. l. svoj redni letni občni zbor v dvorani Sokolskega doma na Jesenicah. Predsednik g. Zupan T. je pozdravil zastopnika izvršnega odbora NSZ ter vse navzočno članstvo, še posebej pa delavska veterana tov. Šnajderja in Globočnika, ki delujeta v podružnici že od njene ustanovitve. Spomnil se je tudi dveh, v preteklem letu umrlih članov, tov. Kralja in Fona. Nato je podal obširno organizacijsko poročilo. Največji uspeh lanskega leta je vsekakor popravek kolektivne pogodbe delavstva pri KID. Podružnica NSZ na Jesenicah je vodilna in tudi najbolj iniciativna v vseh vprašanjih in zadevah, ki se tičejo jeseniškega kovinarja. Ona skrbi tudi za kulturni podvig delavstva. V svoji knjižnici ima preko 1300 knjig, vzdržuje čitalnico, prireja razna predavanja in baš sedaj zaključuje strokovno šolo, ki je trajala 2 mesca. Vse to je dokaz nesebičnega dela za zboljšanje gmotnega položaja, kakor tudi za dvig duševnega nivoja našega delavstva.

Položaj kovinarskih delavcev pri KID se radi stalnega naraščanja cen življenjskim potrebščinam slabša tako, da z zaskrbljenostjo gledamo v bodočnost. Delavstvo je prikrajšano na svojih plačah radi brezplačnih dopustov. Za odklonitev draginjskih doklad ni utemeljitve. Predsednik je opozoril tudi na druga socialna vprašanja, ki tarejo delavstvo, zlasti na vedno večjo stanovanjsko bedo, na brezposelno mladino itd. NSZ bo storila vse, da se razmere urede. Za uspešno delo je potrebna skupnost delavstva brez razlike organizacijske pripadnosti. Zato ob tej priliki ponovno obsojamo tiste, ki s svojo taktiko razdvajajo delavske vrste.

Nacionalno delavstvo pa se bo ob vsaki priliki borilo proti razdvajanju delavstva, kakor tudi proti vsem tistim smerem, ki hočejo radi naše pripadnosti vršiti zapostavljanja. Pošteno, razsodno delavstvo vabimo, da nas v tem našem delu podpira in se organizira v NSZ, ker ne odklanjamo nobenega, ki ima iskreno željo sodelovati v korist in povzdigo vsega kovinarskega delavstva na Jesenicah in Javorniku.

Poročilo tov. Zupana je bilo sprejeto z velikim aplavzom. Nato je pa podal poročilo tov. tajnik Žen Tine. Orisal je podrobnejše delovanje podružnice NSZ na Jesenicah. Podružnica je imela v pretečenem letu 24 rednih odborovih sej. Korespondenca je bila obsežna. Število članstva je znašalo dne 1. januarja t. l. 650 članov. Med akcijami NSZ so posebno omembe vredne: uspešna pogajanja k izpopolnitvi kolektivne pogodbe iz l. 1937, reševanje stanovanjskega problema, ugodnejša ureditev prevoza delavcev, ki stanujejo več ali manj oddaljeno od Jesenic, podpora za gradnjo nove bolnice Bratovske skladnice na Jesenicah. Napravljenih je bilo nešteto prošenj in intervencij za zaposlitev brezposelnih v različnih podjetjih.

Podružnica je delala tudi na tem, da se organizacija dvigne in razširi tudi na manjša industrijska in obrtna podjetja v vsem radovljiškem srezu. Tako je izvedla v 33 različnih obratih volitve obratnih zaupnikov. Pri volitvah obratnih zaupnikov pri KID je dosegla lepo število glasov in dobila 4 zaupnike.

Blagajniško poročilo za l. 1939 je podal tov. blagajnik Avsenik Janko, ki je strokovnjaško razčlenil posamezne vrste dohodkov in izdatkov.

Dohodkov je bilo v l. 1939 din 168.758.96, stroškov pa din 68.076.31. Čisti prebitek din 100.682.65. Bilanca: premoženjskega stanja: aktiva din 194.210.36, pasiva 8.595.44 din. Čisto premoženje: 185.614.92 din.

Poročilo prosvetarja je bilo podano v kratkem, a zelo preglednem obsegu, kjer je bilo razvidno poslovanje in delovanje knjižnice, čitalnice, članskega in mladinskega tamburaškega odseka, nadalje predavanja, članski sestanki, strokovna šola itd.

Po poročilu nadzorstva je sledila volitev novega odbora. Za predsednika je bil soglasno izvoljen večletni predsednik podružnice in predsednik centrale NSZ, tov. Zupan Tine. Tov. predsednik se je zbranemu članstvu zahvalil za zaupanje. Za podpredsednika je bil izvoljen tov. Žnidar Mirko. V ostali odbor so pa bili izvoljeni tovariši: Žen Tine, Žen Maks, Avsenik Janko, Piber Jože, Razinger Nace, Mikelj Franc, Bartolj Anton, Markizeti Janko, Čadež Pavel in Tratnik Franc. V nadzorstvo: Puc Matevž, Baraga Mirko in Žvagen Jernej. Namestniki nadzorstva: Ferbežar Alojz in Kožar Jože. Praporščak: tov. Globočnik Andrej; namestnik: Vidmar Janko.

Po končanih volitvah je govoril zastopnik izvršnega odbora tov. Makše Božidar, ki je svoja izvajanja zaključil z željo, da bi podružnica NSZ na Jesenicah imela večje uspehe.

Končno je tov. Avsenik predlagal zvišanje podpor, ki jih nudi organizacija v slučaju brezposelnosti in smrti. Tov. blagajnik je predložil v ta namen sestavljeno tabelo podpor, ki je bila soglasno odobrena.

Ko je tov. predsednik zaključil občni zbor in se zahvalil za obilno udeležbo, je zaigral mladinske odsek tamburaškega zbora par slovanskih skladb. Vsi udeleženci občnega zbora so se nato slikali na letnem telovadišču pred Sokolskim domom in s tem se je zaključila lepa manifestacija močnega jeseniškega narodnega delavstva.

Glavna skupščina jeseniške podružnice NSZ je pokazala ogromno delavnost njenega vodstva ter stremljenje in neomajno voljo njenega vodstva, da pribori delavstvu boljše življenjske pogoje.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Službo dobi

Praktikantko

za pisarno, ki je izučena šivilja, sobarico in podkuharico, iščem za hotel na morju. M. Beranek, Karlovac, oficirski dom. 10064-1

Krojač ali krojačica

za fina damska angleška dela se sprejme takoj ali dobi delo na dom. Salon »KORČE«, Mestni trg 20, II. nadstropje. 10054-1

Razpis

Občina Grosuplje, srez Ljubljana, razpisuje pragmatično mesto občinskega veterinarja. Pravilno kolkovane prošnje s potrebnimi dokumenti je vložiti v skrajšanem roku 15 dni po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini. — Občina Grosuplje, 10. IV. 1940. 10039-1

Frizerko

sprejmem v stalno službo. Salon »MERLAK«, Sv. Petra 76. 10042-1

Dobro frizerko

katera dela trajno, vodno in železno ondulacijo — iščem. Nastopiti po možnosti 15. aprila. Ostalo po dogovoru. Lončarevič, frizerski mojster, Gosposvetska. 10035-1

Službe išče

Brivski pomočnik

starejši, prvovrsten delavec, išče službo za takoj ali po dogovoru. Pri Sikova Bešk, frizer, Bačka Topola. 10066-2

Mesarski pomočnik

išče službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10036-2

Vajenci(ke)

Frizersko vajenko

sprejmem takoj. — Salon »JEREB«, Kranj. 10041-44

Zaslužek

Vsako prepisovanje na stroj

prevzamem na dom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10000-3

Pouk

Strojepisni pouk

večerni tečaji, vpisovanje in pričetek pouka poljuben. Christofov učni zavod, Domobranska cesta 15. 10045-4

Prodam

Karlovački **Rizling** na zalogi pri **M. Cesar** vinska trgovina, Ljubljana VII, Gasilska 3, tel. 23-69. 112-6

Kočija, seneni voz

sanke, stiskalnica za grozdje, mlin za sadje in še mnogo drugih predmetov za gospodarstvo bo naprodaj v nedeljo 14. aprila na licu mesta v Šmartnem pri Litiji. J. Razboršek. 7595-6

Opremo za trgovino

z mešanim blagom, prodam najcenejše, skupno ali pa posamezne kumade in sicer: stelaže za manufakturo, stelaže za špecerijo in droge z omaricami, zastekljene stelaže in prodajne mize za galanterijo, stekleno omaro za klobuke, več prodajnih miz, par tisoč praznih steklenic itd. itd. Ogleda in kupi se lahko na licu mesta v nedeljo dne 14. aprila v Šmartnem pri Litiji. J. Razboršek. 7594-6

Posestniki!

Dolomitni pesek v raznih barvah, sejan po želji za posipanje, razne fine ninete in balin prostore ter kamenje in gramoz Vam najsolidneje dobavi gostilna Vodnik, Podutik 25 pri Ljubljani VII, telef. 28-45. 7554-6

Pritlikavce

hruškove: Gellertove, Williamovko in Pastorovko ima še na razpolago drevesnica KOREN, Mozirje. 7546-6

Ciprese

za parke, vrtne ograje, po kopališča itd. v vseh višinah do dva metra ima po ugodnih cenah naprodaj v lastni gozdni drevesnici — Franc Dolenc, Preddvor nad Kranjem, Dravska banovina. 7058-6

Rdeč čebulček po znižani ceni nudimo

Sever & Komp., Ljubljana. 6957 6

Športni voziček

prodam. Kozinc, Janežičeva cesta 12/I. 10048-6

INSERIRAJ V „JUTRU"!

Kapital

Hranilne knjižice vrednostne papirje najugodneje prodate pri **Bančno Kom. Zavodu, Maribor,** Aleksandrova 40 6916-16

Hranilne knjižice

vrednostne papirje **kupujemo** stalno in po najvišjih cenah in takojšnjemu plačilu **RUDOLF ZORE** Ljubljana, Gledališka ul. 12 7578-16

Lokali

Iščem lokal

za manufakturno trgovino v okolici Vodnikovega trga, pred Škofijo ali v Prešernovi ulici. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Takoj ali pozneje«. 10050-19

Posest

Veliko posestvo

preko 30 hektarov, njive, travnike in gozdovi, za večjo ekonomijo, kupim. — Obširne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Veliko posestvo«. 10038-20

Stavbno parcelo

3.000 kv. m v Kamniku ob državni cesti blizu kolodvora, ugodno naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10044-20

Stanovanja išče

Enosob. stanovanje

išče za 1. maj mirna stranka brez otrok. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Dober plačnik«. 10052-21a

Komfortno stanovanje

dvo- ali trisobno v novi stavbi ali vili iščem 1. julija. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dve osebi«. 10046-21a

Sobo odda

Sobo s hrano

in vso oskrbo takoj oddam za dve osebi. Sv. Jakoba trg 5. 10047-23

Sobe išče

Dve gospodični

iščeta čedno sobo z dvema posteljama. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »15. april«. 10053-23a

Zakonski par

išče prazno sobo, ves dan odsotna, po možnosti center za 1. maj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Stalen točen plačnik«. 10051-23a

Dopisi

Dvignite v oglasnem oddelku dospele ponudbe!

Akreditiv, Avto diskrecija, Alanesso, Briljant, Bodočnost 16, Center Bežigrada, Dobra gospodinja, Dobra plača, Dogovor, Denar, Državni uslužbenec 4, Dober kraj, Dom 99, Dobra računarica, Dalibor, Dobro srce, Delaven, Dve osebi 1940, Direktor, Družabni večer, Dom, Eksistenca 66, Fotoamater, Francoščina, — Gre kamorkoli, Juž. del Ljubljane, Industrija, Letovišče Gorenjsko, Ljubitelj planin, Lahek zapravljivček, Mir, Macbeth, Mirno življenje I., Moški, Marinella 19, Mladost, Mehanik, Nagrada 1500 din, Naša vas, Prometni kraj, Promet, Profesorica, Pomlad, Puška, Prijeten kraj, Poštena in pridna, Polovica hipoteka, Pisarna 45, Razočaran, Rožmarinček, Razvedrilo 1887, Solidna kuharica, Sigurna, garancija, Sladoled, Samec 56, Srečna bodočnost 1940, Sposoben blagajnik, Stenografija pogoj, Stalnost in sigurnost, Sreče polna bodočnost, Solidno življenje, Stoli, Sreča je v Tebi, Sposobnost, Stan, Simpatična, Solidno rentabilno, Solidno življenje, Takojšnje zidanje pogoj, Takoj gotovina 16, Tudi s kavcijo, Ugodno 45, Vigred, Vesten in samostojen, Vzdih, Varčna gospodinja, Zagreb, Zaradi smrti, Zanesljiva in dobra gospodinja, Zanesljiva oseba, Zmožen delavec, Zadovoljstvo, Značajna, Zmožen in vesten, Zanesljiv in točen, Želim 27, 3000, 400, 245.000.

»Abstinentka«

Dvignite pismo v podružnici Jutra Celje. 10058-24

Dvosob. stanovanje

s plinom v kuhinji oddam 1. junija. M. Ravtar, Stari trg 19. 10062-21

Budimpeštanski mednarodni sejem

26. APRILA DO 6. MAJA 1940. l.

1500 razstavljalcev, s soudeležbo Jugoslavije in 6 drugih držav, modna revija. Številne posebne skupine za industrijo in javne obrate. Borza stavbnih materijalij.

50% POPUSTA NA ŽELEZNICAH

veljavno v Budimpešto od 16. aprila do 6. maja, nazaj od 26. aprila do 15. maja.

Vizum na podlagi sejmske izkaznice pri kralj. ogrskem poslaništvu v Beogradu in kralj. ogrskih konzulatih. — Cena za osebo 2.50 pengöv.

MESEČNE IZKAZNICE za 50.— din se dobe:

V BEOGRADU: pri kralj. ogrskem poslaništvu;

V ZAGREBU: pri kralj. ogr. konzulatu in njegovih podruž.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: dr. Géza Szilágyi, kralj. ogrski pooblaščenec, Vuka Karadžića ul. 11, Beograd.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

✝

Umrla nam je naša ljubljena mama, stara mama, teta, tašča, gospa

ANA PLEŠKO

VDOVA PO DRŽ. GOZDARJU V POKOJU

previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, dne 13. aprila 1940 ob pol 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Tržaška cesta št. 11.

Ljubljana, Bakar, Cleweland, dne 11. aprila 1940.

Žalujoče družine: PLEŠKO, ALBANESE, DI COLA in VREČEK

✝

Zapustila nas je naša predraga mama, gospa

AMALIJA VERTNIK

TRGOVKA IN POSESTNICA

Pogreb blagopokojnice bo v soboto, dne 13. t. m. ob 16. uri iz kapele mestnega pokopališča na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo opravila v ponedeljek, dne 15. t. m. ob 7. uri zjutraj v frančiškanski cerkvi.

V Mariboru, dne 11. aprila 1940.

VLASTA, ZORA, LJUBA, MARA, hčerke; **BRANKO MEJOVŠEK, FRAN SKASA, LAJOŠ BAK,** zetje; **IRAJA, ILKA, NEVENKA, LAJČI, METKA,** vnuki in vnukinje in ostalo sorodstvo.

SPORT

Spet prvenstvena nedelja na veliko

V Celju »derby« med Celjem in Amaterjem, sicer pa še važne tekme v Ljubljani, na Jesenicah, Kranju, Mariboru itd.

Prihodnja nedelja bo brez ligaških tekem, ker so naši nogometni izbranci zaposljeni v važni mednarodni tekmi na Dunaju. Za območje SNZ je ta odmor še važnejši zaradi tega, ker bodo tako pač domača prvenstvena srečanja najvažnejši dogodki in bodo zato — kakor bo to v bodoče moralo biti zmerom bolj in bolj — dobili svoje občinstvo in svoje prijatelje tudi dozdaj morda manj znani klubi v mestih in na deželi.

Nedeljski spored bo spet zelo bogat in — kakor pravimo — popoln v vseh razredih in skupinah, na nekatera srečanja pa želijo prireditelji opozoriti nogometno publiko že danes z nekaj več zgovornosti.

Jadran—Reka

Po izvršeni fuziji med Ilirijo in Primorjem se je zanimanje za ljubljanski I. razred močno dvignilo. Prejšnji derby sta zamenjala Reka in Jadran. Tu ne gre samo za plasma nego tudi za prestiž Viča ali pa Trnovega. Zmerom je živo ta dan v Koleziji.

Vrstni red je zdaj na Reki, da pobere točki, ali Jadranaši tega prav gotovo ne bodo pustili. Rečani postavijo na noge vse, kar premorejo in so prepričani, da bodo spet zapeli ono staro pesem: »Da Reka vse naseka« Jadranaši hočejo tudi oprati nedeljski nepotrebni poraz v Kranju. Dokazati hočejo, da le še spadajo v gornjo hišo I. razreda in še niso položili orožja.

Tekma bo ob 15.15 s predtekmo ob 14., v kateri se bodo srečali tudi v borbi za točke **juniorji Svobode in Jadrana.**

Celje—Amater

Za nedeljsko srečanje med Celjem in Amaterjem vlada v sportnih krogih izredno zanimanje. V celjski skupini se borijo tri moštva z enakimi izgledi za vstop v slovensko ligo. Težko nalogo ima brez dvoma Amater, ker mora svoji poslednji tekmi odigrati proti celjskima konkurentoma Olimpu in Celju. Zaradi tega je gotovo, da bodo Amaterci v nedeljo storili vse, da dosežejo uspeh. Toda tudi Celjani se kljub dosedanjim neuspehom ne bodo štedili. V nedeljo je pričakovati na Glaziji izredno ostre in zanimive borbe, ki naj pa ostane v mejah sportne fairnese. **Ob tej priliki apeliramo tudi na celjsko občinstvo, ki bo prisostvovalo tekmi, da se vede sportno in dostojno nasproti gostom, da bodo iz Celja odnesli najboljši vtis.**

Tekma bo na Glaziji in se bo pričela ob 16. Predtekmo bosta igrali moštvi SK Laškega in SK Celja II. Predtekma bo ob 14.15.

Adrija—Moste

s predtekmo med mladinama Most in Ljubljane

V nedeljo bosta na igrišču Mladike na Kodeljevem dve zanimivi prvenstveni tekmi. Nastopita namreč Adrija in Moste Posebno za Moste je ta tekma izredne važnosti, ker bi po porazu morebitnem izgubile vsako upanje na prvo mesto, za katerega so prav resen kandidat. Moste se bodo morale prav resno potruditi, če bodo hotele zmagati, ker je Adrija uredila svoje vrste in obeta biti v letošnjem tekmovanju zelo resen nasprotnik.

V predtekmi nastopita mladinski moštvi Ljubljane in Most, seveda tudi za točke. Predtekma se bo pričela ob 15.15, glavna tekma pa ob 16.30.

Razen teh bodo med prvorazrednimi odigrane še naslednje tekme:

v Ljubljani: Jadran—Reka, na Jesenicah: Bratstvo—Disk, v Kranju: Kranj—Svoboda, v Hrastniku: Hrastnik—Olimp, v Mariboru: Rapid—Železničar in Maribor —Mura ter v Čakovcu: ČSK—Gradjanski.

Slednjič bo odigranih še cela vrsta drurazrednih tekem v mestih in na deželi, med katerimi omenjamo še dve ljubljanski drugorazredni, in sicer med Mladiko in Korotanom ter Grafiko in Slavijo. Podrobnejše bomo o nedeljskem prvenstvenem sporedu še pisali.

Zagrebška Jugoslavija v Ljubljani

V nedeljo ob 15.30 na igrišču ob Tyrševi cesti

Ljubljana še ni vrgla puške v koruzo in še ni obupala nad svojim plasmajem v tabeli ter si je zato za nedeljo povabila dovolj močnega nasprotnika iz Zagreba.

V nedeljo je Ljubljana dokazala, da zna tudi zmagovati, toda to je pokazala žal nekoliko prekasno. Ni tega krivo klubovo vodstvo, na katerega se zdaj zliva ves srd, kriva je tega odsotnost nekaterih najboljši igralcev. V nedeljo smo videli, da je Ljubljana, če je kompletna ‚še zmerom zmožna zaigrati kakor se spodobi. Če bi se njeni prijatelji zavedali kakšne gmotne žrtve doprinašajo posamezni odborniki in bi namesto škodljivega očitanja prišli rajši delat in pomagat, bi bila SK Ljubljana danes na mnogo višji stopnji in bi belo-zeleni prav gotovo bolj uspešno predstavljali slovenski nogomet v ostalih središčih naše države.

Zaradi težkih finančnih skrbi je klubovo vodstvo za nedeljo sklenilo prijateljsko tekmo z Jugoslavijo iz Zagreba, ker bi rado z utrškom iz te tekme vsaj nekoliko krilo stroške za zadnje potovanje slovenskega ligaša v daljni Osijek. Pridite torej še to nedeljo na tekmo in videli boste, da so se belo-zeleni spet z veseljem lotili dela.

Tekma bo na igrišču ob Tyrševi cesti s pričetkom ob 15.30, predtekma pa ob 14.

V nekaj vrstah

Tretje srečanje z Nemčijo

V nedeljo bo naša nogometna reprezentanca odigrala letos že drugo mednarodno tekmo, in sicer proti Nemčiji na Dunaju. Naši nogometni odnošaji z Nemčijo so bili ves čas zelo živahni, toda kljub temu so bile do zdaj med Jugoslavijo in Nemčijo odigrane samo tri reprezentativne tekme, med katerimi pa prva leta 1935. v Beogradu, ki se je končala z našo zmago 4:3, ni bila oficielno prijavljena. Tako smo torej z Nemčijo oficielno odigrali samo dve meddržavni tekmi, prvo v Berlinu in drugo lani v Zagrebu, kateri smo obe izgubili z 2:3 odn. 1:5. Bilanca naših srečanj z Nemčijo je torej vseskozi pasivna in je zato ta nedeljska tekme še posebno velikega pomena.

Kakor smo na tem mestu že objavili, je savezni kapetan VNS Boško Simonović za tekmo na Dunaju izbral 15 igralcev, med njimi v glavnem BSK-ovce, od HNS pa je za sodelovanje določil 4 igralce Gradjanskega, in sicer Glaserja, Kokotovića, Wölfla in Brozovića. Da tudi to pot pri sestavi državne reprezentance ni šlo vse gladko, je poskrbelo 7 igralcev BSK-a, ki so predvčerajšnjim poslali zaveznemu kapetanu doslovno enaka pisma, v katerih so sporočili, da ne reflektirajo na nastop v jugoslovenski reprezentanci, češ ker se ne čutijo sposobni. Ta čudna odpoved, ki ima svoj globlji razlog v klubski zagrizenosti »večnih« beograjskih državnih reprezentantov, je razumljivo izzvala v sportni javnosti precejšnje razočaranje. Na srečo se je v teku včerajšnjega dneva situacija razčistila, ker o teh pismih VNS oficielno sploh ni bil obveščen in je zdaj gotova stvar, da bodo vsi BSK-ovci — z uporniki vred — le odpotovali na Dunaj. Beograd so zapustili že včeraj popoldne, v teku današnjega dopoldneva pa bodo iz Zagreba, kjer so prebili noč, skupno s hrvatskimi igralci nadaljevali potovanje na Dunaj.

Na željo Dunajčanov je nemški državni nogometni trener Herberger za tekmo proti Jugoslaviji določil večje število dunajskih igralcev. V ožjo izbiro za sestavo nemške reprezentance bodo prišli kot vratarja: Raftl ali Zöhrer, kot branilca Janes in Schmaus, kot krilci Hanreiter, Hochstädter, Mock in Skoumal, kot napadalci pa Lehner, Hahnemann, Conen, Reitermayer, Binder in Pesser. Od vseh teh so samo Janes, Lehner in Conen igralci iz klubov v stari Nemčiji.

Sport med Gradjanskim in Hajdukom

so na zadnji seji HNS za silo uredili. Posamezni savezni funkcionarji in predstavniki Gradjanskega ter tudi sodnik nedeljske tekme v Splitu g. Veble iz Celja so seji predložili podrobna poročila o dogodkih na tej tekmi, ki se seveda skoraj prav nič ne ujemajo z onimi iz Splita, pa je bilo nazadnje sklenjeno, da naj HNS vso afero spravi s sveta, kakor najbolje ve in zna. Gradjanski je formalno umaknil svoj napovedani protest proti izidu te tekme, savez pa bo zdaj ukrenil vse potrebno, da bo v Splitu v bodoče zasigurano pravilno odigravanje ligaških tekem. V tej zadevi bo tudi sam Gradjanski stopil v stike s Hajdukom, tako da je zdaj na papirju vse v najlepšem redu. Ne glede na to pa so v Splitu zaradi vsega, ker so v Zagrebu spravili v javnost v zvezi s splitskim porazom »purgerjev«, precej razočarani in je komaj verjetno, da je ta spor z omenjenimi sklepi pri HNS res urejen. To bodo šele pokazali prvi nogometni dogodki na splitskih tleh!

Razno

OTOMANE po din 320.— nudi **R. RADOVAN** tapetnik Mestni trg 13.

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni JOS. REICH Ljubljana Poljanski nasip 4-6 Pralnica — Svetlolikalnica

Pisarniško moč

(žensko) veščo perfektno slovenščine, nemščine, obeh stenografij in strojepisja, sprejmem. Pogoj pri-kupna in vešča občevanja s strankami. Plača 1000 din. Nastop najkasneje 1. maja. Lastnoročno pisano ponudbo s sliko, ki se takoj vrne, poslati na ogl. odd. Jutra pod šifro »Avtomobilska stroka«,

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem na novo otvoril **slaščičarno »ORIENT«** **MASARYKOVA C. 4 (Palača grafika)** za cenj. obisk se vljudno priporoča **R. Ramadanović**

ECLAIR »VERMOREL«

je znana kot najboljša razpršilnica na svetu. — Glavno zastopstvo

»VINOGRAD«

tehnična in železninska delavnica, BEOGRAD — Višnjička ulica 74 pošt. pret. 725

Dobiva se v vseh trgovinah s tehničnimi predmeti in železnino

V nedeljo bo v Rimu **mednarodna nogometna tekma med Italijo in Rumunijo.** Izid te tekme bo za nas še posebno zanimiv, ker bo proti Italiji nastopila ista rumunska enajstorica, proti kateri smo mi nedavno v Bukarešti igrali neodločeno 3:3.

Jedinstvo in Vojvodina, ki preteklo nedeljo zaradi poplavljenega igrišča v Novem Sadu nista mogla odigrati svoje ligaške tekme, bosta to zaostalo tekmo sporazumno odigrala to nedeljo v Beogradu.

Smučarji — na Zelenico!

SK Tržič ponovno opozarja tekmovalce in prijatelje pomladanske smuke, da bo v nedeljo 14. t. m. s startom ob 12. na Zelenici veleslalom za seniorje, dame in juniorje za pokal g. inž. Sugga. Tekmuje se po pravilih JZSS. Prijavnina din 5.— Prijave se sprejemajo do 10. v koči na Zelenici. Prvoplasirani vseh skupin prejmejo darila.

Tekmovalci vseh klubov vabljeni, smučarji pridite ž njimi!

★

SK Ilirija (smučarska sekcija). Vabimo članstvo k veleslalomu na Zelenici, ki bo v nedeljo 14. t. m. Tekmovalci in ostali člani naj se poslužijo za vožnjo tja in nazaj Putnikovega avtobusa, do Sv. Ane z odhodom ob 6.30.

Smučarski klub Ljubljana. (Damski odsek). Važen sestanek vseh članic, drevi ob 19.30 v damski sobi kavarne »Emone«.

Kolesarjem in prijateljem kolesarstva!

Kakor že javljeno bo v nedeljo, 14. t. m. ob 10. informativni sestanek kolesarskih sportnikov in vseh onih, ki jim je kolesarstvo količkaj pri srcu. O potrebah in važnih ugotovitvah, ki so v novo urejenem jugoslovenskem kolesarskem sportu za razvoj slovenskega kolesarstva zelo nujne, bo poročal predsednik Slovenske kolesarske zveze — g. ppolkovnik v p. Jaklič.

Sestanek bo v prostorih Habjanove gostilne v Ljubljani VII, nasproti kavarne Keršič.

Slovenska kolesarska zveza, Ljubljana.

Ljubljanska kolesarska podzveza (službeno). Redna seja LKP bo v torek dne 16. t. m. ob 20. v kavarni Vospernik, Stari trg 34. Vsi gg. odborniki se pozivajo, da se seje udeleže gotovo in točno. S seboj naj prinesejo licence funkcionarjev in dirkačev — članov svojih klubov in po din 15.— za nove člane dirkače in vse funkcionarje ter po din 10.— za stare člane dirkače. Tajnik.

SK Celje-nogometna sekcija. Drevi ob 18. seja odbora nogometne sekcije. Vsi točno! Načelnik.

STK Moste. Drevi zelo važen sestanek, na katerega se vabijo vsi aktivni igralci.

SmK Ljubljana vabi članstvo k obisku tekmovanja na Zelenici. Odhod iz Ljubljane z avtobusom ob 6.30, prijave do sobote popoldne pri »Putniku«.

SK Slavija. Drevi ob 20. sestanek vseh nogometašev v našem lokalu. Važno zaradi juniorskih tekem z Vičem in prvenstvene z Grafiko. Izredna odborova seja bo drevi ob 17.30. Važno za vse. Tajnik.

SK Jadran. Drevi ob 20.30 strogo obvezen sestanek za igralce vseh skupin v klubski sobi gostilne Soklič-Trnovo.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 12.: zaprto.
Sobota, 13.: Asmodej. Red A.
Nedelja, 14.: Neopravičena ura. Izven. Globoko znižane cene od 16 din navzdol.
Ponedeljek, 15.: zaprto. (Generalka).
Torek, 16.: Revizor. Premiera. Premierski abonma.

OPERA

Petek, 12. ob 15.: Figarova svatba. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 16 din navzdol.
Sobota, 13.: Gostovanje Comedie Française. Izven. Cene od 40 din navzdol.
Nedelja, 14. ob 15.: Lumpacius Vagabundus. Izven. Cene od 30 din navzdol. Ob 20.: Frasquita. Izven. Gostovanje Zlate Gjungjenčeve.

Danes popoldne se bo ponovila mojstrska Mozartova »Figarova svatba« kot dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Dejanje je povzeto po sijajni Beaumarchaisovi istoimenski komediji, v glasbenem okviru pa so zlasti znamenite številne arije, ki jih imajo vsi nosilci glavnih partij v obilni meri. Našo uprizoritev sta zelo tenkočutno pripravila šef-režiser Debevec in kapelnik dr. Švara, sodelujejo pa v nji Betetto, Ribičeva, Vidalijeva, Heybalova, Kogejeva, Polajnarjeva, Janko, Marčec, Zupan, Sladoljev in Orel.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 13.: Ujež. (Udruženje jugoslov. emancipiranih žen). Poslednjič.
Nedelja, 14.: Pekovska.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 12.: zaprto.
Sobota, 13.: Cigan baron. Znižane cene.
Nedelja, 14. ob 15.: Gejša. Ob 20.: Literarni večer umetniškega društva iz Ljubljane.

RADIO

Petek, 12. aprila

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 11: Šolska ura: Kako živimo v Crni reki (g. M. Demšar). — 12: Domača pesem (plošče). — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 18: Ženska ura: Hranoslovje (ga. Zinka Muri). — 18.20: Pesmice iz Pariza (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. S. Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Sokolsko predavanje. — 19.40: Objave. — 19.50: Izseljenske novice (g. Rado Miklič). — 20: Koncert zbora »Lire« iz Kamnika. — 21: Skladbe Davorina Jenka in Tihomila Vidošiča (radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Pisan drobiž.

Beograd 19.40: Tamburaški zbor. — 20.30: Simf. glasba. — 22: Plošče. — **Zagreb** 17.15: Mali orkester. — 20.30: Prenos iz Beograda. — 22.20: Ples. — **Sofija** 18: Bolgarska glasba. — 19: Vesela muzika. — 19.45: Smetanova opera »Prodana nevesta«. — **Praga** 20.10: Koncert orkestra in pevcev. — 21: Lahka glasba. — 22.35: Ples. — 23: Češke skladbe. — **Rim** 20.30: Plošče. — 21: Simf. koncert. — 23.15: Ples. — **Berlin** 19.30: Drobne melodije. — 21: Pester spored. — 22.45: Veliki orkester. — 24.10: Nočni koncert. — **Pariz** 20.50: Koncert na cembalu. — 21.30: Musorgskega opera »Boris Godunov«. — 23.15: Ples.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.